ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

18. 10. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVII ● 100 ДИН. ● БРОЈ 1764

МАЛИ ПРИНЦ, КРАЈ ПРИЧЕ:
ПИСАЦ И ПИЛОТ СЕНТ ЕГЗИПЕРИ
ОБОРЕН ИЗНАД КАРЛОВЦА?

Веровали или не!

ЕМИР БЕЈСАРИ

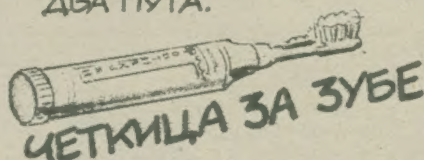
(1233-1293)

ЈЕДАН ОД НАЈБОГАТИЈИХ ЕГИПЋАНА СВОГ ВРЕМЕНА ПИО ЈЕ ИСКЉУЧИВО ИЗ ЗЛАТНИХ И СРЕБРНИХ ПЕХАРА, А ИПАК, У ТОКУ ЖИВОТА (60 ГОДИНА), НИКАД НИЈЕ ЈЕДАН ПЕХАР УПОТРЕБИО ДВА ПУТА.

СТРУЧЊАЦИ ЗА ШАМПАЊАЦ

ИЗ ЕПЕРНЕА НА МАРНИ (ФРАНЦУСКА), СВАКОГ ДАНА ОКРЕНУ ЗА 90° ОКО 300.000 БОЦА КОЈЕ ЗАТИМ ЗАМРЗАВАЈУ КАКО БИ ЛАКШЕ УКЛОНИЛИ ТАЛОГ КОЈИ СЕ САКУПИО У ГРЛИКУ.

ЧЕТКИЦА ЗА ЗУБЕ

КОЈУ ЈЕ ИЗУМЕО ЏЕК РЕИТКНЕХТ ИЗ ЊУЈОРКА, ЧИМ СЕ ПРИНЕСЕ УСТИМА АУТОМАТСКИ ИСТИСКУЈЕ ПАСТУ КОЈА СЕ НАЛАЗИ У ДРШЦИ.

Мајмуни отерали гусаре

ХОЛАНДСКИ БРОД „СЕДАМ ПРОВИНЦИЈА" НА КОМЕ СЕ НАЛАЗИЛО 50 ЖЕНА СА ДЕЦОМ НАПАЛО ЈЕ КРАЈ ОБАЛА МАДАГАСКАРА 7 ПИРАТСКИХ ЏУНКИ. КАПЕТАН ЈЕ ТАДА ПУСТИО СВОЈ ТОВАР – 1002 МАЈМУНА ОД КОЈИХ СУ СЕ ГУСАРИ ТОЛИКО УПЛАШИЛИ ДА СУ ПОБЕГЛИ.

У СТВАРИ, БРОД ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПРЕВЕЗЕ САМО 1 ИЛИ 2 МАЈМУНА ЗА ЈЕДНОГ ТРГОВЦА ИЗ ФИЛАДЕЛФИЈЕ, АЛИ СЕ МАСТИЛО У ПИСМУ РАЗЛИЛО ТАКО ДА СЕ РЕЧ „ИЛИ" (НА ЕНГЛЕСКОМ „ОР") ЗАБРЉАЛА ПА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА КАО ДВЕ НУЛЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у кавезима зоолошких вртова уместо животиња требало би гледати филмове о њима, предлаже „Друштво радикалних еколога" у писму градоначелнику Торина. Све животиње које се сада налазе у торинском зоолошком врту треба пустити на слободу. Њихови кавези се могу лако претворити у мале видеотеке. Ту би се посетиоцима приказивали филмови с тигровима, лавовима, слоновима, медведима као главним глумцима...

●●● најхладнија тачка на Земљи је Восток на Антарктику – има средњу годишњу температуру од –57°C.

●●● у Чехословачкој готово четвртина бракова завршава разводом. Зато је синдикат радника тешке индустрије у Прагу основао саветовалиште за брачне парове. Психолози „уче" супружнике како да се свађају а не доведу до оног затегнутог и мучног ћутања које се често оконча на суду.

●●● Црна Гора, иако међу најмањим државама почетком овог века, међу првима је добила радио-телеграфску везу са светом. На основу уговора склопљеног са проналазачем Марконијем, 5. маја 1904. године, успостављена је радио-телеграфска веза између Бара и Барија у Италији. Функционисала је све до 1914. године, када је укинута због опасности од аустроугарске ратне флоте.

●●● бермуде, широм света познате и модерне панталоне, ући ће и у Горњи дом Парламента истоимених атлантских острва. Наиме, чланови владе закључили су да је овај део одеће сасвим пристојан и да се у њему убудуће може присуствовати свим седницама.

●●● у француском бродоградилишту „Шен Назар" саградиће се највећи путнички брод на свету. Имаће 2600 лежајева и коштаће 150 милиона долара. Наручила га је норвешка компанија „RCCL", иначе највећа светска агенција за организовање туристичких крстарења по мору.

●●● пре неког времена у Кини су из једне гробнице ископане две беле вазе које, кад се у њих сипа вода, постану црвене. Установљено је да потичу из периода династије Минг, а премазане су нарочитом бојом која има особину да се мења.

ГАРИ КАСПАРОВ ВИЂЕН ОЧИМА КЛАРЕ КАСПАРОВ

„МОРАМ" ЈЕ РЕЧ КОЈУ ЈЕДИНО ПРИЗНАЈЕМ

– МОЈ НАЈБОЉИ ДРУГ И ПРВИ ТРЕНЕР – КАЖЕ МЛАДИ ВЕЛЕМАЈСТОР ИЗ БАКУА ЗА СВОЈУ МАЈКУ КОЈА ГА ПРАТИ НА ГОТОВО СВИМ ТУРНИРИМА.

Да је Гари аналитичан, муж и ја сазнали смо још док нам је син био сасвим мали. Веома рано је научио да чита, рачуна (у петој години је као од шале баратао с децималима), за све се служио чињеницама, волео географију.

А кад смо приметили његов шаховски таленат? С мужем сам, обоје смо инжењери, радо решавала шаховске проблеме. Посебно увече. Некад смо седели за шаховском таблом, некад сам прала судове, муж гледао телевизију. Тада бисмо себи задавали и решавали разне позиције. На Гарија нисмо обраћали пажњу, бар не кад је реч о овом нашем хобију.

И одједном, Гарику није било ни шест година, у недељу за доручком ненадано је почео да говори: „А ево како ваља решити проблем који сте себи за вечерас задали..." И читаву позицију веома брзо решио. Ми смо се згледали не могавши дуго да дођемо до речи. Онда је муж, избезумљен, викнуо: „Ја теби никад нисам показивао како се игра шах! А знаш ли ти, клињо, које су боје поља ц4, е5, ф6?" Гарик је напамет, за тили час, одговорио, и још додао како би које фигуре и на која поља у одређеним ситуацијама ваљало поставити.

Мада смо се дотад већ питали куд да усмеримо нашег дечака, сад се избор сам по себи наметнуо: он ће играти шах.

Гарика нису толико интересовали шаховски проблеми колико сама логика грађења позиције на 64 поља. То је натерало дечака не само да заволи шах него и да га схвати сасвим озбиљно. Његов први тренер Олег Пивортски разбуктао је у њему љубав према шаху: импровизовани турнири у Дворцу пионира, сусрети у „Клубу веселих и досетљивих", блиц партије... На брзопотезним турнирима су и стигла прва признања: у деветој години Гарик је играо у полуфиналу шампионата Бакуа за одрасле. Тада су први пут почели да говоре о њему.

Уопште, мислим да је Гарик имао прилично среће. Око њега је увек било много добрих људи. На пример, његов главни учитељ Михаил Ботвиник у чијој је школи био пет година...

Клара Каспаров са сином на једној изложби

Збуњен дечак на бини

Не, Гарик никада није имао проблема у школи. Без обзира на свакодневно дружење са шаховским фигурама, њему је школа увек била на првом месту. Уз то, ја сам на свим турнирима била са њим и увек смо, обавезно, носили све уџбенике. Лети, у време распуста, непрестано је напорно учио. Школу је завршио са одличним успехом...

Мој Гарик се бави и другим спортовима: изванредно трчи на 100 метара – 12 секунди, воли скок увис. Изванредан је пливач. Једно време, у школи, двоумио се између шаха и пливања. Често је на тркачком бициклу. Много воли фудбал, и сам је добар играч. Фудбал и хокеј одговарају његовом темпераменту...

Како се обуздава? Гарик обично говори да сам од њега тражила само једно: мобилизацију. Живети тако јако је напорно. Али без тога „морам", без стиснутих зуба, без максималних напора никада нећеш стићи до великог циља. Гарику је, међутим, неопходно да се ослободи журбе, зна то да му засмета. Он, пак, каже да је журба обележје младости, засад саставни део његове личности...

Гари Каспаров – ниједан дан без шаха

Мислим да је у његовом животу било многих такозваних важних епизода. А који догађај посебно памти? Ко зна, можда кад је на великој сцени тбилиског Дворца спортова поздрављен као јуниорски шампион Совјетског Савеза. Људи из задњих редова похрлили су према бини вичући: „Ура, Гари! Ти си шампион!" А дванаестогодишњи дечак стајао је скрушено једва се суздржавајући да не заплаче од радости... Или када је 1978, као мајстор спорта у четрнаестој години, стекао право да равноправно игра с познатим велемајсторима... А можда је то био тренутак кад је постао светски омладински првак... Или кад је освојио титулу велемајстора...

Кад смо се пољубили после његовог меча и победе над Смисловим (тада је стекао право да се с Анатолијем Карповим бори за титулу светског првака – прим. п), он ме је питао:

– Да ли си пре годину дана могла да замислиш да ћу се тако брзо борити за титулу првака света?

Наравно, онда су то били само далеки снови.

Драж супарништва и борбе

Има већ неколико година како сам напустила посао да бих служила сину. Превасходно зато што у његовом речнику реч „одмор" једноставно не постоји: није имао ни пуних девет година а заборавио је шта значи тзв. слободан дан. Радимо непрекидно – врло је тешко бити први. А живети само ради задовољства, то ни он ни ја једноставно не разумемо... Не, не рачуна варијанте док лежи на дивану. Кад легне, Гарик спава...

Сметају му бучне реакције у сали за време партије, али смо већ разрадили неку врсту психолошког одбрамбеног механизма. Нека то остане тајна. Међутим, могу да кажем да јако воли да у току партије ја будем у сали. Увек зна где седим и врло често, посебно кад је ситуација за таблом оштра и компликована, тражи ме погледом...

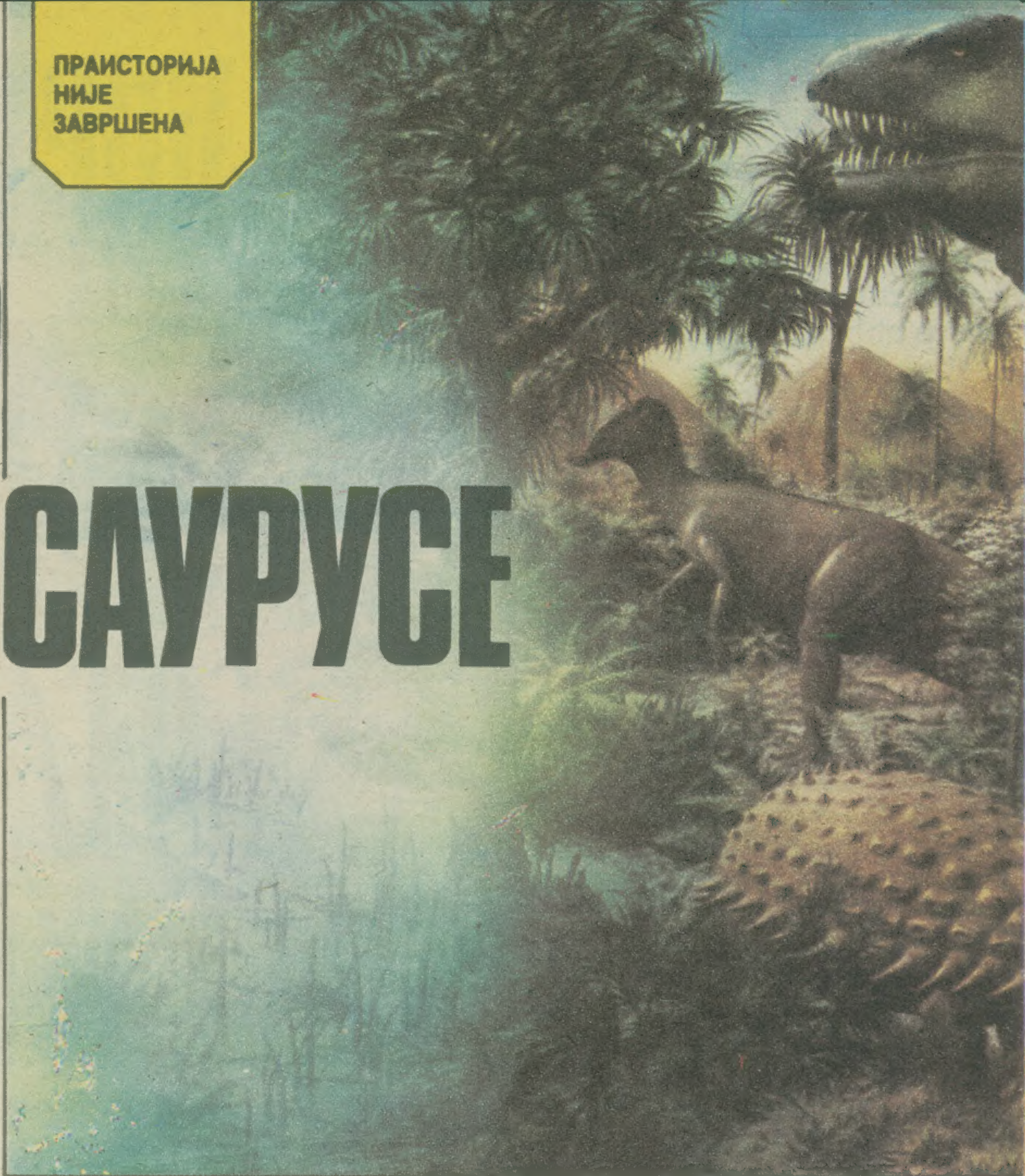
Досад није имао никакву амајлију, предмет који би стезао у шаци за време борбе. Чак ни неки део одеће који би му служио „као срећа". Одева се зависно од времена...

Гарик воли модерну музику, за озбиљну нема времена. Ипак воли да слуша Моцарта упоређујући га с Љермонтовом кога сматра првим песником. Унутрашњи набој, драматичност његових стихова, немирење са свим што личи на неправду – то је оно што и Гарик носи у души. Воли Горког, Фејхтвангера... Занима га историја – и стари и средњи век, али и савремена збивања. Он буквално гута књиге...

Шта је по Гарику вредност живљења? Знате, двадесет две године су узраст када се човек свакодневно обогаћује новим, кад је још склон да изнова процењује вредности. А појам среће младића и одраслог човека није идентичан. Уосталом, различите људе различите ствари чине срећним. Међутим, занимљив посао, духовно блиски људи, јасан и велик циљ коме идеш са њима – то је, по нама, срећа...

Шта Гарика привлачи шаху? На то питање он обично одговара: „Свако налази у шаху оно што тражи". Гарик је у том сивом и прекрасном свету нашао ни са чим упоредиву радост супарништва и борбе. ***П. М.***

ИДИТЕ У СИБИР ПО ДИНОСАУРУСЕ

ВИДЕЛИ СУ ИХ У БЛИЗИНИ БАЈКАЛСКОГ ЈЕЗЕРА. ПОСЛЕ ЈЕ ЈЕДНА ЕКИПА СОВЈЕТСКИХ НАУЧНИКА У ТОЈ ОБЛАСТИ ЗАИСТА НАШЛА СВЕЖЕ ОТИСКЕ ПРАИСТОРИЈСКИХ ЧУДОВИШТА. КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ТОГА ПИШЕ ЕНГЛЕЗ ХЕНРИ ГРИС.

Питање личи на типичан енглески хумор: „Јесте ли виђали диносаурусе у последње време?" Одговор, пропраћен веселим смехом, гласи – не. У ствари, однедавно виц не важи. У мочварама око Бајкалског језера, најстаријег на свету и толико великог да у себи садржи шестину укупне количине слатке воде на земаљској кугли, неки рибари видели су правог диносауруса.

И зато, да бих сазнао нешто више и то што пре, ево ме у Иркутску, на хладним обалама Бајкалског језера у Сибиру, на граници са Монголијом. То је једно од најсуровијих места на свету.

Пошто је то и необична област, која се надгледа више него што је уобичајено, а ја сам Енглез, у први мах нисам веровао да ћу добити потребне дозволе да стигнем до Иркутска. Помогао ми је професор Алексеј Золотов, чувени геолог. Он је, иначе, због неких својих истраживања често путовао у област. Бајкалског језера. И ту је чудо да су виђени диносауруси. Причао ми је о томе једне вечери готово узгред.

У Иркутску ме је дочекао Григориј Васиљевич Матјашенко који је требало да ми пружи све потребне информације. Он ту живи већ дванаест година, са јединим циљем да настави истраживање о свим формама биљног и животињског света у том тако необичном језеру. Матјашенко ми је одмах рекао: „Нацртаћу вам оно што су видели". Сигурном руком скицирао је звер дугог врата, шпицасте главе, гломазног репа, кратких предњих и масивних задњих ногу...

– Па то је диносаурус! – рекао сам изненађено.

Матјашенко ме гледа:

– Да, баш диносаурус. Изумро, највероватније, пре 110 милиона година, на крају периода јуре... зар то није невероватно, феноменално?

Земљотрес открића

Матјашенко прелази руком преко чела:

– Истину говорећи, у почетку сам и ја сумњао: како може да буде истинита једна таква ствар? Али, доказе смо добили пре неколико недеља када је једна екипа геолога, предвођена професором Бабом Амановим, открила свеже трагове диносауруса у мочварном подножју брда Баргузински, на североистоку Бајкалског језера. Аманов наставља истраживање, лов без тачног одредишта... Важно је што је он нашао те трагове и што сада сви извештаји које подносимо Академији наука имају сасвим други тон.

Чега има толико важног у великом језеру кад Матјашенко у том пустом крају живи већ дванаест година? Питање му развлачи лице у осмех и готово професорским тоном објашњава:

– Бајкалско језеро најстарије је на нашој планети – 125 милиона година. Оно је заправо гигантски процеп у тлу: површина 33.000 квадратних километара, надморска висина 462 метра. Можда је претерано рећи да оно садржи једну шестину слатке воде на Земљи, али, поред огромне површине, оно има и дубину од 1.522 метра. То је свет за себе...

– Последњих десетак година успели смо да класификујемо огроман број животиња и биљака које су до сада биле непознате. Колико? Па рецимо 850 врста биљака и више од 1550 врста животиња, од којих три четвртине живе искључиво у овој области. Ускоро из Француске треба да нам стигну мале подморнице: биће ту, без сумње још открића...

За проучавање праисторије ова зона је завршена. Управо на северу Бајкалског језера, у пећинама крај села Бајкалској, људска врста се први пут окупила да заједно живи. То село становници су изненада напустили пре много година. Касније ћемо рећи и зашто.

Матјашенко ми у очима чита радозналост.

– Област у којој су се појавили остаци праисторије звала се Севенга, по суровости предела око језера. Била је потпуно неприступачна. Можда и зато што нико никада није имао разлога да се упути у крај који су староседеоци за свој рачун већ били крстили као – „Шаман Рај". То у локалном говору значи, отприлике, „Ђавоље двориште". Дакле, „место где се ђаво игра".

И ето, баш у тој области која је вековима била изолована, појавио се диносаурус. Чак знамо и да је биљојед, јер је, док се удаљавао спорим и несигурним ходом, жвакао траву коју је управо ишчупао из блата мочваре. Вреди поменути још један догађај. Село Бајкалској становници су напустили зато што се одједном појавила „гигантска животиња", прождрљива месождерка (!), која је растргла све псе, а пре него што је заувек нестала, убила и једног човека. Из описа који су нам остали из тог давног времена, пре више од једног века, очигледно је: „гигантска животиња" није могла да буде ништа друго до диносаурус заробљен у Ђавољем дворишту.

Научници се слажу

Матјашенко ме гладао:

– Никада нисам веровао ни у једну од тих прича. Али сад је ту Аманово откриће. И, све добија сасвим друго значење... Наравно, морамо да сачекамо његово званично објашњење.

Приближава столицу мојој:

– Истина може да буде још невероватнија. Диносауруси су живели у овој области пре 110 милиона година, кад је језеро било старо једва 15 милиона година. То је сасвим сигурно. Сада је професор Аманов пронашао необориве доказе – трагове диносауруса. И то не трагове

Реконструкција амбијента од пре 180 милиона година – епоха диносауруса.

Рибар Иван Чердаш показује место где је, како тврди, видео диносауруса у Севенги.

усамљене животиње. Овде је реч о чопору који се мува око језера. Заправо, први Амановљев извештај говори о отисцима шапе са три прста, широке најмање седамдесет сантиметара. Али, како одмах додаје Аманов, није реч о само једној врсти отисака. Постоје и мањи, добро утиснути у блато мочваре. Постоје, значи, и животиње које су нешто мање. Преко мочваре је, дакле, прешао одрастао пар са својим потомством. То је било прво што смо сазнали од Аманова, а што су подржале и његове уважене колеге и пратиоци у експедицији Виктор Плутанов, Константин Коџакхемдов и Антон Горбачов...

Ти отисци дају потпуно ново значење оном што је виђено у Севенги. У томе се сви слажу. Чак и Матјашенко. Питам га:

– Могу ли да разговарам са двојицом сељака који су видели диносауруса у Севенги?

– Наравно, само ако успете да их пронађете – одговори он.

Нашао сам једног од двојице рибара (а не сељака) који су видели диносауруса. Прича је једноставна: падао је мрак када су из мочваре зачули гласно шљапкање. Њихова барка била је привезана за обалу. Наспрам љубичастог неба угледали су обрисе диносауруса. Рибар одлично зна о чему говори, јер на првом спрату Института постоји музеј са реконструисаним скелетом ове животиње.

– Могао је бити висок шест метара, дугачак око 25. Налазили смо се на седамдесет метара од њега кад смо схватили да нам иде у сусрет. Кретао се полако по блату, чупао коров и, да би лакше ходао, помагао се репом, подижући са стране огромне количине блата. Кад боље размислим, могао је да буде и сасвим мирољубив и безопасан. Али у том тренутку таква питања нисмо себи постављали. Потрудили смо се да што пре нестанемо са тог места. Без освртања.

– Да ли си сигуран у то што говориш?

– Сасвим сигуран, не звао се ја Иван Чердаш. Савио је руку на срце.

Други сведок, а и њега сам нашао захваљујући Матјашенку, зове се Дорзи Манцаров. Видео је диносауруса пре више година и то не сам, него са сином Сајаном. Сајан се толико преставио да је потпуно оседео.

Како су преживели

Сцена увек иста: звер у мочвари и ждере траву. Опет изгледа као да је приглупа, ако тако може да се каже, али људи у таквим приликама не воле да се играју хероја. Склањају му се са видика што брже могу.

Некакав закључак из целе приче отишао сам да потражим код професора Золотова. Нашао сам га код куће у Калињину. Није много оклевао:

– Сигуран сам да су сведоци, који кажу да су видели диносауруса, рекли истину. Очигледно је и да се њихови искази подударају. Све их је веома пажљиво испитивао мој колега Матјашенко. То што је пронашао Аманов аутентични су трагови диносауруса. Аманов није ветропир који тражи сензације. Он је сувише стручан да би могао да погреши. С друге стране, могуће је да су диносауруси у одређеном периоду покушали да се одрже и преживе. Повукли су се у неприступачне зоне на северу Бајкала. Сурова клима и потпуна изолованост онемогућиле су диносауруса да следи било какву еволуцију, сличну човековој, мајмунској или било које данашње животиње. И не само то: он је и остао исти да би могао да преживи. У супротном, било какве промене можда би баш довеле до његовог изумирања.

Изненађења се ту не завршавају. Док, с једне стране, професор Аманов приводи крају своје истраживање под окриљем Геолошког института Академије наука у Туркменистану, Технолошки институт из Калифорније управо је обезбедио средства да у Заир пошаље групу од шест научника. Они би требало да донесу необориве доказе (дакле, фотографије и филм) о стварном постојању „мокеле мбембе", а то није нико други до афрички диносаурус. Изгледа да је и он преживео... У ствари, како сад изгледа, праисторија још није завршена.

М. И. Ш.

САМО ПРВИ КОРАК СЕ ПЛАЋА

Богата Францускиња, Ана Гусман још 1889. године показала је, свакако, своју пророчку далековидост. Наиме, те године је завештала 100.000 ондашњих француских франака, који ће припасти оном човеку који буде први крочио на неко од небеских тела – изузимајући Марс – и... врати се на Земљу. Природно, новац је остао у банци, па је сваке године ишла и камата. Тако, камата на камату, поврх и главница, сума се вртог-

лаво пела, па је крајем 1957. године била већ нешто више од три милиона франака Како је даље расла сума, не зна се – зависи од монетарног система и висине камата те банке. Верује се да је прешла десетак милиона француских франака.

Већ је седамнаест година откако је Нил Армстронг, крочивши на Месец, изговорио историјске речи: „Ово је мали корак за човека али велики за човечанство!"

И... још се не зна да ли му је завештање исплаћено!? ■

ИЗ АНТОЛОГИЈЕ ГЛУПОСТИ

Ах, ах – рече Мануел на португалском.

(Преписано из романа Александра Диме) ■

ПОШТЕДИТЕ МЕ ЉУБАЗНОСТИ!

Јапанци су љубазан народ, понекад и превише. При сусрету се поздрављају с вама дуго смешкајући се непрестано, а кад вас прате машу све док од вас не остане тачкица на хоризонту. Шта је у томе лоше? Па може и да буде, сматра Француз Пол Картије кога је његова фирма послала у токијску филијалу. Картије је вредан службеник, има и навику да увек после завршетка радног времена остане у свом кабинету, резимира протекли дан, направи распоред послова за сутра. У току дана то не може: ту су посетиоци, телефони звоне, сваки час некоме нешто треба да потпише... У Паризу је све било у реду, због ове своје навике Картије се у Токију сукобио с не малим тешкоћама. ■

Кад би се радно време завршило, његове јапанске колеге одбијале су да напусте радно место пре свога шефа Француза сматрајући да то није у реду. Тако је прошло неколико дана. Картије се нервирао, нису му дали да ради. А онда је пронашао излаз. Изашао је с посла са својим новим сарадницима правећи се да и он иде кући. Љубазно се опростио с њима и брзим кораком се удаљио. Видећи његову прилику како нестаје у уличној гужви, Јапанци су одахнули и разишли се кућама.

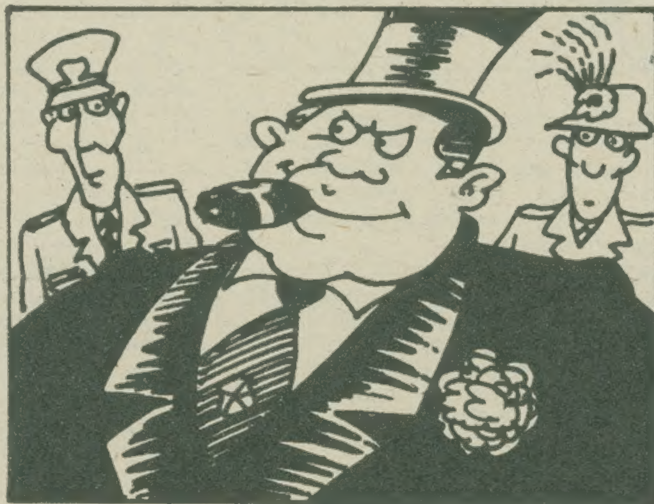
Одахнуо је и Картије који је коначно могао да се врати у свој кабинет. Најзад тишина, најзад нема осмеха. Најзад сам. ■

ТЕШКО ДА ЈЕ ТО ВЕЧЕРА

По природи својих положаја, британски премијер Винстон Черчил и фелдмаршал Бернард Монтгомери често су се сретали током другог светског рата. Често су и јели заједно, а у случају када би домаћин био фелдмаршал-аскета, оброци су, за изразито гурмански укус премијера, били недопустиво немаштовити и мршави.

Једном, док се Монтгомери прегањао са Италијанима по афричкој пустињи, на Черчилов сто стигао је извештај да је овај приредио вечеру у част једног заробљеног италијанског генерала. Разгневљени Черчилови саветници тражили су од њега да оштро укори фелдмаршала, али је премијер без размишљања одбацио њихове захтеве.

– Познајући фелдмаршала, господо, то што је приредио тешко да би се могло назвати вечером. ■

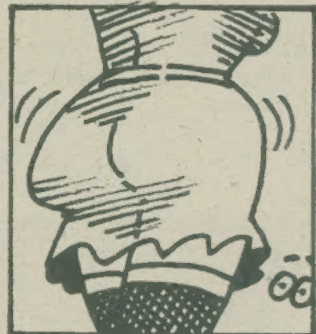
МУШКИ ПОГЛЕД

Познати писац и телевизијски коментатор др Вернон Колеман упутио је недавно са екрана предлог британским болничаркама „да се облаче сексепилније". Био је и конкретан шта под тим подразумева: краће сукње и црне чарапе, никако хулахоп.

Удружење британских медицинских сестара и Британски краљевски колеџ реаговали су хитро и – оштро. Такав предлог, згранули су се они, није у духу прихваћених схватања о болничкој професији.

Др Вернон остаје упоран. По његовом мишљењу лепше болничарке подижу морал болесника (мушких) и тиме убрзавају њихово оздрављење.

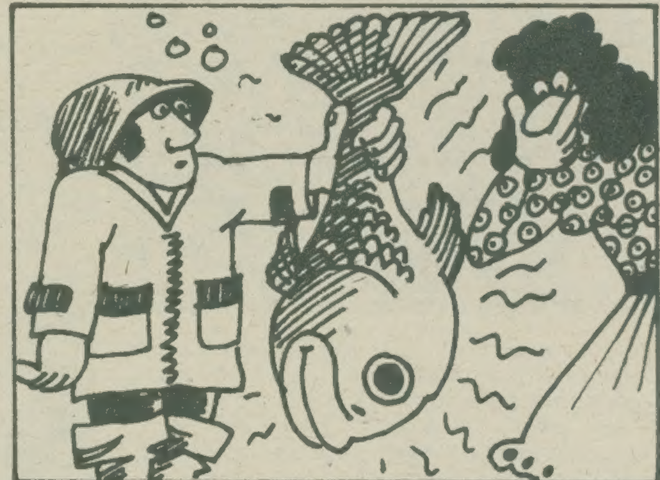
Ни речи о томе како би требало да изгледају болничари. ■

СВАЂЕ СУ ВРУЋЕ И НА ЛЕДЕНОМ ОСТРВУ

Брачне свађе знају да буду ватрене и на леденом Исланду. У случају тридесетдвогодишњег Тора Бергмана и жене му Инге раздор је кренуо од угљенисане вечере која је Тора сачекала после напорног дана рибарења. Пошто јој је рекао шта мисли о њеним домаћинским и осталим способностима, Тор је одјурио у луку, црном бојом пребојио Ингино име на свом бродићу и, уместо њеног, исписао име бивше драгане Соње.

Освета гневне Инге била је страшна: још исте ноћи потпалила је бродицу са омраженим именом на њој.

Суд је у брачном спору Тор против Инге пресудио овако: на име потпуно уништеног бродића Инге има да исплати сопственом мужу суму од деветнаест и по старих милиона. Остале размирице мораће да разреше сами. Бергманови су то „остало" удесили на следећи начин: прво су се помирили, а онда, како Тор без бродића не може у рибарење, одлучили да се Инге запосли као келнерица. Уместо да спрема вечеру и онда је заборави у пећници, Инге ће точити пиће како би издржавала мужа и децу. И исплатила трошкове суђења.

ИЗ НОГУ У ГЛАВУ

Јапанском проналазачу Јоширу Накамацу никако се не може оспорити да је патентирао равно две хиљаде изума. Нешто је проблематичнија његова тврдња да су му све те сјајне замисли синуле захваљујући специјалној столици коју је такође сам изумео. Речена столица емитује ултразвучне таласе који, како тврди Јоширо, пролазећи кроз ноге убрзано „пумпају" крв у мозак који од тога само врца од идеја. ■

Илустровао Зоран Јовановић

О ГАБЕЛИ, УКРАТКО: РОБОВИ ПОСЛЕ ТРОЈАНАЦА

Књига мексичког филолога Роберта Прајса Салинаса „Хомерова слепа публика", позната је свету већ десетак година.

Салинас тврди да је Хомерова Троја била на Неретви, да се испод зидина средњовековног града над Габелом крију остаци утврђења моћног краља Пријама, снажног ратника Хектора, лепог принца Париса... Да ли је то тачно сазнаће се ускоро, а можда и никада? Ипак, чак и ако се потврди да је Салинас погрешио и Габела се никад није звала Троја, досад позната историја овог насеља на Неретви је довољно бурна и богата.

Пре доласка Римљана, у трећем веку старе ере, јадранском обалом су владали Илири. У долини Неретве, значи и у данашњој Габели, живело је илирско племе Ардијеја. Почетком другог века пре наше ере, у богатој и плодној долини Габеле живеле су породице римских колониста Атилији и Папији. То су најстарији до сада познати историјски извори о Габели.

Десетак векова доцније, досељена, веома ратоборна словенска племена, у историји позната као Неретљани, владају овим крајем. Били су чувени гусари, страх и трепет за поморце на Јадрану. Њихова држава обухватала је и Хвар, Корчулу, Вис, Мљет и околна острва.

Данашња Габела, чије је старословенско име било Дријева вероватно је тада била једно од неретљанских важних утврђења. На жалост, словенске насеобине из тог времена су још грађене примитивно, од блата и дрвета, па је данас тешко наћи њихове трагове.

Остало је забележено да је долина Неретве, па и Габела у дванаестом веку била посед хумског кнеза Мирослава, брата Стевана Немање. Можда су и боје којима су бојени орнаменти на чувеном Мирослављевом јеванђељу увезене баш преко Габеле, јер је ратоборни кнез Мирослав био у завади с Дубровником и Зетом, па је и Котор, трговачко средиште, за њега био затворен. Вероватно да је већ тада Габела постала значајно место трговине јер је долина Неретве и раније била позната као пут соли и других намирница на копну.

У средњем веку, овде су се смењивали многи господари: Мађари, Срби, Млечани, Турци...

Почетком четрнаестог века Дријева или Габела постаје познати трг. Босански владари преко ње извозе руду и пољопривредне производе, а увозе одећу, накит, оружје... Кад је Стеван II Котроманић припојио босанској држави делове Хума, на Босну у једном тренутку креће и цар Душан.

Овде је била једна од највећих и најпознатијих пијаца робова на нашем тлу у средњем веку. Тада је поседовање робова и трговина робљем била обична ствар, законима утврђена. Душанов законик, на пример, у члану 72, каже да се свакоме ко дође на царев двор „учини правда, осим отрока властеоског". Отрок је роб, који служи у дворцу или на имању и господар над њим има пуну власт, једино не може да га да у мираз!

Илустровала Бранка Мишић

Остало је записано да је босански бан Пријезда, у другој половини тринаестог века, поклонио једног роба дубровачком властелину Бенедикту Гундулићу.

Иначе, босанска властела је радије продавала робље у Габели него у Дубровнику који је, до 1416. године такође имао свој трг робова. На дубровачком тргу, у то време је просечна цена једне робиње била 10,5 перпера, а роба око девет, или: вредност роба је одговарала тржишној вредности три вола. За робињу се могло добити 240 килограма јагњећег меса или 490 килограма пшенице.

Трг робова се у Дубровнику полако гасио. Најпре је прописано да се робље не сме извозити у италијанске земље, а затим је забрањено да се продају хришћани и хришћанке, до потпуне забране трговине робљем 1416. године.

У Габели је и после тога постојала пијаца робова, а главни купци су били Млеци и властела из јужне Италије. Дубровчани, кад је њихов трг био затворен, пребацују босанској властели због срамне трговине у Габели. Причало се да се у латинским земљама говори да „Босна продаје људе".

Трговина робљем у Габели настављена је и за време Млетака и Турака. На тргу је продавано становништво похватано за време ратова или гусарских препада на острва.

Године 126. Габелу су освојили Турци. Један опис Босне из 1620. године каже да је Габела „тврђава са ограђеним предграђем и неколико кућа около" што сведочи да је остала занатски и трговачки центар. У Габели је 1664. године било 150 кућа, три џамије, једна текија, два хана и око тридесет дућана, а на Неретви су стајале две наоружане галије.

У наредним вековима трговачко средиште постаје оближња Чапљина, а важније утврђење од Габеле постаје Почитељ.

В. М. И.

КЊИЖЕВНА НАГРАДА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИДУЋЕ ГОДИНЕ 25. ЈАНУАРА – НА ДАН „ПОЛИТИКЕ" – КЊИЖЕВНА НАГРАДА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" ДОДЕЛИЋЕ СЕ СЕДМИ ПУТ.

Иако се додељује само седам година, ова Награда је стекла велику популарност. Додељује се делима дечје и омладинске литературе за: роман, збирку приповедака, збирку песама, путопис или драму. Право учешћа на конкурсу за награду имају сви грађани СФРЈ чија су дела први пут објављена у времену од 1. јануара до 31. децембра 1985. године. Дела могу пријављивати издавачи, друштвено-политичке организације, стручна удружења, групе грађана и појединци уз обавезу да за седам чланова жирија редакцији „Забавника" доставе по **седам** примерака од сваког предложеног дела.

Жири „Забавникове" књижевне награде састављен је од угледних критичара, књижевника и друштвено-политичких радника који језички заступају све крајеве земље. Ако по мишљењу жирија услове конкурса испуњавају и дела која нису пријављена, жири их сам може уврстити у конкуренцију. Правилник за доделу награде предвиђа могућност да се, уколико то жири одлучи, награда не додели као и то да се, ако међу предложеним делима постоје таква остварења, могу доделити две равноправне награде.

„Забавникова" књижевна награда новчано је недељива и износи 50 хиљада динара нето.

Рок за пријаву дела је 31. децембар 1985. године, али се предлагачи моле да дела доставе раније како би жири могао на време све да прочита и обради. Предлози који стигну после овог рока неће се узимати у обзир.

Пријаве се достављају на адресу: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 са назнаком „За књижевну награду".

Књижевну награду „Политкин забавник" до сада су добили: Гроздана Олујић за „Седефну ружу и друге бајке" у издању загребачке „Младости", Енес Кишевић за књигу „Мачак у траперицама" издање „Школске књиге" Загреб, Анто Станичић за „Галебово гнездо" издавач београдски „Нолит", Љубиша Ђокић за „Позоришне бајке", издање „Вука Караџића", Јоже Хорват за „Операцију стонога" у издању „Младости" из Загреба, Милован Витезовић за „Шешир професора Косте Вујића", издавач „Вук Караџић" из Београда и Павао Павличић за роман „Тројица у трњу" у издању загребачке „Младости".

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

МАЛИ ПРИНЦ, КРАЈ ПРИЧЕ

ЧУВЕНИ ПИЛОТ И ЈОШ ЧУВЕНИЈИ ПИСАЦ ПО НЕКИМ СВЕДОЧЕЊИМА ОБОРЕН ЈЕ ИЗНАД КАРЛОВЦА, ЗАТИМ УБИЈЕН И ТАЈНО САХРАЊЕН.

Ескадра „Слободна Француска", Извиђачка група II/33, ратни аеродром у Шампањи, јутро 31. јула 1944. године. Шарл Сити, авио-механичар ваздушне чете „Секира", помогао је љубазном мајору да сложи падобран, причврсти сигурносни појас и стави маску за кисеоник. Био је у Шампањи тек недељу дана и ово му је била прва прилика да види и упозна мајора Антоана де Сент Егзиперија.

Циљ јутарњег лета у мисији број 10 – извиђање територија источно од Лиона са велике висине и фотографисање терена.

Авио-механичар Шарл Сити видео је тада великог писца последњи пут. У ратном дневнику извиђачке групе II/33, у изводу од 31. јула 1944. године пише: „Мисија број 10, авион Lockheed P-38 F5B „Lightning", број 223, пилот, мајор Антоан де Сент Егзипери".

У каснијим покушајима реконструкције догађаја сазнало се, између осталог, и да су га Немци приметили са аеродрома у Шазелу. Веровало се да је летео сувише ниско изнад Амбериа, места за које су га везивале бројне успомене из детињства.

Према неким подацима, нестао је негде изнад Средоземља.

Војни историчар Деко тврдио је да му се, много после рата, јавио немачки пилот Гинтер Штефелд, иначе лекар и поштовалац дела великог писца, тврдећи да је Сент Екса оборио заставник Роберт Хајхеле и да се авион (лајтнинг) срушио у море десетак километара од Сан Рафаела.

Коначна верзија?

Постоји још безброј верзија и свака делује аутентично, јер према расположивим подацима Сент Егзиперијев „локид" био је једини авион тог типа који је летео 31. јула! Коначну реконструкцију догађаја може да реши, изгледа, само случај.

Љубљанско „Дело" објавило је 3. августа прошле године репортажу „Сент-Егзипери сигурно није нестао негде у Средоземљу". Аутор текста наводи да је Дора Пајић из Карловца препознала на фотографији објављеној у „Вјеснику" француског пилота кога су усташе обориле и заробиле – 31. јула 1944. године!

Дора Пајић се сећа догађаја: датум памти због тога што је сутрадан, 1. августа, требало да иде на принудни рад по наређењу усташке команде. Памти да су их тог дана надлетали авиони у неколико наврата и да је на њих осута паљба. Један авион почео је нагло да пропада: погодак, квар, нестанак горива?...

Касније, на путу, видела је рањеног пилота у теренском возилу. У магновењу је приметила да је рањен у десну ногу и... отворен прелом леве ноге!? Спроводили су га усташки поручник Иво Брнардић, још један усташки официр и возач. Нису га одвезли у болницу мада је било очигледно да су му повреде веома тешке, већ, како су то обично радили – на „саслушање", у усташку команду. Сахрањен је истог дана.

Усташе су тих дана причале како су заробили француског пилота смешног имена: „... Анти Сат испарио..." (Антоан де Сент Егзипери?)

Још један податак упућује на великог писца. На његовој руци пронађен је сат, на коме је било изгравирано „1904" (те године Сент Екс је био четворогодишњак, али је сасвим могуће да се радило о, за њега, важном датуму?). Овај ручни сат „преузео је" Иво Брнардић.

По сазнању Доре Пајић, француски пилот је сахрањен на скривеном гробљу где су усташе и иначе сахрањивале своје жртве како би утајиле недела.

У Карловцу је, као домобран, служио Бенедикт Пиуковић, звани Бено. Због „непримерног владања", давали су му да ради послове које нико други није хтео: између осталог, његова дужност била је и да сахрањује умрле, погинуле и стрељане. Он је Дори Пајић рекао да је сахранио француског пилота и да му је, са врата, скинуо плочицу. Тврдио је да га је изненадило његово име, јер се баш тако звао и један француски књижевник. Плочицу је, наводно, покопао поред неког зида, али место је и даље остало непознато, јер је Бено отишао за ратним вихором.

Делић мозаика

Истраживањем тајни о погибији и нестанку Антоана де Сент Егзиперија, већ двадесет година, бави се Шиме Оштрић, уредник издања „Авио ревије" (издања Савеза ваздухопловних удружења Југославије). На основу података до којих је дошао, убеђен је да је Сент Ексов лајтнинг оборен изнад Југославије, а да је писац сахрањен на загребачком старом мирогојском гробљу. Међутим, како је време учинило своје, траг гробу се замео, а гробница вероватно препуштена неком другом:

– Имали смо прилику и, не знам како и зашто, испустили је. Надгробна плоча са његовог гроба нестала је.

Антоан де Сент Егзипери био је изданак старе племићке породице; наследио је титулу, али не и неки иметак.

Био је поносан. Прича се да је био боем, љубазни весељак, заљубљеник у пилотирање, луталица, новинар, ратни извештач, писац...

Његов „Мали принц" ушао је у антологију дечје књижевности: радо га читају и одрасли. Хуманизам, који нуди као своју поруку, лепи се за душу. Код нас, то је вероватно једна од најчитанијих књига.

Поред „Малог принца" оставио је за собом још неколико изванредних књижевних остварења која је обојио својом личношћу („Ноћни лет", „Земља људи", „Ратни пилот", „Тврђава"...) и велику мистерију свог краја.

Милош Лазић

Илустровао: Брана Јовановић

ЦЕЊЕНА ПУБЛИКО, ОВОГ ПУТА ЗАЧЕПИТЕ ДОБРО НОСЕВЕ ПОШТО ЈЕ ПРЕД ВАМА СМРДЉИВИ СМАЛИЈЕН, НАЈЧУВЕНИЈИ УТЕРИВАЧ ДУГОВА.

ИЛИ ПЛАТИ ИЛИ УМРИ ОД СМРАДА

Ендрјуа Смалијена запослила је једна фирма као утеривача дугова помоћу смрада. Његов посао био је да обилази фирме које дугују новац. При томе он је смрдео тако грозно да су дужници плаћали све што треба, само да га се отарасе. Смалијен се облачио у прљаве скитничке дроњке а у постави исцепаног капута ушивао је покварену рибу, да би на крају своју тоалету довршио тиме што би се испрскао текућином која је баздила на стајско ђубре. (Рецепт му је дао његов стари наставник хемије.) Одвратни воњ пратио га је на више од педесет метара. У затвореним канцеларијама био је неподношљив. Никад му се није десило да дужнике чека дуже од пола сата. Чим би их запахнуо Смалијен Смрда, били су готови да плате. Сам Смалијен никад није патио због свог мириса, јер је имао хронично запаљење синуса. Једино није имао среће код девојака!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

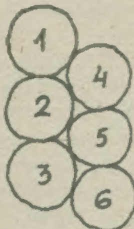
Три потеза која је требало да учините да бисте од два реда новчића (слика 1) добили круг (слика 2) су следећа:

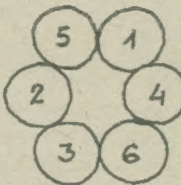
Да помакнете 4 да дотакне 5 и 6.

Да помакнете 5 да дотакне 1 и 2.

Да помакнете 1 да дотакне 5 и 4.

А сад да видимо како стојите са способношћу да одгонетнете

Ј, Д, Т, Ч, П, Ш, С...

шифровану поруку. Следећа слова су поређана тако да следе један правилан низ, и све што се од вас тражи је да попуните празнине, другим речима да упишете следећа три слова у низу:

Ј, Д, Т, Ч, П, Ш, С, –,–,–.

Срећно!

МОЗАИК САЧИЊЕН ОД ЉУСАКА ЈАЈА

Сакупите неколико празних љусака од јаја и здробите их. Сада ове парчиће пажљиво оперите да би били савршено чисти. Обојите лист хартије за цртање бојом којом желите, то ће бити позадина слике. Када се боја осуши, оловком танко нацртајте обрисе замишљене слике коју ћете довршити залепивши парчиће љуски на хартију и тако направити мозаик попут овога на слици.

ВРЕДНЕ ПЧЕЛЕ

Пчеле су познате по вредноћи и беспрекорној организацији, прављењу меда и воска, по драгоценом опрашивању биљака. Однедавно су добиле још један задатак – укључиле су се у борбу против загађености ваздуха као – контролори.

Трагајући за храном оне скупљају загађени нектар и полен и односе их у кошницу. Понекад узму чак и затровану прашину мислећи да је то полен. У кошници, пчеле задужене за проветравање чине то загађеним ваздухом. Све у свему, ниво загађености у кошници одговара загађености животне средине.

Користећи се овим сазнањем, научници универзитета у Монтани потражили су помоћ 64 пчелара и подвргли анализи садржине њихових кошница. Слика загађености била је невероватно слична оној коју су добили од специјализованих агенција за контролу загађености на истом простору. Једино што су пчеле своје узорке сакупљале врло брзо и ту услугу нису наплаћивале!

ПАСИЈАНС ЗА ДОМИНЕ

Ако се нађете сами у соби, с доминама испред себе, покушајте да се забавите овом игром. Помешајте домине и узмите шест. Две било које, чији збир тачкица износи дванаест (рецимо: једна с дуплим празним и дуплим шестицама, или једна са 1 и 3, а друга са 6 и 2, или једна са 4 и 1 а друга са 3 и 4 итд...) морате да ставите на посебну гомилу. Сваки пут кад две домине избаците, узмите нове две из првобитне гомиле. Пасијанс вам је „изашао" уколико сте на овај начин успели да се ослободите свих 28 домина. Ова игра захтева колико среће толико и вештине, јер што се више ближите крају, морате све више да пазите коју ћете комбинацију направити, мада би и последње две домине које вам остану чиниле збир дванаест.

ВРУЋЕ – ХЛАДНО

Ово је опит за који су вам потребне три посуде са водом: врућом, хладном и топлом. Ставите једну руку у посуду с хладном водом, другу у ону с врућом (наравно, не толико врућом да бисте се опекли). Држите руке загњурене у воду минут–два, а онда обе ставите у топлу воду. Осетићете нешто врло чудно: вода ће вам се чинити и врућа и хладна у исто време!

РЕКЛИ СУ....... О ЗДРАВЉУ

ЈУВЕНАЛ: Mens sana ih corpore sano – У здравом телу здрав дух.

ЏОРЏ БЕРНАРД ШО: Здраво тело је производ здравог разума.

ПЛАТОН: Сувишно обраћање пажње здрављу је препрека сазнању.

ТОМАС ЏЕФЕРСОН: Здравље је вредније од сазнања.

АРАПСКА ПОСЛОВИЦА: Ко има здравља има и наде, а ко има наде има све!

РУСКА ПОСЛОВИЦА: Здравом човеку све изгледа здраво!

Мила и Тимоти Бајфорд

Илустровао: Зоран Петканић Петко

КРАЉИЦА У ТЕЛУ ЖАБЕ

ЖИВОТИЊА У БАЈЦИ

ОВДЕ ЈЕ РЕЧ О ЈЕДНОМ ОД НАЈСТАРИЈИХ СТВОРЕЊА НА СВЕТУ. НАУЧНИЦИ СУ УТВРДИЛИ ДА ЈЕ КРЕКЕТУША СУВЕРЕНО ДОМИНИРАЛА ЗЕМЉОМ ЈОШ ПРЕ 200 МИЛИОНА ГОДИНА. ОД ТАДА ЈЕ ОСТАЛА АНАТОМСКИ ГОТОВО НЕПРОМЕЊЕНА.

Једна жаба крастача нађена је жива и здрава на Хималајима, на висини од 8.000 метара, а друга је пронађена 350 метара испод земље, у једном руднику угља. То су истовремено највећа надморска висина и највећа дубина на којима су икад примећени било какви водоземци. Зато и није чудо што жабе, а њих има преко 2.000 врста, можемо да нађемо на свим тачкама Земљине лопте. Највећа од њих живи у западној Африци, а дужина трупа јој је преко 30 сантиметара. Најмања је дуга само 8,5 милиметара и живи у влажним пределима Кубе.

У нама живи слика зелене жабе, али у свету их има у свим могућим бојама. Најлепшом сматрају златну жабу из Панаме. Она има толико нежну наранџастозлаткасту кожу да може само тридесетак минута да живи на сунчевој светлости. Најружнија је жаба-крастача, и зато је, као ниједна друга врста, немилосрдно прогањана и уништавана.

Жабе просто задивљују неким својим особинама. Тако је установљено да гутају храну невероватном брзином. Када жваћу, за један минут направе око 400 хиљада покрета вилицом и језиком! Воду узимају кроз кожу. Могу и да се напију са само једног влажног листа, а да им та количина буде довољна за недељу дана. Као и змија, и жаба пресвлачи кожу. Никада је нећете наћи јер је одмах после пресвлачења поједе!

Хвата само живи плен

А жаба је прави сваштождер! Похлепно гута све што се креће. Уколико се догоди да својим брзим лепљивим језиком промаши жртву, оставиће је на миру све док се ова поново не помакне. А онда ће је, поуздано, сместити у свој трбух. Научници су, у стомацима жаба проналазили мишеве, даждевњаке, птице. Али и змије! По прождрљивости прво место деле индијска тиграста жаба и америчка букачица. У њиховим утробама научници су открили и по неколико пилића и корњача!

Живи по целом свету. У Средњој Америци опстају врсте које жртву прождиру устима у којима има зуба, док у Еквадору и Перуу жабе своје младе носе на леђима у посебном тоболцу. Иначе, све су врсне пењачице, па се неретко срећу и на самом врху неког дрвета. И на крају, можда нисте знали, све су жабе дуговечне, тако да није никакво чудо што неке живе и више од 20 година!

Открити њихове тајне

Иако нам се чини да о жабама знамо готово све, научници сматрају да нам управо оне могу дати одговор на многа питања везана за еволуцију и живот на Земљи.

Има их с длакама, канџама, кратким и дугим ногама, са опнама које им помажу да лете кроз ваздух. У Никарагви и Костарики живи жаба која слободно може да понесе титулу најпромељивије врсте. Пронађена је у свим могућим бојама и њиховим нијансама, а среће се и у најразличитијим величинама. И то није све. Добар део жаба је отрован, а најопасније су оне које живе на западним падинама Анда и на ушћу реке Колумбије. Њихов отров је један од најјачих који је икада откривен у природи. Зато га Индијанци редовно користе. Једанпут умочена стрела у овај отров може да се користи годину дана! А научници су из само једног жабљег отрова издвојили око 200 различитих и јаких нервних отрова!

Састав свих жабљих излучевина још је велика тајна. Неки од њих су и у саставу крви. Познато је да животиње које спавају зимским сном не могу да заспу лети чак и кад су температуре веома ниске. Кад су научници узели крв жабама зими, док су биле у сну, и кад су им је убризгали лети, оне су одмах заспале. Сан је трајао тачно три месеца! Биолози су убеђени да је реч о некој хемијској супстанци у крви жаба, упорно раде на њеном одгонетању.

Једна врста тропских жаба с Јамајке чува другу тајну. Она из две жлезде на глави испушта посебан сок који код човека изазива смањење крвног притиска. Али научнике збуњује то што ове жабе уопште немају невоље с ниским крвним притиском! Жабе, у чијој кожи има супстанце од које се повећава крвни притисак, не пате од њега.

Откривањем супстанци које регулишу крвни притисак код жаба научници се надају да ће добити изврсно оружје против неуравнотеженог крвног притиска код људи.

З. Карапанчев

Илустровао Дарко Ристић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

РУЧНИ РАД ИЗ АЕРОДИНАМИКЕ

ПАТУЉАК ЛЕТИ У НЕБО

Спортски аеродром Гробник на Ријеци. При врху писте, с леве стране, смештено је неколико ниских зградица. На крову једне од њих великим словима исписано је – ГОСТИОНИЦА.

Ваљда да оне у ваздуху подсети да сврате. Тридесетак метара даље је хангар. У њему неколико једрилица, „цесна", једна „утва", змај с мотором и, под самим кровом – авион окачен као играчка.

Чак и у поређењу с најмањим у хангару, изгледа минијатурно. Али овај има особине великих авиона. Рецимо, увлачи точкове. То је врло важно у случају принудног слетања, тврди творац овог ваздухоплова, конструктор и градитељ, машински инжењер Зоран Премуш. Откуд уопште идеја да се направи играчка која лети?

– Још 1960. као четрнаестогодишњак, постао сам авио-моделар. Скупљао сам нацрте, проспекте, стручну литературу, часописе. Био сам залуђен авио-моделарством а то сам, признајем, и данас. Само, више не правим макете, већ праве правцате авионе.

О авионима је много сазнао из америчког часописа „Експериментална организација", намењеног моделарима, љубитељима ваздухопловства, самоградитељима. А њих у иностранству има много. Сваке године у Америци се одржава митинг на којем се појављује и по хиљаду авиончића сличних овом. „Оно што могу они, могу и ја", помислио је Зоран Премуш и почео да прави прорачуне.

Тако је још један велики подвиг на нашим просторима кренуо, изгледа, из ината.

Наредна фаза биле су припреме за градњу, а оне су дуго потрајале. Требало је пре свега набавити шпер-плочу од брезе, а за то је било мало и среће па их је добио на поклон од загребачког авио-клуба. Затим је кренула потрага за смреком. Не било каквом, већ оном од које се иначе праве тамбуре. То значи да мора да има 10 година по квадратном центиметру и да буде без иједног чвора. Ко зна колико је сати Зоран провео претурајући по подрумима и таванима. И познатим и непознатим.

Да жена не сазна

Костур од шпер-плоче и смрекиних летвица Премуш је сам пластифицирао. И стаклено предиво густине 160 грама по квадратном метру са епокси-смолом која га везује набавио је у Савезној Републици Немачкој.

– Мотор запремине 1300 кубика извадио сам из једног старог фолксвагена. Пошто сам направио генералну, извршио сам неопходне преправке а то ми, с обзиром на струку, није било тешко – наставља причу конструктор. – Точкове, вијке и амортизере мотора наручио сам преко „Експерименталне организације". Сви ти делови и мотор коштали су ме око 40.000 а нови фића могао је у то време да се купи за 50.000 динара. Инструменте као што су брзиномер, висиномер, вариометар, компас и контролник лета скинуо сам с расходованих авиона. Е када сам све то скупио, поправио, почео сам с градњом.

ОВО ЈЕ ПРИЧА О МЛАДОМ РИЈЕЧАНИНУ КОЈИ СЕ ВОЗИ У ЈЕДНОМ ОД НАЈМАЊИХ АВИОНА НА СВЕТУ.

За радионицу му је послужила гаража нешто већа од трупа авиона. Овај је, иначе, од носа до репа, дугачак 4 метра.

Коначно, 1. јануара 1983. авион је био готов.

– Од тренутка када сам почео да га градим прошле су три године. Једва сам чекао да га пребацим на аеродром и полетим. – вели упорни Ријечанин. – Уопште нисам сумњао да ћу успети да га дигнем у ваздух и направим неколико кругова. Међутим, на тај први лет морао сам да причекам који месец и – обавио сам га у најстрожој тајности. Нисам желео да у кући бринy.

И ливаде и море

– Када сам први пут зарулао пистом, нисам осећао никакав страх. Био сам сав обузет ослушкивањем мотора и понашањем авиона. Очекивао сам да ће све протећи у најбољем реду. Али, ипак сам осетио велико олакшање кад сам слетео.

За разлику од других авиона у хангару који чврсто стоје на оба точка, овај виси.

И у поређењу са најмањим једноседом, Премушев авион је патуљак.

У случају незгоде, уместо на земљу, може да се слети и на воду: точкови се, баш као и код великих авиона, увлаче.

Већ у мају на Гробник је стигла комисија која је требало да изда одобрење за регистрацију. Добио је ознаку ХАБ (она има исту улогу као и пробне таблице на аутомобилима) и задатак да изврши неке ситније преправке и направи прорачуне како то већ захтевају прописи. Дозвола за летење издата му је тек 26. децембра. Од тада је Зоран Премуш провео 60 сати у ваздуху. Највиша висина коју је досегао била је 4.500 метара а тврди да би могао и читавих 1.000 метара више. За такав подвиг ипак би му била неопходна маска за кисеоник.

Авиону Зорана Премуша, тешком свега 160 килограма, за полетање је довољно 105 метара. У случају да мотор откаже, може да кружи 11 километара пре него што нађе ливаду на коју би слетео. У недостатку ливаде, добро би му дошла и површина мора.

Минимална брзина лета је 80, а економична 220 километара на час. Брзина пењања је 80, а економична 220 километара на час. Брзина пењања је 6,5 до 7 метара у секунди. Мада је долет Премушовог авиона 700 km а то је, рецимо, раздаљина од Загреба до Лесковца, он се још није одлучио за тако дугачак лет.

Оставио га за јесен. Најдаља тачка до које је стигао: Мали Лошињ.

Занимљиво је да је авион-играчка ријечког инжењера много економичнији од малих „цесни" и „утви": пре свега троши само 4 литра супербензина на 100 km, а ипак има већу брзину.

Пошто се у нашој земљи више не праве мали спортски авиони, а до увозних није лако доћи, Зоран Премуш се сетио да са друговима из клуба направи двосед. Припреме су увелико почеле.

Можда ће за коју годину југословенски аеро-клубови моћи, у Ријеци, и да наруче ове авионе-патуљке.

Олга Вукадиновић
Снимио: Љубомир Патрногић

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

УДАВАЧА ЈЕ ТРАЖИЛА МИРАЗ

ИСКОПАЛИ СМО ЗА ВАС НЕВЕРОВАТНУ АЛИ ИСТИНИТУ ПРИЧУ О КИТИ ЛИРОЈ, ЛЕПОТИЦИ КОЈА ЈЕ ПОДЈЕДНАКО ДОБРО НОСИЛА И СУКЊУ И ДВА КОЛТА. ВОЛЕЛА ЈЕ ЧВРСТЕ МОМКЕ, ДОЛАРЕ И МОЦАРТА.

У салун Карла Мана у Дедвуду ушла је једног дана жена за којом би се сваки прави мушкарац окренуо, не само због стаса, него и због дуге смеђе косе и љубичастих очију. Била је обучена у јахаћу дугу хаљину, с два револвера и „бови" ножем за појасом. Цео салун је, природно, занемео од изненађења. Ман јој хитро приђе истрчавајући иза шанка и упозори је да, пошто је без мушке пратње, не би требало да улази.

– Ти ћеш да ми кажеш! – просикта лепотица севајући очима и извуче један од својих „колтова".

Ман се уплашено повуче и поче да муца нешто о некаквом закону по којем жене саме не смеју у салун... Чудна дошљакиња се пркосно насмеја показујући два реда зуба који су блистали као бисери углављени у корале:

– Ја нисам усамљена жена! – рекла је кикоћући се. – Вредим бар за три шмокљана који носе панталоне. Ево, ко не верује!

И пре него је ишта зуцнуо, испали три хица на другу страну шанка одбијајући један за другим три грлића на три боце вискија! У салуну настаде паклена граја и општи аплауз. Дама онда приђе клавиристи, шапну му нешто и он као помаман одсвира „туш".

– Џентлмени, сада ће вам Кити Лирој, а то сам ја, одиграти чувени љубавни плес дивље мачке од Волфганга Амадеуса Моцарта!

Сви су били забезекнути, јер, наравно нико никад није чуо за такву композицију, а ни Моцарт није био нарочито популаран у овој гомили авантуриста који су насељавали Дедвуд док га је тресла „златна грозница"... Но, клавириста је, изгледа, знао. Бацио се на клавијатуру као хијена на мртвог бафала и у салуну одјекну дивљи ритам какав се могао чути још само у Њу Орлеансу. А дама поче да игра, још помамније, високо дижући скуте своје хаљине тако да су јој се виделе ноге у белим свиленим чарапама. У оно време то је био призор какав су груби копачи злата и каубоји виђали само у својим голицавим сновима... Тако је Кити Лирој тренутно постала звезда Дедвуда, а глас о њој и њеним божанским особинама доспео је вероватно и до Чејена, који су у Блек Хичу још пружали отпор хордама грозничавих копача.

Убедљиви „шарп дерингер"

Но, пре него што су се у Дедвуду освестили од метеорске појаве уследило је

Илустровао: Брана Јовановић

ново угодно изненађење: Кити Лирој је била и богата, то јест већ сутрадан је купила један салун с коцкарницом, а оном жгољавом али умешном клавиристи код Карла Мана понудила двапут већу плату, па је он одмах прешао код ње. Свако вече Кити је за своје госте – међу којима се ускоро појавио и славни Дивљи Бил Хикок, па и понешто љубоморна Каламити Џејн – приређивала шоу-програм. На шанку је играла разне „уметничке" плесове по композицијама чувених европских композитора. А онда би, док је клавириста сам изводио своје забавне тачке, седала за коцкарски сто и пељешила разне муштерије. Увек сјајно обучена и дотерана, с дијамантским минђушама и скупоценим прстењем на белим рукама. Делила је карте запањујућом вештином и – о чуда! – увек је у критичном тренутку имала довољно кечева да однесе „шњур". Разуме се да су такву жену подједнако салетали и удварачи и коцкари.

Али Кити је и према једнима и према другима била подједнако сурова. Само је лукави Дивљи Бил Хикок знао нешто о њеној прошлости: почела је шездесетих година у Даласу, у Тексасу, када је као десетогодишња девојчица наступала у једном салуну играјући „некакву дивљу игру од које се на подијуму дизала прашина као кад јури крдо крава у стампеду". Удала се веома млада – за неког професионалног коцкара из Даласа, који је често играо са чувеним револверашима браћом Билом и Беном Томсоном. Од мужа је научила да игра карте и убрзо јој нико није био раван у „фараону". Та се игра с покером борила за примат. Кити је још у Даласу била наоружана омиљеним коцкарским пиштољем, малим, али убитачним „шарп дерингером"... У случају спора, њиме су по кратком поступку прекраћиване све несугласице за зеленим столом. По систему „ко пре". Тако је и Кити, кад је схватила да њен први муж у њој више гледа рудник долара него жену, „дерингером" издејствовала – развод. Испалила му је два метка у ноге и напустила Далас.

То је ипак оставило трага на њеној психи, па је своја наредна четири мужа, а и неизбројане љубавнике, бирала на чудан начин. У Дедвуду, у њеном салуну-коцкарници, који су симболично прозвали „Ковница новца", својим удварачима је постављала чувени услов: да им прво пушчаним метком скине с главе јабуку, или празну конзерву и то с даљине од петнаестак метара. Само они којима тај услов не би угасио љубавни жар, могли су да пођу с њом у њене луксузно намештене одаје... Тадашњи становници Дедвуда нису баш много ценили живот, али дуго је потрајало док се није појавио један „рђави момак" којег су, иначе, у неколико држава тражили шерифи због низа убистава. Сваки дан који би проживео у близини заносне Кити Лирој, сматрао је чистим ћаром, па је пристао на њен услов.

Кити му је усред главне, али блатњаве улице Дедвуда, гађајући с коња у галопу, винчестерком скинула јабуку и, одушевљена што је нашла „правог момка", ступила у други брак. У току меденог месеца срећник је једном на коњу изашао у околину Дедвуда и – никад се више није вратио. Не зато што се заситио страствене Кити, већ зато што га је изненадио један ловац на уцењене главе...

Шест сати брака

Удовица се затим трећи пут удала за неког Баварца, копача злата којег су звали „Риђи". Момчина, као од брега одваљен, није био баш привлачан: није се ни умивао, ни бријао, годинама лутајући за „жилом". Кад би, понекад, ишчепркао који „нугет", грумен злата, куповао би за њега онолико вискија колико трговци процене вредност и – опет се давао у потрагу. Једног дана „Риђи" је дошао с врећицом злата за коју би могао да купи вискија за неколико година... Заменио је то за доларе и – разуме се – запао за око грамзивој Кити Лирој. Освојила га је, без много муке, али је „тврдила пазар" све док јој он, као венчани дар, није понудио осам хиљада долара! Брак се завршио чим је „Риђи" остао без „жутог праха", па је у „Ковници новца", пред муштеријама, замолио супругу да му поклони боцу вискија. Она му је ту боцу разбила о главу уз урнебесан смех припитих гостију и затим га избацила из салуна и сопственог срца...

Четврти муж јој је био најмлађи, али је с њим у браку проживела само шест часова. Био је то један каубој који је у „Ковницу" навратио да се проведе, па кад је видео Кити како игра у ружичастим чарапама са црвеним подвезицама, понудио јој је све што има – коња, пушку, револвер и још неке дрангулије из бисага. То се на Западу сматрало неизмерном жртвом, мада моралне природе. Ипак, Кити га је презриво одбила. Он ни после тога није престао да је салеће љубавним понудама, па је она планула и рекла му да је „кучкин син", мали „смрдљиви преријски пацов" и – позвала га на двобој.

– Зар да се борим с једном слабом женом? – зачудио се момак.

Кити је одјурила у свој стан, обукла мушко одело, набила на главу велики „стетсон" шешир и, чим је пао мрак, кријући лице потражила свог удварача. Спазивши га док је лутао улицом испред осветљених излога, довикнула му је:

– Имаш три секунде, кучкин сине! Потегни пуцаљку!

Не схватајући ко је, момак потеже „колт", али је Кити била бржа. Неки очевици су после причали да момак и није одистински потегао оружје, јер је у последњем тренутку приметио да је пред њим жена. Тек, кад се срушио од њеног метка који му је пробушио утробу, она му је притрчала и почела да вришти:

– Немој да умреш, ја те волим!

Младић се осмехивао с болом, али му је лице све више добијало бледозелену боју. Кити је плакала и рекла да пристаје да се уда за њега, само нека поживи... Момак се и даље тужно осмехивао. Онда је наредила да дозову градоначелника који их је усред „Ковнице", где је рањеник пренет, венчао. Шест сати касније, како су забележиле новине тог времена, младожења је умро „од тровања оловом"...

Махнита Кити Лирој удала се још само једанпут. Био је то неки грубијан који се није устезао да својој дивљој женици, као и другим гостима „Ковнице", покаже ко у том браку носи панталоне. Тукао ју је чим би приметио да је неког погледала оним својим неодољивим очима, а при томе нико није смео да каже ни реч. Како и зашто га је трпела, остаће тајна. Можда зато што је, несрећница, веровала да је коначно нашла „снажну мушку руку"...

Имала је двадесет осам година кад се једном тако споречкала с мужем, а он је намртво премлатио, а затим јој испалио шест метака у груди. Сурови Дедвуд јој је приредио величанствен погреб на којем није присуствовао удовац-убица, из разумљивих разлога.

Нестао је и о његовој судбини ништа се не зна.

Д. Брандон

живот је прича прича је живот

ОТВОРИ ОЧИ, ШЕЈЛА!

СВЕТЛОСТ ЈЕ ТОГ ТРЕНУТКА НА МЕНЕ ДЕЛОВАЛА КАО СНАЖНО ЕЛЕКТРИЧНО ПРАЖЊЕЊЕ И БОЈЕ СУ МИ ЗАТРЕПЕРИЛЕ КАО ДА ГЛЕДАМ У КАЛЕИДОСКОП...

Од рођења сам живела готово у тами, а око двадесете године мој вид је толико ослабио да сам једва успевала да разликујем дан од ноћи. Болест је била наследна. Радило се о урођеној катаракти односно затамњењу сочива.

Упркос свему водила сам прилично нормалан живот. Обављала сам све кућне послове и уз помоћ Еме, мог пса-водича расе лабрадор одлазила на посао у пошту у Крајдону крај Лондона где сам радила као телефонисткиња. Осим тога, била сам и срећно удата за Дона, он ме је својом љубављу највише храбрио.

Морам да кажем да се са слепилом никада нисам мирила. Нарочито кад сам чула о новим хируршким захватима и уопште о чудима савремене медицине. Нада коју сам годинама потискивала почела је да оживљава... И коначно сам се нашла у ординацији доктора Ширинга.

– Шта могу да учиним за Вас? – упитао је.

Отворила сам срце. Пажљиво је саслушао моју причу, прегледао ме и рекао:

– Мислим да ћемо успети да одвојимо парче сочива и обезбедимо пролазак светлости.

Обрадовала сам се и без оклевања наставила:

– Хоћу ли моћи да читам?

– Тешко је одговорити. Ја ипак нисам чудотворац. Можда ћу успети да вам делимично повратим вид. Зар не мислите да би вредело покушати?

– Наравно да мислим исто што и ви. Уосталом, ја немам шта да изгубим.

Треперила сам од узбуђења

Девет месеци сам чекала на тај дан. Око девет ујутру, једног петка, одвезли су ме у операциону салу и... успавали...

Пробудила сам се у својој болничкој соби увијене главе. Завоје су ми скинули тек у понедељак, а то је био и тренутак да сазнам да ли је операција успела. Толико сам треперила од узбуђења да сам успела само да чујем глас главне сестре и наредбу: „Отвори очи, Шејла!"

Тог часа као да ме је нешто погодило. Светлост ми је готово нанела бол. Као да је снажно електрично пражњење кренуло из мозга и уздрмало ме из темеља. Неколико присутних упитало ме је – у хору: „Видиш ли?"

Толико сам била очарана да ми је требало времена да одговорим. Најзад, гледајући у небо, успела сам да изустим:

– Како је лепо...!

Све је трајало неколико секунди, а онда је поново настала тама.

– О, не! – отело ми се из грла.

Спонтано сам принела руке очима и видела да су обливене сузама. Светлост није побегла! Ја ипак видим. Поново сам заплакала. Плакали су и остали.

Онда су вратили завој на очи. Боје су ми титрале као да гледам у калеидоскоп...

Сваког дана су ме превијали и стављали капи у очи. Дон ми је причао како је лишће почело да жути и то ми је први пут имало неко друго значење. Ићи ћемо и на одмор... Преда мном се отварао живот пун светлости. Чудо се ипак догодило.

Он је био лепши него што сам га замишљала

С великим нестрпљењем очекивала сам дан кад је требало да изађем из болнице. Све време сам узалуд покушавала да дочарам Донов лик. Онда сам у ходнику зачула познате кораке. Срце ми је затреперило... На вратима се појавио „непознати": висок, просед, преплануо од сунца. Све у свему, лепши него што сам икад могла да га замислим.

Изашли смо из болнице држећи се подруку. Поновило се исто. Осим уобичајеног блеска, угледала сам велику зелену површину. „Шта је то?"

– Трава, наравно.

– О, па да – морала сам да се сагнем и да је додирнем.

Из аутомобила је истрчала Ема и задовољно машући репом кренула ми у сусрет. Тек тада сам сазнала да има дивно сјајно крзно. Сви су ми говорили да је браон боје а она је имала бар стотину нијанси.

Кућа ми је била лепша него што сам ја замишљала. Одушевио ме је црвени тепих и месингани држачи на степеницама које сам „у мраку" толико пута гланцала...

Кад се Дон вратио у канцеларију сакупила сам храброст, ушла у купатило и пришла огледалу. Видела сам потпуно непознато биће. Покушала сам да проценим свој изглед. Коса ми није била лоша. Али нос! Личио ми је на кловновски, само сам њега видела на лицу. Зашто ми то нико никада није рекао!? Растужила сам се и требало ми је пуно да схватим да и није тако необичан.

Затим сам кренула на улицу и допустила Еми да ме поведе. Али чим смо изашле из дворишта чинило ми се као да се асфалт креће уместо мене. И да ограде иду на мене... Да дрвеће лети, као да ће да ме удари и обори на земљу. Све је било ново и неочекивано. Уплашила сам се и наредила Еми да се заустави. Чинило ми се као да имам руку више и да не знам шта ћу с њом. Схватила сам да је најбоље да затворим очи и све препустим Еми, као и до тада.

У следећих неколико недеља открила сам пуно тога. Сваког дана излазила сам у врт и дивила се јабуковом дрвећу које је раније за мене било само препрека. Коначно сам видела и море, светлуцаво и у сталном покрету. Уживала сам у заласку сунца.

Било је и неких разочарања: сви моји рођаци изгледали су ми старији него што сам их ја замишљала. Требало ми је пуно времена да се навикнем на различите изразе лица. Док сам посматрала Дона падало ми је на ум како људи, у ствари, немају једно већ стотину лица.

Сама сам почела да учим читање и писање. Писаћи сто изгледао ми је необично као и све друго.

Илустровао: Дарко Ристић

Прошло је већ три године од операције, али и сада могу да тврдим да сам доживела чудо. Кад на улици чујем неког како се буни због цене млека или бензина, пожелим да му кажем: „Да, али ти видиш! Видиш и облаке. Знаш ли колико си срећан!"

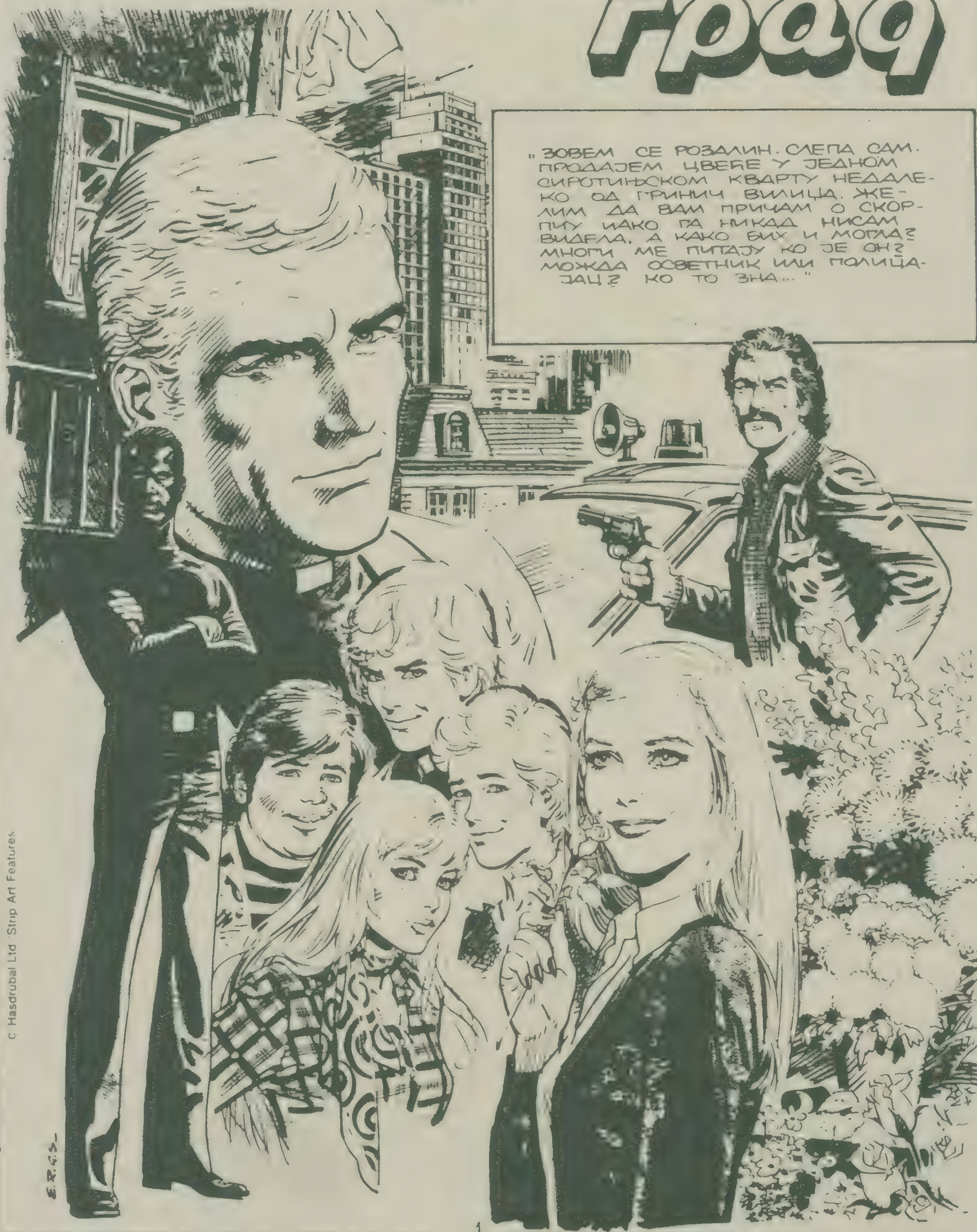
Шејла Хокен

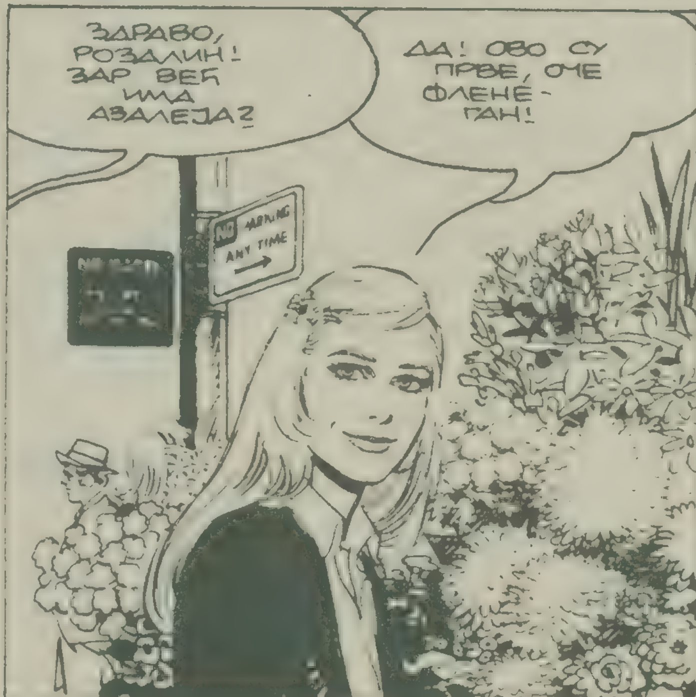
СКОРПИО:

Скривени град

ПИШЕ: РЕЈ КОЛИНС (RAY COLLINS)

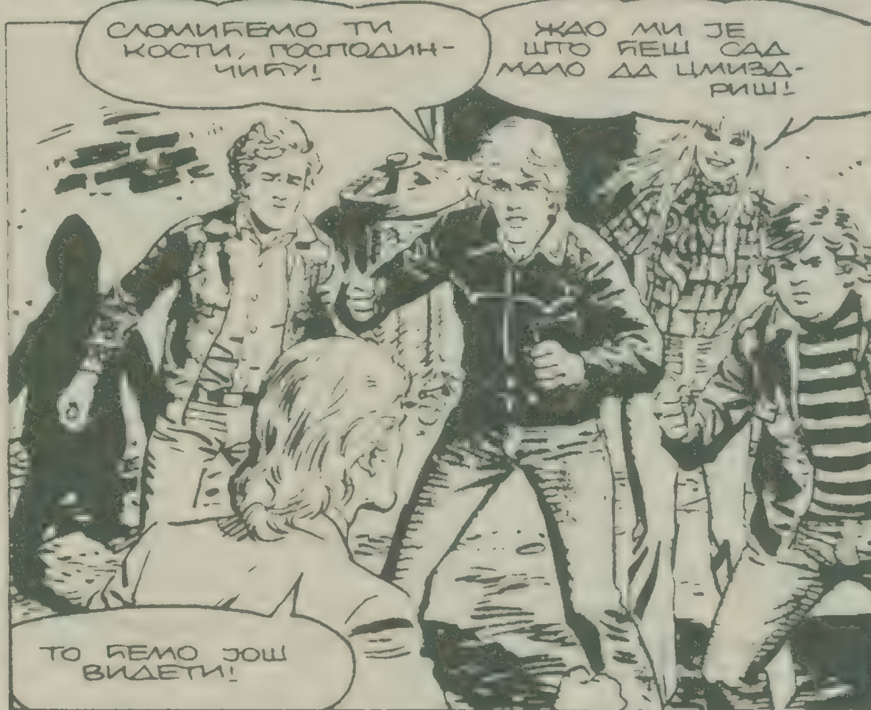
ЦРТА: ЕРНЕСТО ГАРСИА (ERNESTO GARCIA)

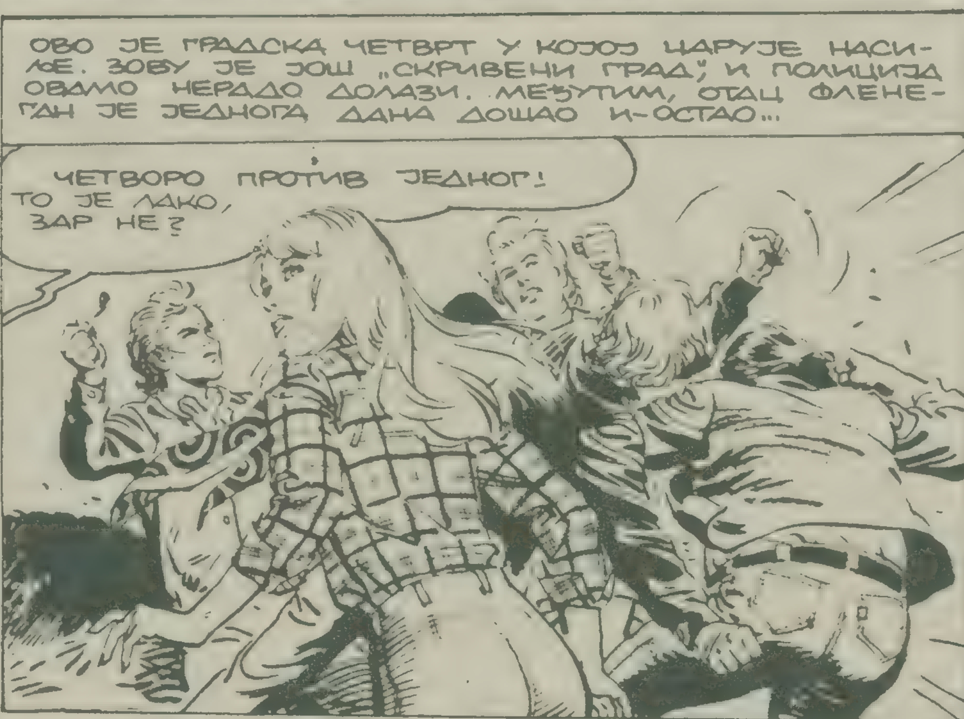

ЗДРАВО, РОЗАЛИН! ЗАР ВЕЋ ИМА АЗАЛЕЈА?
ДА! ОВО СУ ПРВЕ, ОЧЕ ФЛЕНЕГАН!
NO PARKING ANY TIME

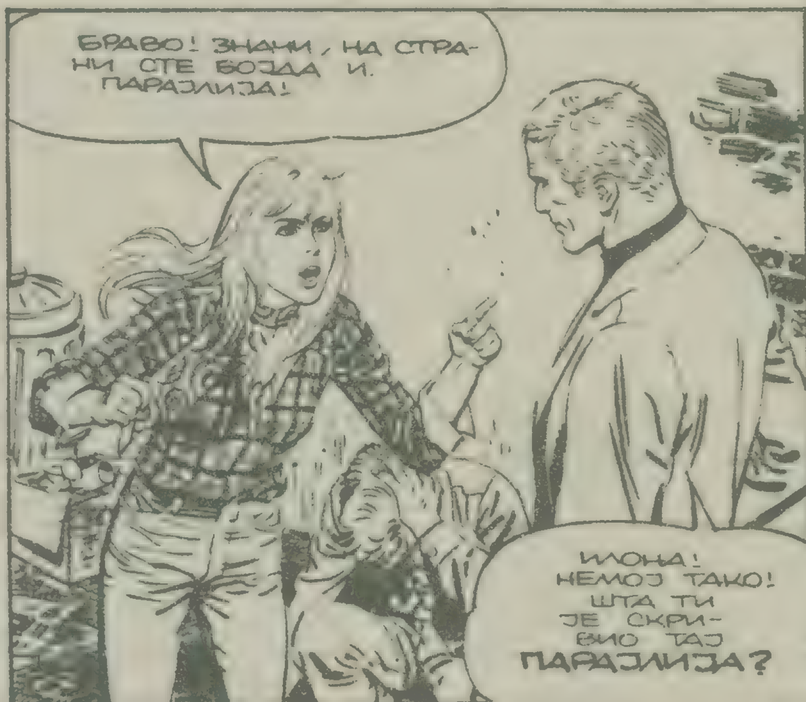

ПРИЧАЈТЕ МИ ШТА ИМА НОВО? КАКВО ЈЕ ПРОЛЕЋЕ?
ЛЕПО ЈЕ, КАО ТВОЈЕ ОЧИ... ОНО ЈЕ КАО ТВОЈА МЛАДОСТ!

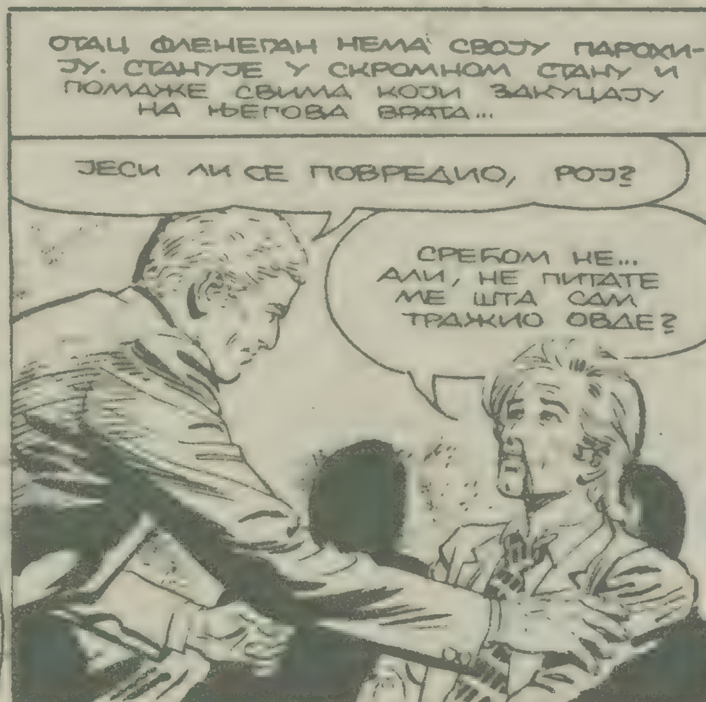

ОТАЦ ФЛЕНЕГАН ЈЕ МЛАД И СИМПАТИЧАН ЧОВЕК И НА ПОСЕБАН НАЧИН УМЕ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ МЛАДИЋИМА ИЗ КРАЈА...

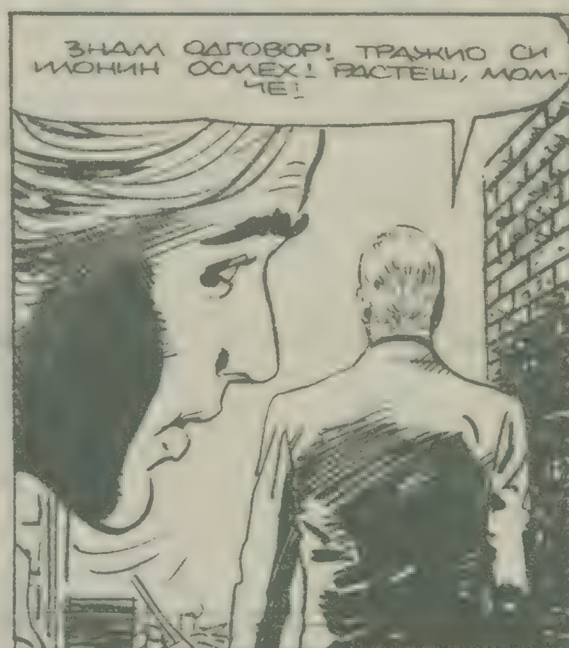

СЛОМИЋЕМО ТИ КОСТИ, ГОСПОДИНЧИЋУ!
ЖАО МИ ЈЕ ШТО ЋЕШ САД МАЛО ДА ЦМИЗДРИШ!
ТО ЋЕМО ЈОШ ВИДЕТИ!

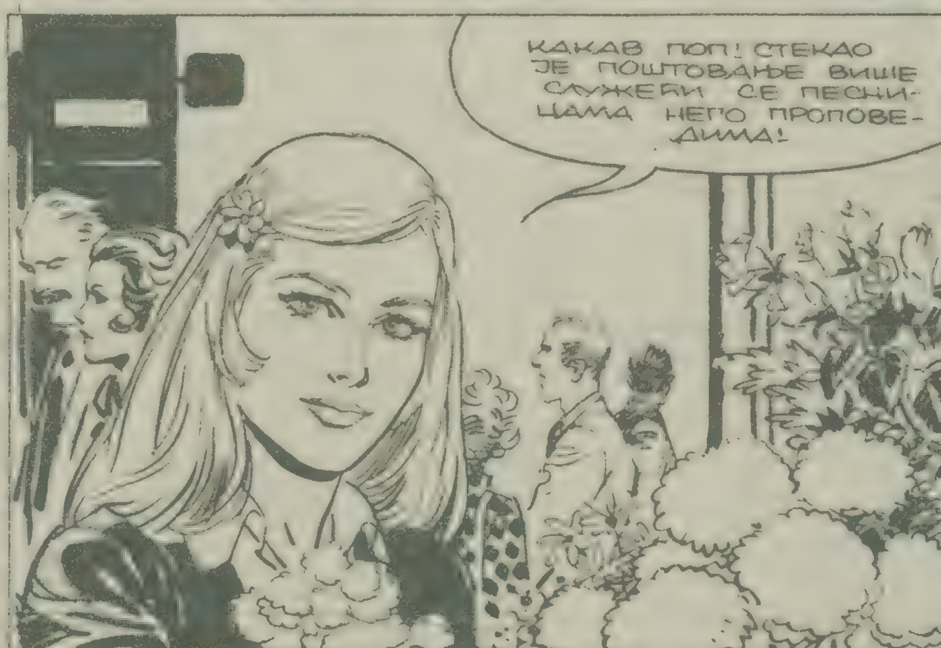

ОВО ЈЕ ГРАДСКА ЧЕТВРТ У КОЈОЈ ЦАРУЈЕ НАСИЉЕ. ЗОВУ ЈЕ ЈОШ „СКРИВЕНИ ГРАД" И ПОЛИЦИЈА ОВАМО НЕРАДО ДОЛАЗИ. МЕЂУТИМ, ОТАЦ ФЛЕНЕГАН ЈЕ ЈЕДНОГА ДАНА ДОШАО И-ОСТАО...
ЧЕТВОРО ПРОТИВ ЈЕДНОГ! ТО ЈЕ ЛАКО, ЗАР НЕ?

НЕ МЕШАЈТЕ СЕ, ОЧЕ!
ХОЋУ И ТЕ КАКО! И ТЕБЕ ЋЕ ИСТО СНАЋИ, МОСБИ, АКО СЕ СМЕСТА НЕ ИЗГУБИШ!
ЦАП!
2

БРАВО! ЗНАНИ, НА СТРАНИ СТЕ БОЈДА И. ПАРАЈЛИЈА!
ИЛОНА! НЕМОЈ ТАКО! ШТА ТИ ЈЕ СКРИВИО ТАЈ ПАРАЈЛИЈА?

ОТАЦ ФЛЕНЕГАН НЕМА СВОЈУ ПАРОХИЈУ. СТАНУЈЕ У СКРОМНОМ СТАНУ И ПОМАЖЕ СВИМА КОЈИ ЗАКУЦАЈУ НА ЊЕГОВА ВРАТА...
ЈЕСИ ЛИ СЕ ПОВРЕДИО, РОЈ?
СРЕЋОМ НЕ... АЛИ, НЕ ПИТАТЕ МЕ ШТА САМ ТРАЖИО ОВДЕ?

ЗНАМ ОДГОВОР! ТРАЖИО СИ ИЛОНИН ОСМЕХ! РАСТЕШ, МОМЧЕ!

КАКАВ ПОП! СТЕКАО ЈЕ ПОШТОВАЊЕ ВИШЕ СЛУЖЕЋИ СЕ ПЕСНИЦАМА НЕГО ПРОПОВЕДИМА!

ЕЈ, РОЗАЛИН, ГДЕ СТАНУЈЕ БУФАЛО БИЛ?
У СУСЕДНОЈ УЛИЦИ, БРОЈ ДЕСЕТ!
ХВАЛА, МАЛЕЦКА!

И, СПРЕМИ МУ ОДМАХ БУКЕТ РУЖА ЗА САХРАНУ!
3

БУФАЛО БИЛ ЈЕ СТАРА, МРША-ВА СКИТНИЦА КОЈА ВОЛИ ДА СЕ ОБЛАЧИ КАО КАУБОЈ...

ДИЖ' СЕ, МУСТРО! НЕЋУ ДА ТЕ УЦМЕКАМ ДОК СЕДИШ!

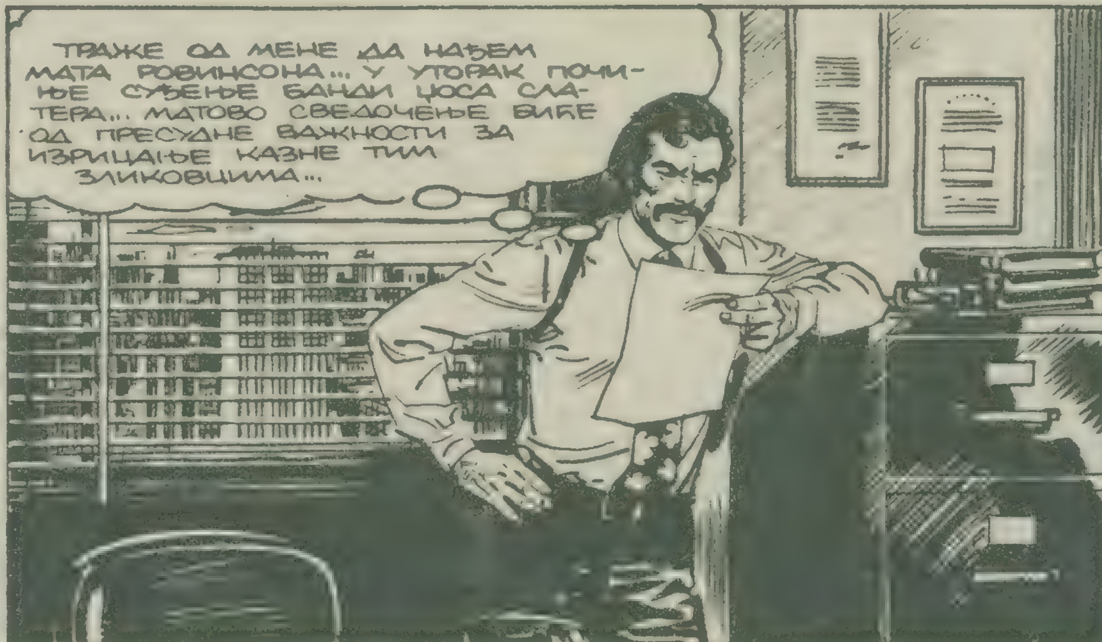
ШТА ВАМ ЈЕ? НЕМАМ ЈА НИ ДИНАРА...
ПРИЈАТЕЉ СИ МАТА РОБИНСОНА, А ОН ОПЕТ МНОГО ЗНА О БОБИЈУ ФРЕНКЛИНУ...

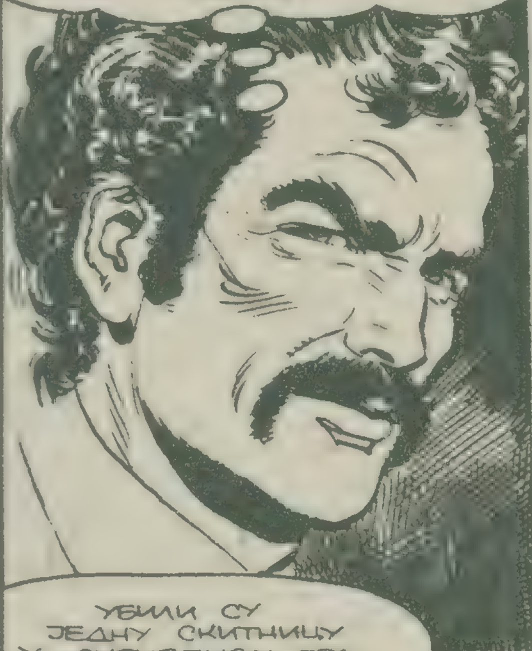
ТА-ТА-ТА-ТА!
БАНГ!
БАНГ!

САД МАТ ЗНА ШТА ЋЕ ГА СНАЋИ АКО НЕШТО ЗУЦНЕ!

ЗОВИТЕ НАРЕДНИКА ХИЕРОНИМУСА! ПУЦАЛИ СУ НА НЕКОГ...
АУУУ! АУУУ!
АУУ!

НАРЕДНИК НИКОС ХИЕРОНИМУС РАНИЈЕ ЈЕ БИО КАПЕТАН. ЧИН МУ ЈЕ ОДУЗЕЛА ИСТРАЖНА КОМИСИЈА ЈЕР ЈЕ СМАТРАЛА ДА СУ ЊЕГОВИ МЕТОДИ СУВИШЕ „ОКРУТНИ". МЕЂУТИМ, НИКОС ЈЕ ТВРДОГЛАВАЦ КОЈИ ПОКУШАВА ДА ВРАТИ ИЗГУБЉЕНИ ЧИН...

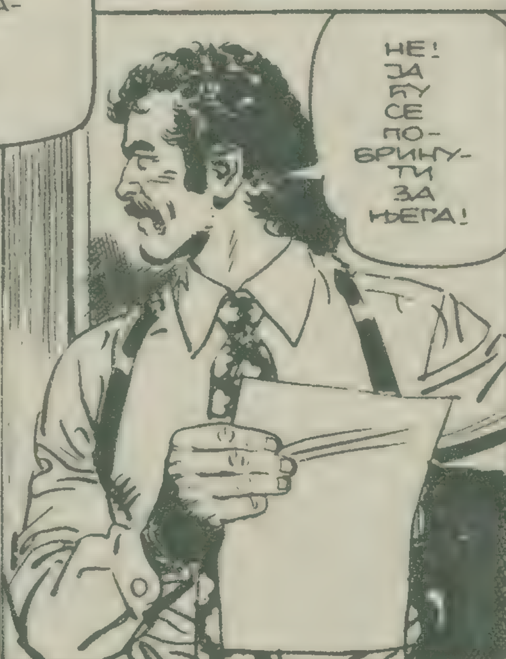

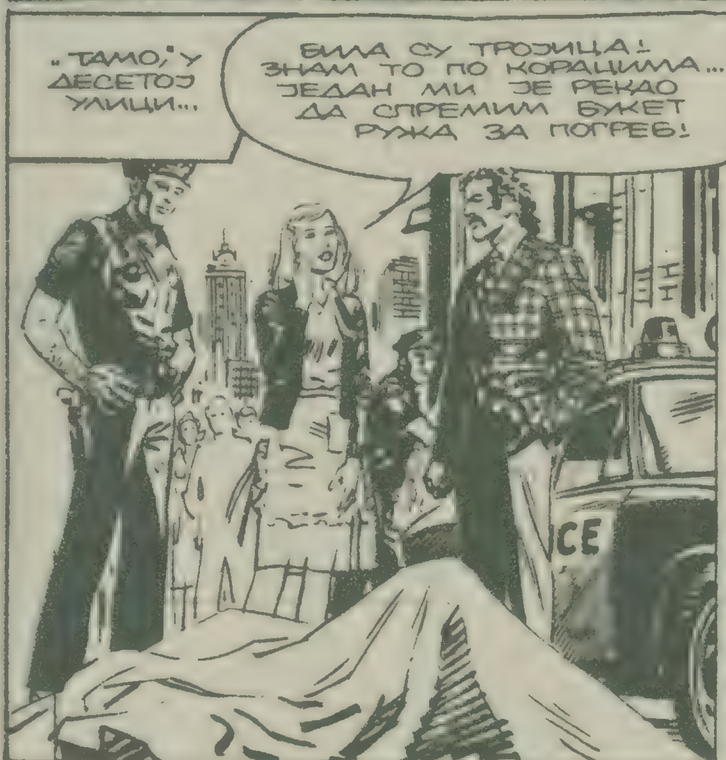

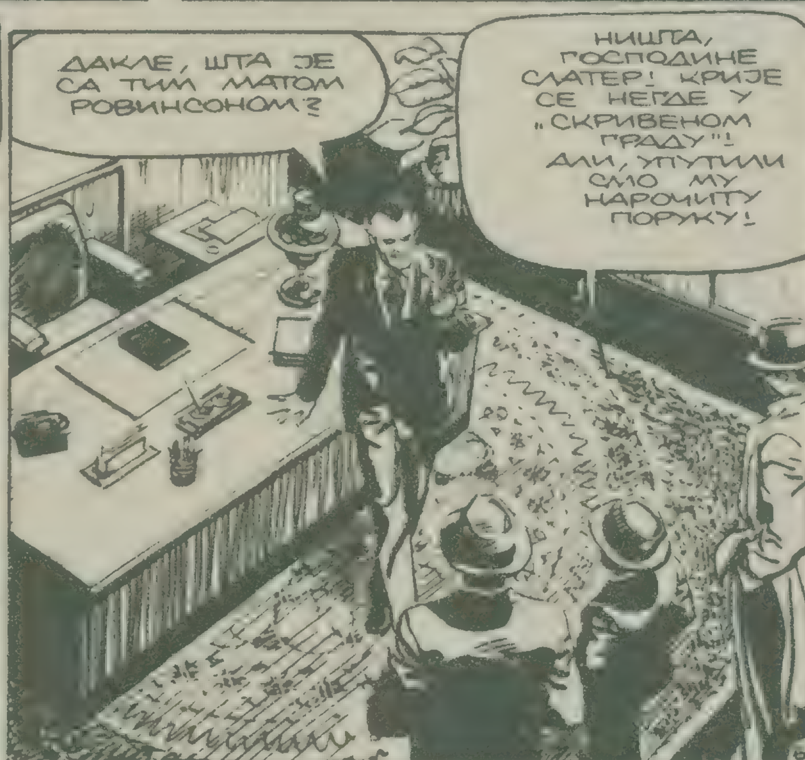

У КУЋИ ЏЕНЕТ БОЈД. ЛЕПА МИЛИЈАРДЕРКА ПОЗВАЛА ЈЕ ОЦА ФЛЕНЕГАНА...
ЖЕЛЕЛА САМ ДА СЕ УПОЗНАМ С ВАМА И ЗАХВАЛИМ ВАМ ШТО СТЕ БРАНИЛИ МОГ СИНА!
РОЈ ВОЛИ ДА ЛУТА СВЕТОМ, А СВЕТ ЈЕ МАЛИ...

ОЧЕ, ОВО ЈЕ МОЈА КЋИ ЛУНА!
ВЕЋ САМ ЈЕ НЕКОЛИКО ПУТА СРЕО У МОМ КРАЈУ!

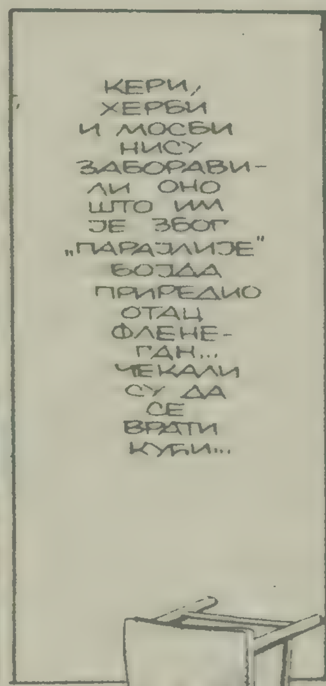

СЕДАМ ГОДИНА САМ УДОВИЦА... ВОЛЕЛА БИХ ДА ПРИПАЗИТЕ НА МОЈУ ДЕЦУ, АКО СЕ НАЂУ ТАМО...

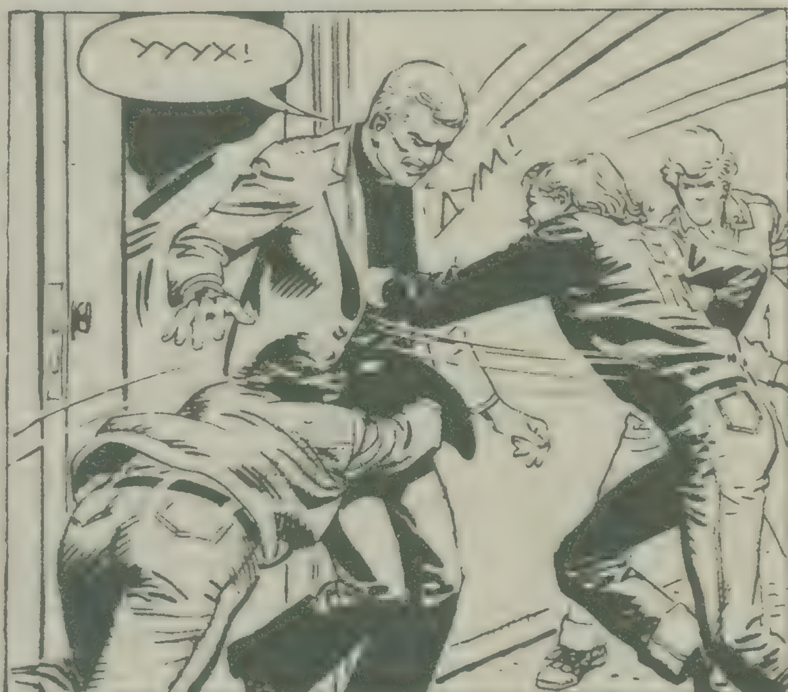

„ТАМО" У ДЕСЕТОЈ УЛИЦИ...
БИЛА СУ ТРОЈИЦА! ЗНАМ ТО ПО КОРАЦИМА... ЈЕДАН МИ ЈЕ РЕКАО ДА СПРЕМИМ БУКЕТ РУЖА ЗА ПОГРЕБ!
CE

ДАКЛЕ, ШТА ЈЕ СА ТИМ МАТОМ РОБИНСОНОМ?
НИШТА, ГОСПОДИНЕ СЛАТЕР! КРИЈЕ СЕ НЕГДЕ У „СКРИВЕНОМ ГРАДУ"! АЛИ, УПУТИЛИ СМО МУ НАРОЧИТУ ПОРУКУ!

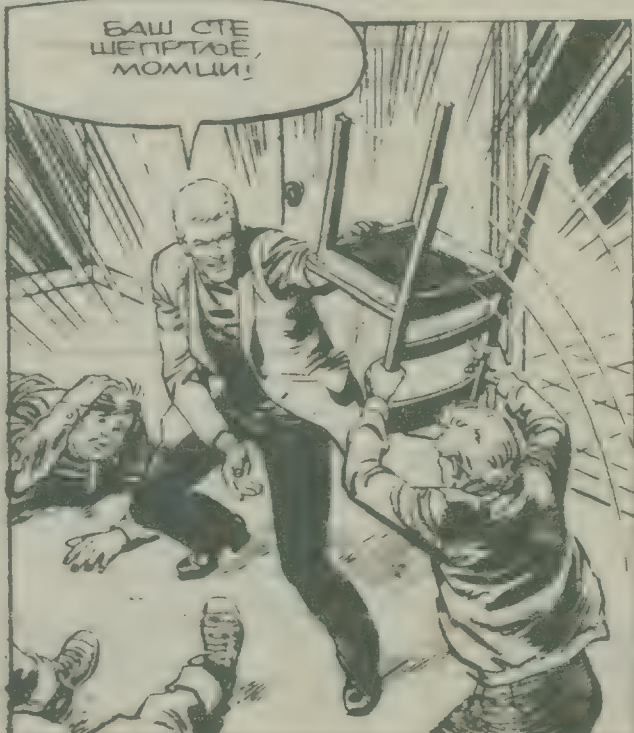

ТО НИЈЕ ДОВОЉНО! МОРАТЕ ГА НАЋИ И ЗАУВЕК МУ ЗАЧЕПИТИ УСТА!

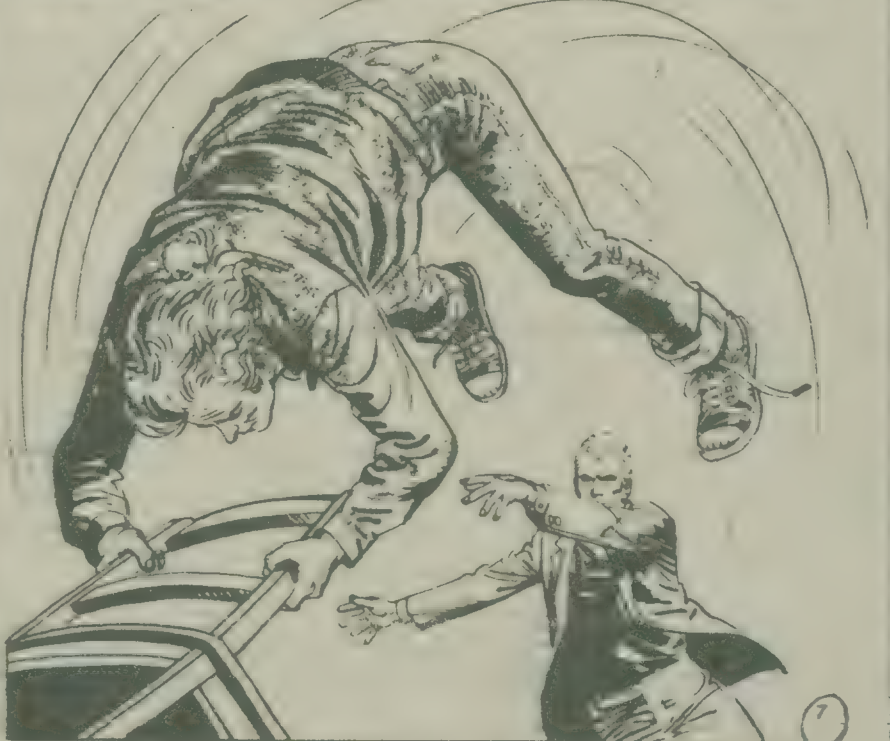

ТАЈ ОТАЦ ФЛЕНЕГАН... ОН ЗНА СВЕ И СВАКОГА ЋАЈДЕ ДА ГА ПОСЕТИМО, МОМЦИ!

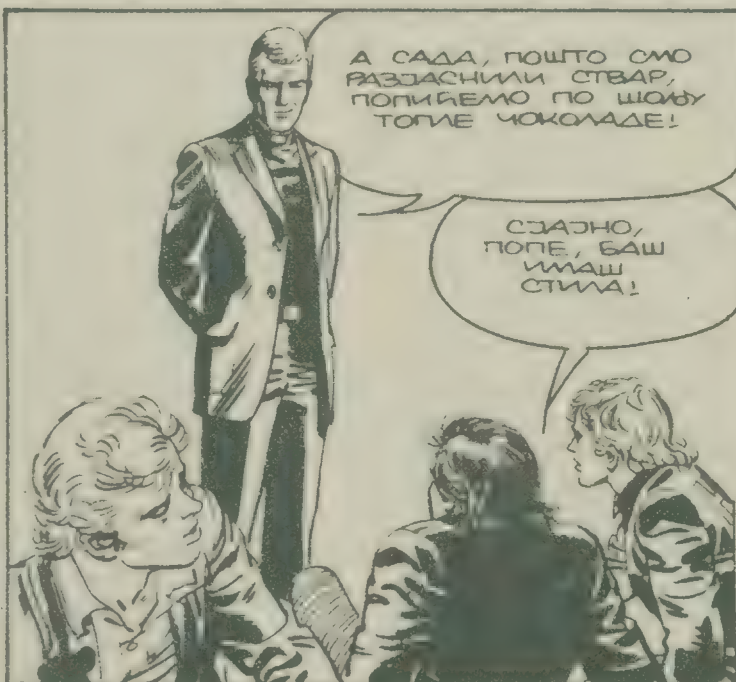

КЕРИ, ХЕРБИ И МОСБИ НИСУ ЗАБОРАВИЛИ ОНО ШТО ИМ ЈЕ ЗБОГ „ПАРАЗЛИЈЕ" БОЈДА ПРИРЕДИО ОТАЦ ФЛЕНЕГАН... ЧЕКАЛИ СУ ДА СЕ ВРАТИ КУЋИ...

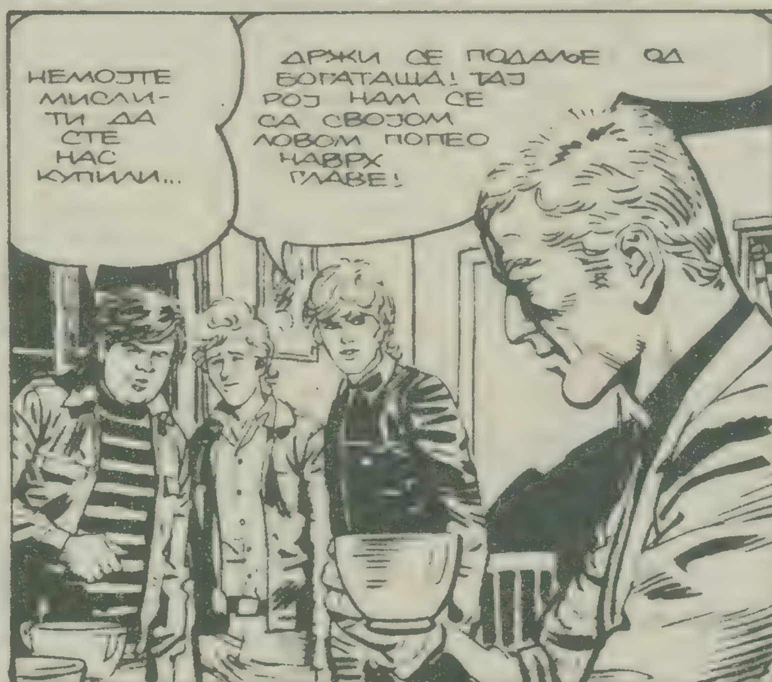

УУУХ!
ДУМ!

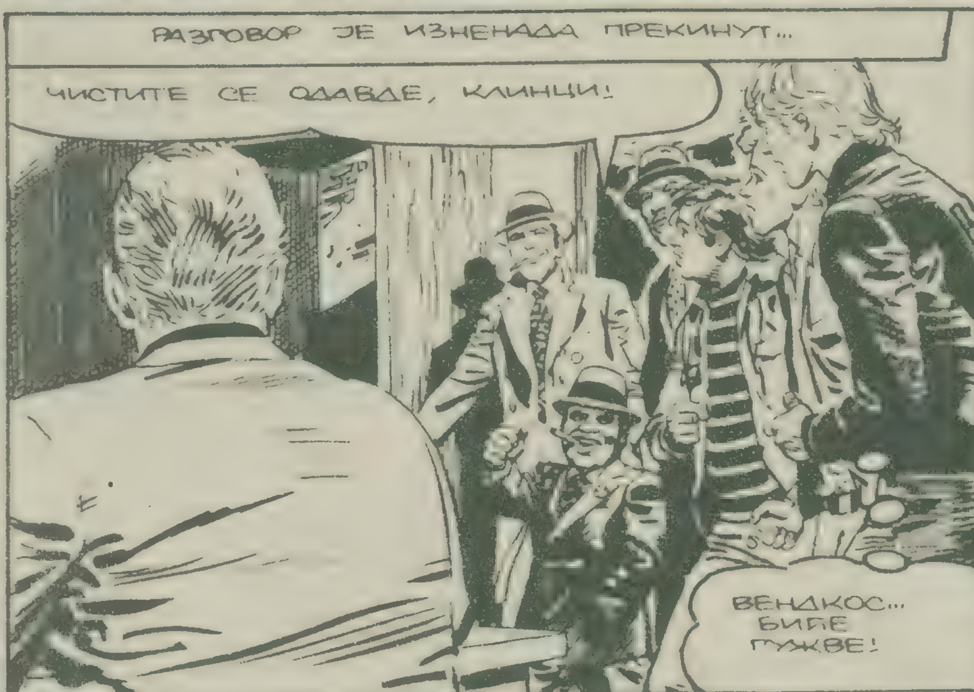

ДУМ!
ДААМ!

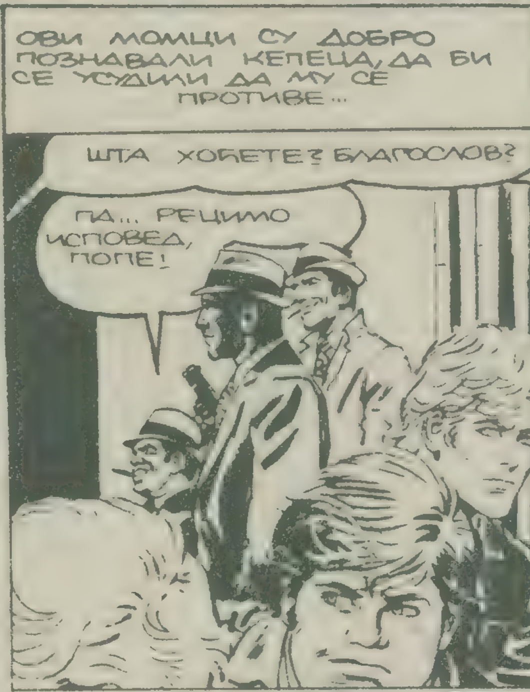

БАШ СТЕ ШЕПРТЉЕ, МОМЦИ!

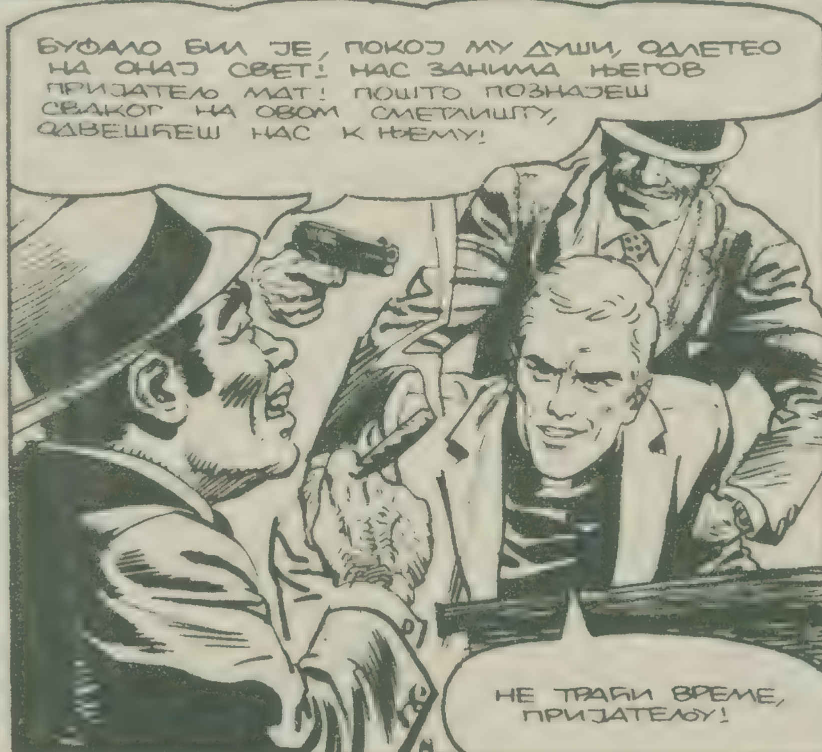

7

А САДА, ПОШТО СМО РАЗЈАСНИЛИ СТВАР, ПОПИЋЕМО ПО ШОЉУ ТОПЛЕ ЧОКОЛАДЕ!
СЈАЈНО, ПОПЕ, БАШ ИМАШ СТИЛА!

НЕМОЈТЕ МИСЛИ-ТИ ДА СТЕ НАС КУПИЛИ...
ДРЖИ СЕ ПОДАЉЕ ОД БОГАТАША! ТАЈ РОЈ НАМ СЕ СА СВОЈОМ ЛОВОМ ПОПЕО НАВРХ ГЛАВЕ!

РАЗГОВОР ЈЕ ИЗНЕНАДА ПРЕКИНУТ...
ЧИСТИТЕ СЕ ОДАВДЕ, КЛИНЦИ!
ВЕНДКОС... БИЋЕ ГУЖВЕ!

ОВИ МОМЦИ СУ ДОБРО ПОЗНАВАЛИ КЕПЕЦА, ДА БИ СЕ УСУДИЛИ ДА МУ СЕ ПРОТИВЕ...
ШТА ХОЋЕТЕ? БЛАГОСЛОВ?
ПА... РЕЦИМО ИСПОВЕД, ПОПЕ!

БУФАЛО БИЛ ЈЕ, ПОКОЈ МУ ДУШИ, ОДЛЕТЕО НА ОНАЈ СВЕТ! НАС ЗАНИМА ЊЕГОВ ПРИЈАТЕЉ МАТ! ПОШТО ПОЗНАЈЕШ СВАКОГ НА ОВОМ СМЕТЛИШТУ, ОДВЕШЋЕШ НАС К ЊЕМУ!
НЕ ТРАЋИ ВРЕМЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

ТВРДОГЛАВ СИ! НЕ МАРИ! САД ЋУ ТЕ ЈА РАЗМЕК ШАТИ!
НЕЕЕ!
8

ЦАП!

ПРЕДОМИСЛИ СЕ БРЗО, ИНАЧЕ ЋЕ ДАНАС БИТИ ЈОШ ЈЕДАН ПОГРЕБ!
ДУУМ!

УДРИТЕ, МОМЦИ!

ПРОКЛ... АААХ!

ОДВРАТНА МРЦИНО! ЖИВОГ ЋУ ТЕ ОДРАТИ!
ПРИМИО САМ ПОРУКУ, ВЕНДКОСЕ! ИЗИЂИ НАПОЉЕ!

БРЗО! НЕМОЈТЕ ДА НАМ УМАКНЕ!

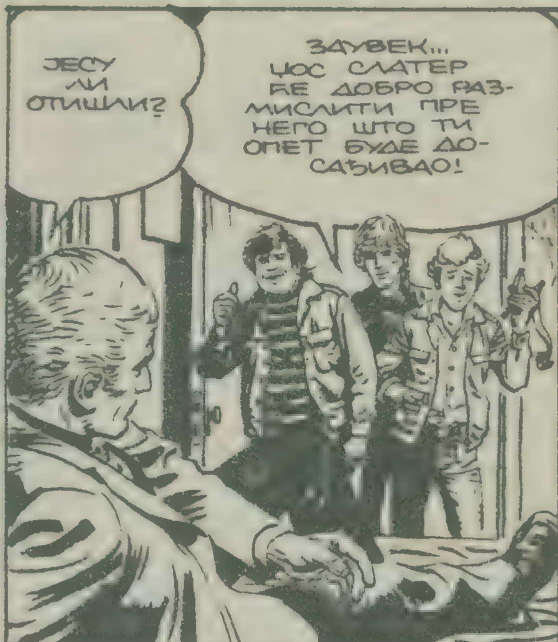

ТО ЈЕ ОН, МАТ РОВИНСОН!

ДУМ!
БАМ!
ТУП!

БОРБА ЈЕ ТРАЈАЛА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ... РУКЕ СУ МУ БИЛЕ БРЖЕ И УБИТАЧНИЈЕ ОД КАЛИБРА 38...
ДУМ!

ГАДАН КРАЈ ЗА ВЕНДКОСА И ЊЕГОВЕ НИТКОВЕ...

НЕВЕРОВАТНО... ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО КАКО ИХ ЈЕ СРЕДИО?
ТРИ НИШТАРИЈЕ МАЊЕ... ВРАТИМО СЕ ОНУ ФЛЕНЕГАНУ!

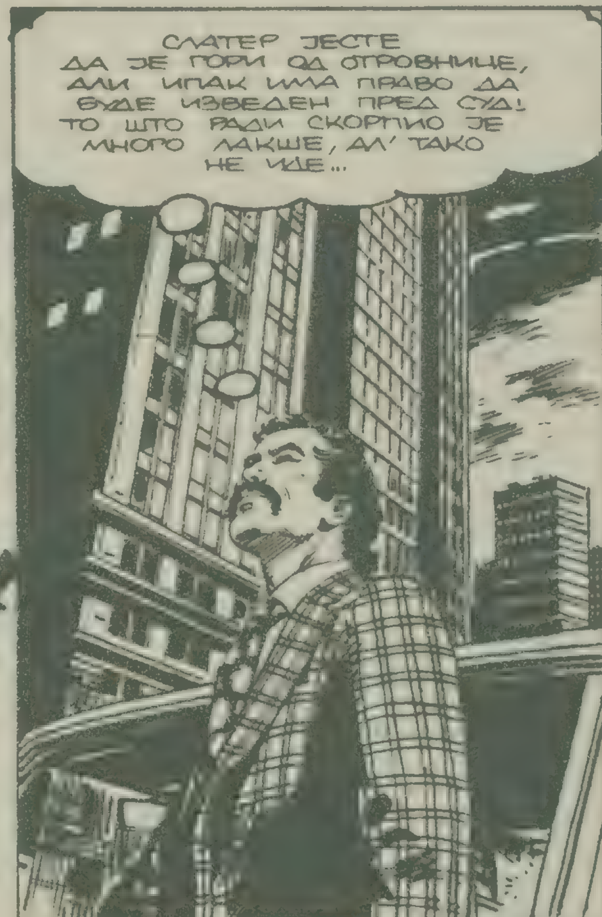

БИО ЈЕ ТО ЛОШ ДАН ЗА НАРЕДНИКА ХИЕРОНИМУСА. ОБАВЕСТИЛИ СУ ГА ДА ЈОШ ТРОЈИЦУ ТРЕБА ДА СМЕСТИ У МРТВАЧНИЦУ... ПРИМИО ЈЕ И АНОНИМНИ ТЕЛЕФОНСКИ ПОЗИВ. ГЛАС МУ ЈЕ САОПШТИО:

НОЋАС ЋЕ ЏОС СЛАТЕР ДА ПЛАТИ ЗА СВОЈЕ ЗЛОЧИНЕ...

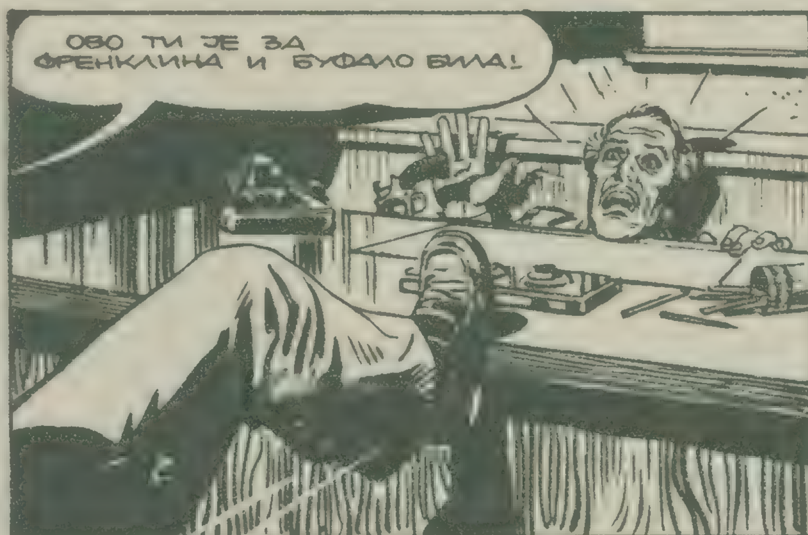

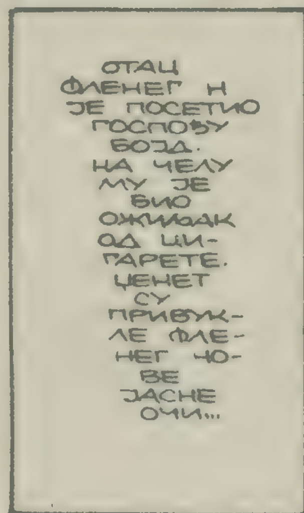

ОВО ТИ ЈЕ ЗА ФРЕНКЛИНА И БУФАЛО БИЛА!

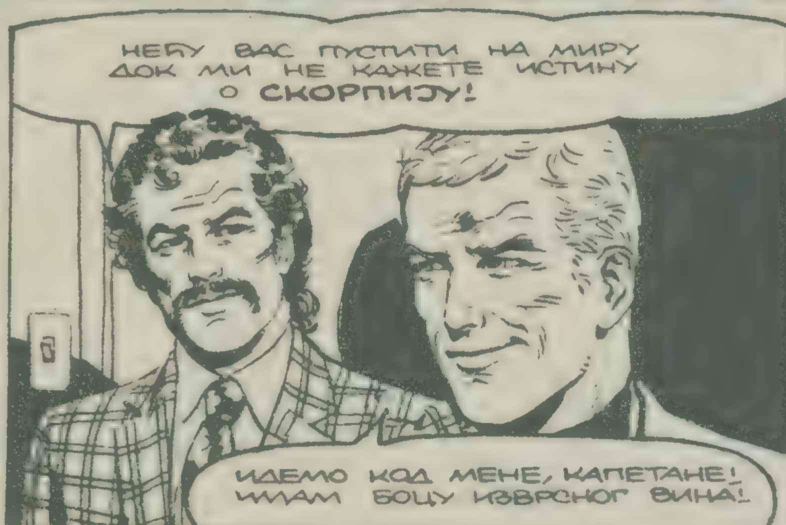

МАЛО КАСНИЈЕ...
СЛАТЕР! ДО ЂАВОЛА! СКОРПИО МЕ ЈЕ ПРЕДУХИТРИО!

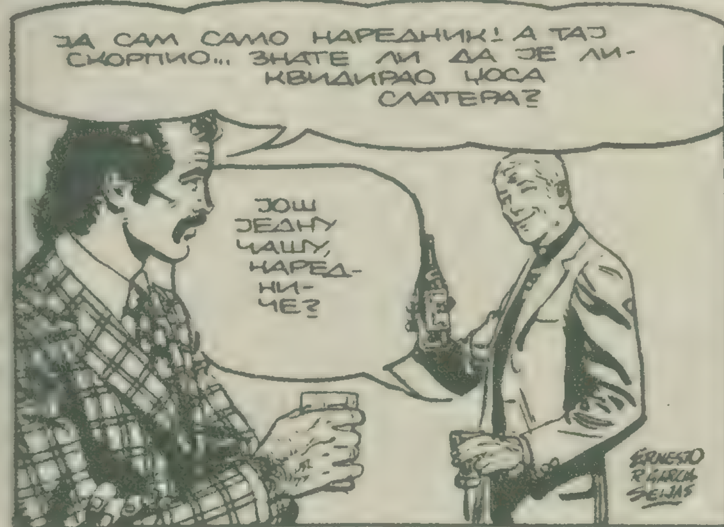

ОТАЦ ФЛЕНЕГ Н ЈЕ ПОСЕТИО ГОСПОЂУ БОЈД. НА ЧЕЛУ МУ ЈЕ БИО ОЖИЉАК ОД ЦИГАРЕТЕ. ЏЕНЕТ СУ ПРИВУКЛЕ ФЛЕНЕГ ЧОВЕ ЈАСНЕ ОЧИ...

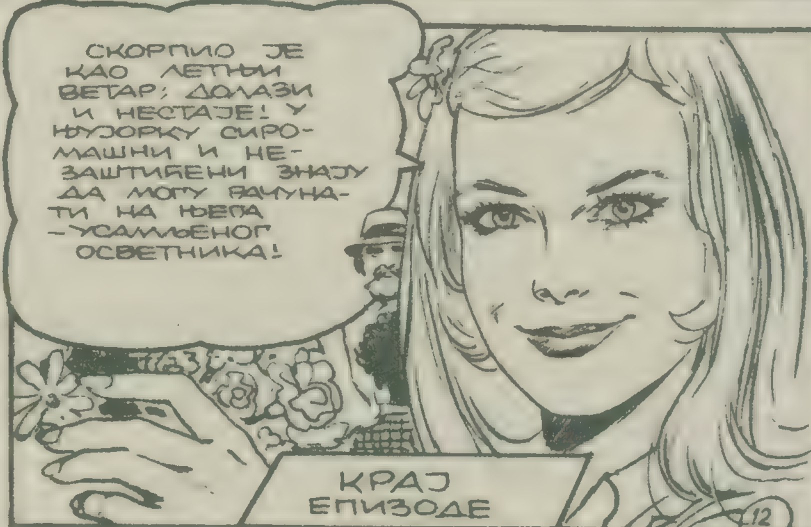

ШТА БИСТЕ РЕКЛИ КАД БИ СЕ РОЈ ЗАЉУБИО У СИРОМАШНУ ДЕВОЈКУ?

СИРОТИЊА И ЗВЕЗДЕ СЕ НИКАД НЕ СУСРЕЋУ, ОЧЕ!
ЈЕСТЕ ЛИ БАШ СИГУРНИ?

ПРЕД КУЋОМ БОЈДОВИХ...
ШТА ВАМ ЈЕ ТО НА ЧЕЛУ?
NO PARKI
УБОЛА МЕ ЈЕ ОСА...

НЕЋУ ВАС ПУСТИТИ НА МИРУ ДОК МИ НЕ КАЖЕТЕ ИСТИНУ О СКОРПИЈУ!
ИДЕМО КОД МЕНЕ, КАПЕТАНЕ! ИМАМ БОЦУ ИЗВРСНОГ ВИНА!

ЈА САМ САМО НАРЕДНИК! А ТАЈ СКОРПИО... ЗНАТЕ ЛИ ДА ЈЕ ЛИКВИДИРАО ЏОСА СЛАТЕРА?
ЈОШ ЈЕДНУ ЧАШУ, НАРЕДНИЧЕ?
ERNESTO R. GARCIA SEIJAS

СКОРПИО ЈЕ КАО ЛЕТЊИ ВЕТАР; ДОЛАЗИ И НЕСТАЈЕ! У ЊУЈОРКУ СИРОМАШНИ И НЕЗАШТИЋЕНИ ЗНАЈУ ДА МОГУ РАЧУНАТИ НА ЊЕГА - УСАМЉЕНОГ ОСВЕТНИКА!
КРАЈ ЕПИЗОДЕ
12

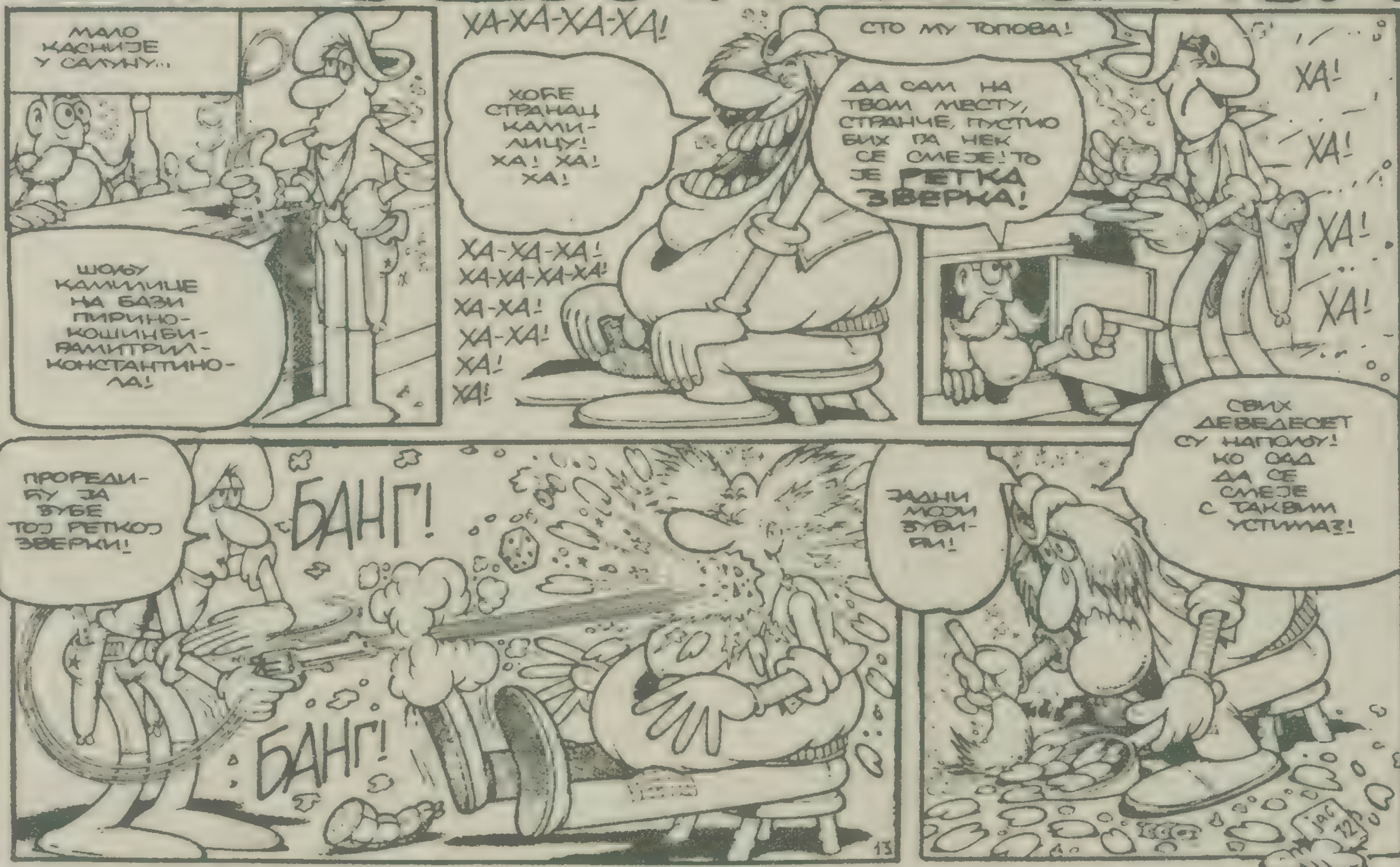
ЦРТА И ПИШЕ: ЈАКОВИТИ (JACOVITTI)

КОКО БИЛ И...

СРЕДИНОМ МАРТА, ЈЕДНОГ АПРИЛСКОГ СЕПТЕМБРА, КОКО БИЛ ЈЕ СТИГАО У БЈУТИФУЛ СИТИ. ГРАДИЋ ЈЕ БИО ПРАВИ БРЛОГ...

...ШЕРИФ ДОСТАВЕЂЈЕДНОМ

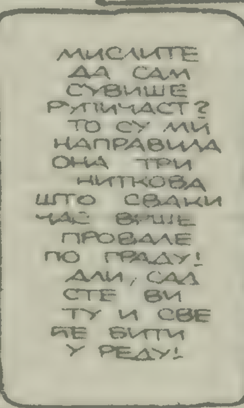

ЧЕПРКАЈУЋА КОЦКА
(ОВАКВИХ НА БАТЕРИЈЕ ИМА У ПОП-САСТАВИМА.)

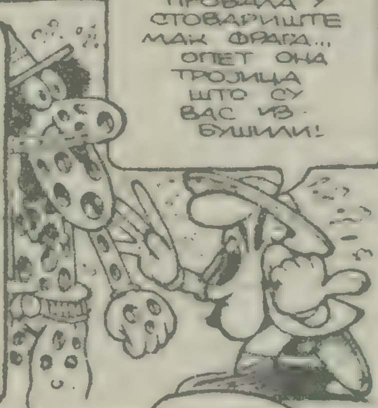

ВАЖАН НОС
(УДОВИЦЕ ЛУДУЈУ ЗА ЊИМ.)

ЗМИЈА НА РАСПЕТЉАВАЊЕ
(ПРЕПОРУЧУЈЕМ ЈЕ СТРПЉИВИМ ОСОБАМА.)

ЈЕДИНО КОКО БИЛ МОЖЕ ДА РАЗРЕДИ ЗУБЕ РЕТКОЈ ЗВЕРКИ! А ТО СТЕ ВИ, ЗАР НЕ?!
ГЛАВОМ И ПИШТОЉИМА! А ВИ СТЕ, НАРАВНО, ШЕРИФ ЕМЕНТАЛЕР?

ЈЕСАМ, АЛИ СЕ ЗОВЕМ ДОСТАВЕЋЈЕДНОМ!

МИСЛИТЕ ДА САМ СУВИШЕ РУПИЧАСТ? ТО СУ МИ НАПРАВИЛА ОНА ТРИ НИТКОВА ШТО СВАКИ ЧАС ВРШЕ ПРОВАЛЕ ПО ГРАДУ! АЛИ, САД СТЕ ВИ ТУ И СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ!

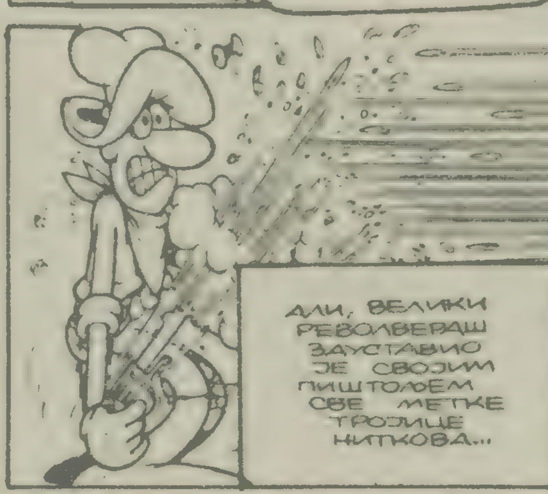

ШЕРИФЕ, БРЗО! ПРОВАЛА У СТОВАРИШТЕ МАК ФРАГА... ОПЕТ ОНА ТРОЈИЦА ШТО СУ ВАС ИЗБУШИЛИ!

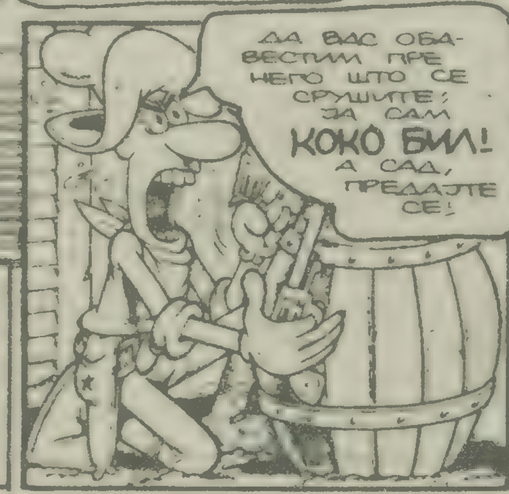

КОКО БИЛ, ИЗВОЛИТЕ...
ВРЛО РАДО, ДОСТАВЕЋЈЕДНОМ!
ВЕЋ СЕВАМ!

ТРОЈИЦА НИТКОВА КОЈИ ПЉАЧКАЈУ ОД ЈУТРА ДО СУТРА БИЛИ СУ, ГЛАВОМ И БРАДОМ: ТОМ ЧИЧИ, БАД КАРАНТИНА, И ФРЕД ЕМБЕ...
НАРОДЕ БЈУТИФУЛ СИТИЈА, ТОРЊАЈ СЕ!
ОПШАЈ!
ВЕЋ МИ ЈЕ ДОСАДИЛО ДА ГЛЕДАМ ПИРУЕТЕ ТИХ СТАРАЦА!
ХЕ! ХЕ! ХЕ! ХЕ!
БАНГ!
БАНГ!

ПАЗИТЕ, ОВИ ХОЋЕ ДА ПРОБУШЕ...
ХЕЈ ВАС ТРОЈИЦА, У ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЗАКОНА...

ЕВО СТРАНЦА КОМЕ СЕ УМИРЕ...
ДА МУ ПРИРЕДИМО ОПЕЛО? ХЕ! ХЕ! ХЕ!

АЛИ, ВЕЛИКИ РЕВОЛВЕРАШ ЗАУСТАВИО ЈЕ СВОЈИМ ПИШТОЉЕМ СВЕ МЕТКЕ ТРОЈИЦЕ НИТКОВА...

ДА ВАС ОБАВЕСТИМ ПРЕ НЕГО ШТО СЕ СРУШИТЕ: ЈА САМ КОКО БИЛ! А САД, ПРЕДАЈТЕ СЕ!

ЧУЈЕШ ЛИ ГА, БАД? ТО ЈЕ КОКО БИЛ!
БАШ ЈЕ НЕУЧТИВ, ШТО СЕ НИЈЕ НАЈАВИО?!

ДА БИ СЕ ЗАШТИТИЛИ ОД КОКО БИЛА, НИТКОВИ СУ „ЗАМОЛИЛИ" ЈЕДНУ ДАМУ ДА ИМ ПОМОГНЕ...

ХАК! ХАК! ХАК!

ХЕЈ, КОКО БИЛ, БАЦИ АРТИЉЕРИЈУ ИЛИ ЋЕ ОВА ЖГОЉУША ПОСТАТИ ЛЕШ!

БРОЈИМО ДО СЕДАМ! НА ТРИ-ПУЦАМ У ДАМИН ШЕШИР!

СТО МУ ПИШТОЉА!

ЕВО, БАЦАМ АРТИЉЕРИЈУ, АЛИ ПУСТИТЕ ТУ ДРЕКАВИЦУ! ЊЕНО ЗАУРЛАВАЊЕ ИДЕ МИ НА ЖИВЦЕ...

И ТАКО, КОКО ЗАГЛАВИ ЗБОГ НЕЖНОГ СРЦА У НАШИМ РУКАМА! ХЕ! ХЕ! САД ЋЕ НЕЖНОСРЦИ КОКО...

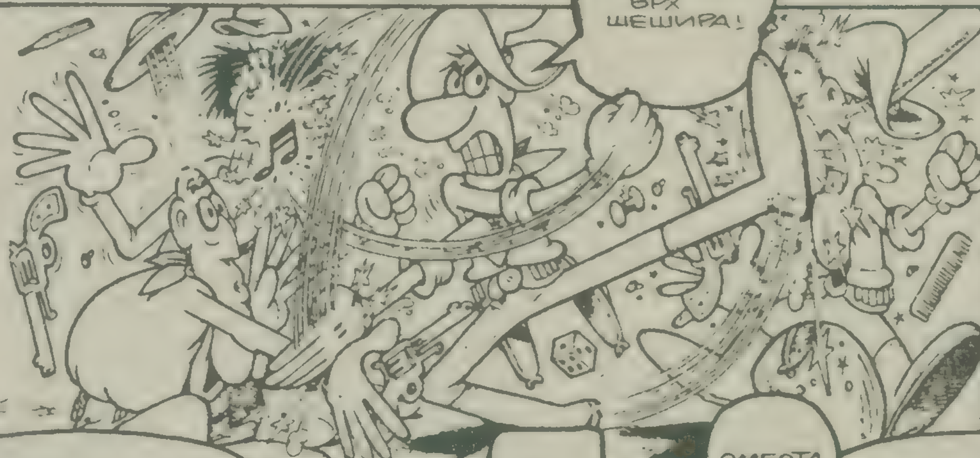
ОТЕГНУТИ ПАПКЕ! ХО! ХО!

НЕЋЕ МОЋИ ОВЕ НОЋИ!

А ТИ, ЖЕНТУРАЧО, ТОРЊАЈ СЕ, ДА НЕ БИ НЕРВИРАЛА БУДУЋЕГ ПОКОЈНИКА!

РЕЦИ, СРЦОМЕКИ, КАКАВ ВЕНАЦ ЖЕЛИШ: СА ХРИЗАНТЕМАМА ИЛИ БЕЗ ЊИХ? СВЕ ЋЕМО ТИ ИСПУНИТИ МЕЦИМА!

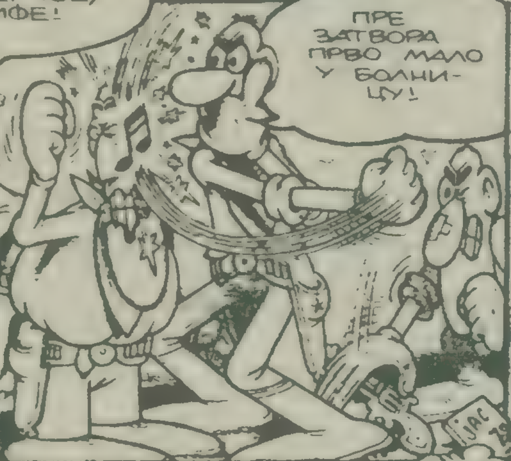
ОТИЋИ ЋЕШ С ОВОГ СВЕТА УЗ ТРИ ПЛОТУНА, ЗАПРАВО МЕТКА!

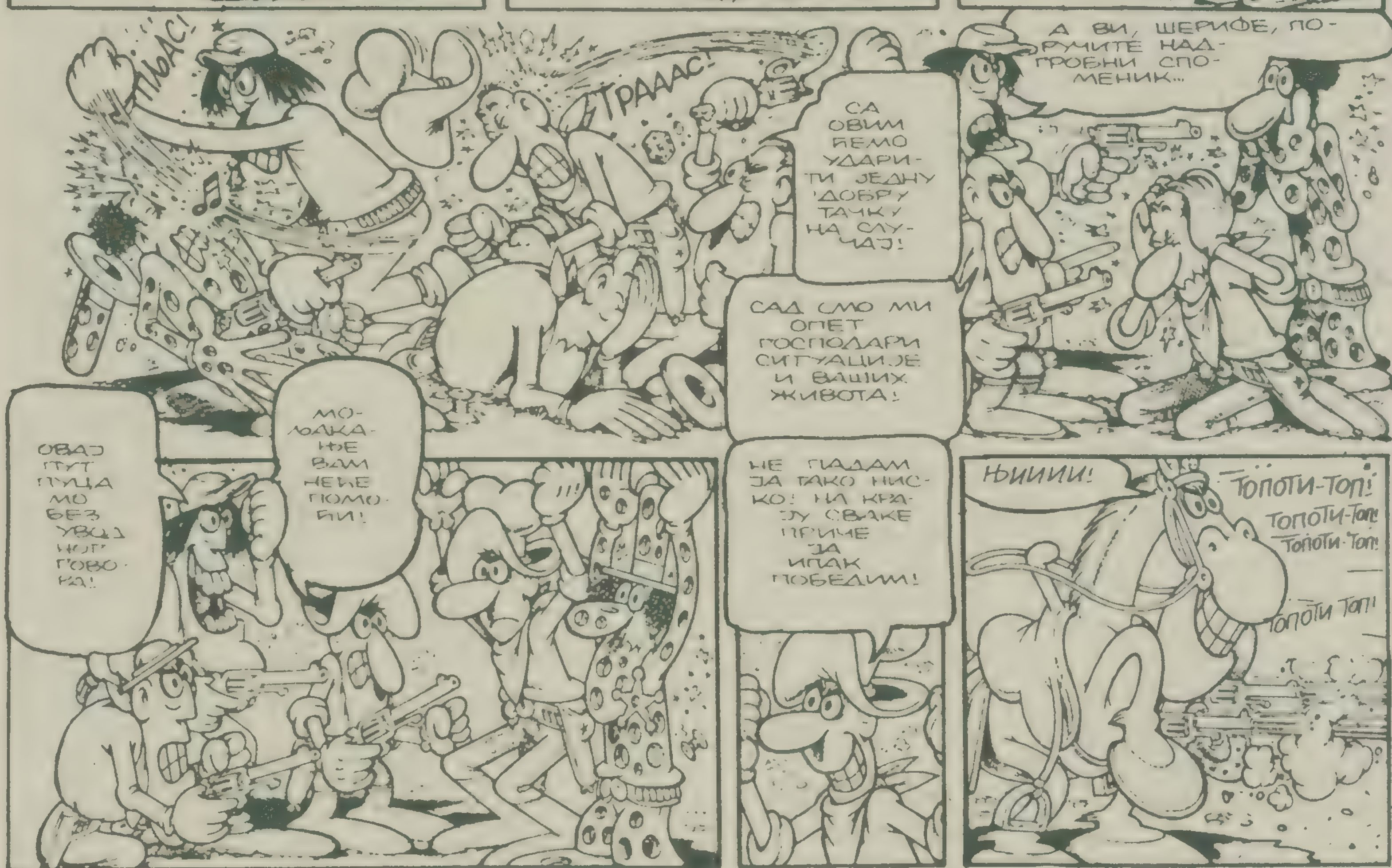

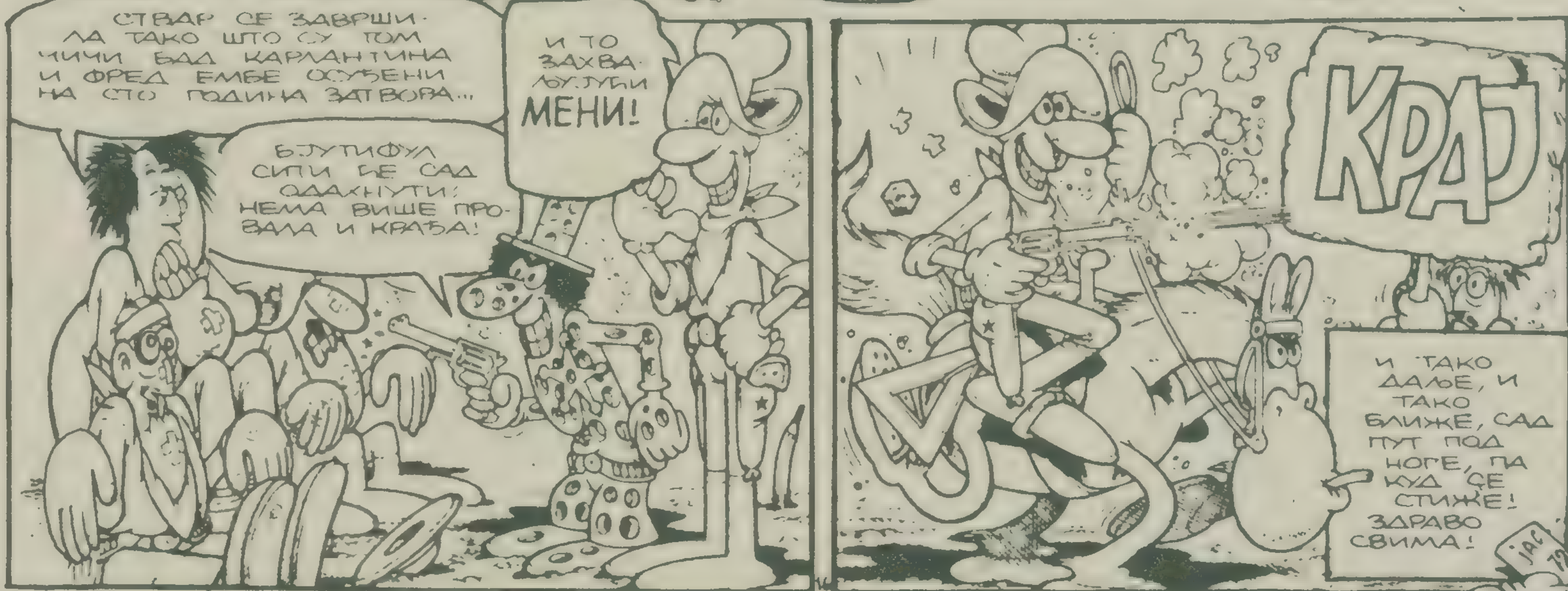

ЦРВ СА ПЕТ НОГУ
(СВАКА НЕПАРНА ГА БОЛИ, ПА СТАЛНО ЗАУЧЕ)

ВЕСЕЛЕ КОЦКИЦЕ
(ЗАТО ШТО УВЕК ДОБИЈАЈУ ПАРТИЈЕ.)

ПТИЦА ШАМАРАЛИЦА
(УДАРИЛА ЈЕ ЧЕТИРИ ШАМАРА МОМ КОМШИЈИ.)

ПЉАС!
ТРАААС!
А ВИ, ШЕРИФЕ, ПОРУЧИТЕ НАДГРОБНИ СПОМЕНИК...
СА ОВИМ ЋЕМО УДАРИТИ ЈЕДНУ 'ДОБРУ ТАЧКУ' НА СЛУЧАЈ!
САД СМО МИ ОПЕТ ГОСПОДАРИ СИТУАЦИЈЕ И ВАШИХ ЖИВОТА!
ОВАЈ ПУТ ПУЦА МО БЕЗ УВОДНИХ ГОВОРА!
МОЛАКАЊЕ ВАМ НЕЋЕ ПОМОЋИ!
НЕ ПАДАМ ЈА ТАКО НИСКО! НА КРАЈУ СВАКЕ ПРИЧЕ ЈА ИПАК ПОБЕДИМ!
ЊИИИИ!
ТОПОТИ-ТОП!
ТОПОТИ-ТОП!
ТОПОТИ-ТОП!
ТОПОТИ ТОП!

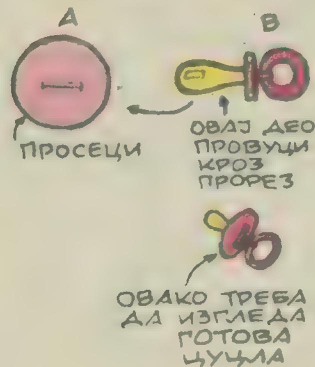

ЕТО ШТА УРАДИ ЈЕДАН КОЊ МУЛАМА!

СТВАР СЕ ЗАВРШИЛА ТАКО ШТО СУ ТОМ ЧИЧИ БАД КАРАНТИНА И ФРЕД ЕМБЕ ОСУЂЕНИ НА СТО ГОДИНА ЗАТВОРА...
И ТО ЗАХВАЉУЈУЋИ МЕНИ!
БЈУТИФУЛ СИТИ ЋЕ САД ОДАХНУТИ: НЕМА ВИШЕ ПРОВАЛА И КРАЂА!
КРАЈ
И ТАКО ДАЉЕ, И ТАКО БЛИЖЕ, САД ПУТ ПОД НОГЕ, ПА КУД СЕ СТИЖЕ! ЗДРАВО СВИМА!
JAC 72

ОБУЦИ КАМИЧАК

НАПРАВИ КАМИЧКУ ЦУЦЛУ

ЗАЛЕПИ ДЕЛОВЕ А И В НА КАРТОН. ДЕО А ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА И КРОЗ ЊЕГА ПРОВУЦИ ДЕО В. ЖИЛЕТОМ ПРОСЕЦИ КАМИЧКУ УСТА И СТАВИ ЦУЦЛУ

КАМИЧКА ЗАЛЕПИ НА КАРТОН И ИСЕЦИ. ХАЉИНЕ НЕ ТРЕБА ЛЕПИТИ НА КАРТОН.

Цицин кутак

ЗИМСКИ КОМПЛЕТ С МАЂАРСКИМ ЧИЗМИЦАМА (КУПЉЕНИМ У КРАПИНИ)

МИНИЋ СТЕНОМИРА СТЕНОМИРА

ПОНЧО ОД МАМУТСКЕ ДЛАКЕ

ШТРАМПЛЕ

МАРАМА

МОДЕЛ ИЗ СЕН КАМЕНА

ВРЕЋА ЗА СПАВАЊЕ

СТИЛСКО ОДЕЛО

ЈАСТУК ЗАЛЕПИ НА КАРТОН, ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА И ПРОВУЦИ КАМИЧКУ ГЛАВУ

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ!

1. Библиотека ПЛАВА ПТИЦА

девето коло у десет књига

Ова позната библиотека покренута је пре другог светског рата као серија најбољих дела светске литературе. То су књиге за младе и старе, најшаренији филм маште и живота и панорама егзотичних земаља, мора и поднебља. ПЛАВА ПТИЦА је заиста најбоља и најпознатија омладинска едиција у нас!

– **Едмондо де Амичис СРЦЕ**
Већ самим тим што је писано у виду дневника. Де Амичисово СРЦЕ натопљено је најприснијим мирисима детињства у кругу дома и школе у време првог ступања у живот, али и првог неопходног и болног одвајања. Дело СРЦЕ наилази на најживљи одјек у срцу небројених читалаца, будући да је преведено на готово све језике света.

– **Карл Мај СИБИРСКИ ЛОВАЦ**
Радња се одвија у далеком, непознатом Сибиру у који је царска Русија слала кажњенике, а међу њима је и један од главних јунака серије о пустоловинама породице Адлерхест. Роман је наставак претходног који је под називом У ДОЛИНИ СМРТИ објављен у осмом колу ПЛАВЕ ПТИЦЕ.

– **Вениамин Вахман МОРСКИ ЂАВО**
Роман о оружаним и шпијунским окршајима младог руског поморца, морског ђавола, Овчина–Шубникова, али и књига љубави и другарства.

– **Анри Троја МАЛА ВЈУ**
У једном градићу у Француској живи девојчица чији је надимак Вју, у наизглед спокојној атмосфери куће њеног деде и бабе. У ствари, њен живот је пун немира и преживљавања, детињство јој протиче у сенци оца који је погинуо у рату и у одсуству мајке која се у Паризу бори за опстанак.

– **Хектор Мало БЕЗ ПОРОДИЦЕ, I–II**
Ово двотомно класично дело напета је повест о лутањима нахочета у потрази за породицом – уточиштем љубави и спокоја. Главни јунак Реми доживљава најсуровије телесне патње, људску пакост и неправду, али љута невоља искалила га је у племенитог, карактерног човека.

– **Мајк Муркок КУЛА ИШЧЕЗАВА**
Четврти роман у серији коју је ПЛАВА ПТИЦА досад објавила о доживљајима поносног принца Елрика, последњег изданка изумируће лозе владара од Мелнибонеа.

– **Хенри Вилиамсон ВИДРА ТАРКА**
Млада видра окотила је три младунчета, а најстарије и највеће у леглу било је мушко младунче звано Тарка. То је прича о Таркином одрастању, животу и крају. По овом делу снимљен је и филм под истим називом 1978. године, који је и наша публика имала прилике да види.

– **Фредерик Мериjет БРОДОЛОМ „ПАЦИФИКА", I–II**
Велики брод „Пацифик" доживљава насред Атлантског океана велику буру и бродолом. Посада бежи чамцима за спашавање, али не и капетан брода Реди, који спашава путнике искрцавајући их на пусто острво. Да би обезбедио опстанак на острву, употребљава све своје огромно искуство и безмерно човекољубље.

IX КОЛО ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У 1986. ГОДИНИ У КОМПЛЕТУ ОД 10 КЊИГА!
Формат: 13.5 × 19 цм; повез: тврд са златотиском и заштитним омотом, писмо: ћирилица
ПРВА ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 12.000.– ДИНАРА

2. Михаел ЕНДЕ

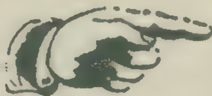
2. Михаел Енде БЕСКРАЈНА ПРИЧА
Роман који већ пет година не силази са листе бестселера у целом свету, преведен на тридесетак језика и на чијим корицама може да пише „за младе свих узраста" излази и код нас!
Формат: 11.8 × 20.2 цм; повез: броширан; страна: око 400; писмо: латиница.
ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 1.500.– ДИНАРА
ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ОКТОБРУ 1985. ГОДИНЕ!

3. Волт ДИЗНИ

3. Волт Дизни НАЈЛЕПШЕ ПРИЧЕ ЗА ДЕЦУ
Маштајте и Ви са највећим маштаром света!
У овој књизи сабрано је 17 прича написаних према сценаријима Дизнијевих дугометражних цртаних филмова.
Формат: 23 × 28 цм; повез: тврд са заштитним омотоМ; страна: 302; 218 цртежа; писмо: латиница
ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 5.400.– ДИНАРА
ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ОКТОБРУ 1985. ГОДИНЕ!

ПРЕТПЛАТОМ НА НАША ИЗДАЊА ОБЕЗБЕЂУЈЕТЕ СВОЈ ПРИМЕРАК ПОД НАЈПОВОЉНИЈИМ УСЛОВИМА!

просвета

Непотребно прецртати
Пол Забавник 18 10 1985
Поруџбени купон 474

(Место и датум)

ИРО „ПРОСВЕТА" ООУР Издавачка делатност
11001 Београд Добрачина 30
Поштански фах 555 тел 642-772

Претплаћујем се на:

1 Библиотека ПЛАВА ПТИЦА (IX коло)	12.000.–
2 М. Енде БЕСКРАЈНА ПРИЧА	1.500.–
3. В. Дизни НАЈЛЕПШЕ ПРИЧЕ ЗА ДЕЦУ	5.400.–

Износ од ______________ динара обавезујем се исплатити
а) **Одмах**, у року од 8 дана по пријему „Просветине" уплатнице са 20% попуста.
б) У ______________ **једнаких месечних рата** (најмањи износ рате 600 – динара, највише 10 месечних рата) почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете"
У случају спора уговорена је надлежност V општинског суда у Београду

(Презиме, име оца, име и занимање)

(Назив адреса РО и тел на радном месту)

(Број поште, место, адреса и тел. у стану)

(Својеручни потпис бр.л.к./СУП)

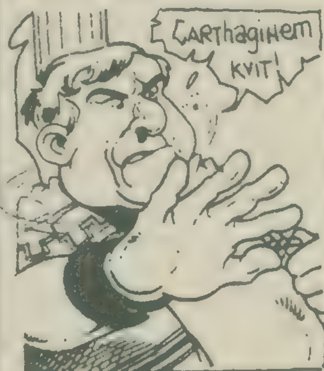
Књиге слати на: СТАН – РАДНУ ОРГАНИЗАЦИЈУ

САЧЕКАЈТЕ „ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ!
НЕПОТПУНЕ ПОРУЏБЕНИЦЕ НЕЋЕМО УЗИМАТИ У ОБЗИР!

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

КОЛИКО ЈЕ ДУЖАН ДУЖД

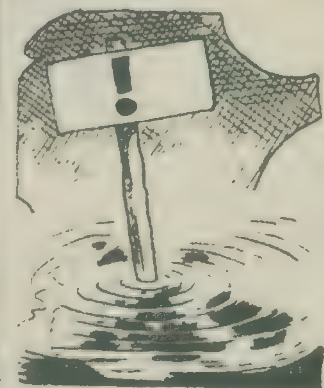
Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако питање дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте успели да одговорите на сва питања, честитамо! Ако нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

1. **„Картагину треба разорити" чувена је изрека:**
   а) Цезара
   б) Брута
   в) Катона

2. **Калевала је:**
   а) индијски еп
   б) фински еп
   в) монголски еп

3. **Најдубље језеро у Југославији је:**
   а) Црвено
   б) Скадарско
   в) Преспанско

Илустровао Димитрије Костић

4. **Ко је од наших атлетичара био светски рекордер:**
   а) Дане Корица
   б) Вера Николић
   в) Лучијано Сушањ

5. **Срчаница је:**
   а) храбра жена
   б) део волујских кола
   в) лековита биљка

6. **Долина смрти, најнижа тачка на површини Земље, налази се у:**
   а) Сједињеним Америчким Државама
   б) Индији
   в) Чаду

7. **Ирационални број, у математици означен грчким словом ПИ, има вредност:**
   а) 3,41
   б) 2,14
   в) 3,14

8. **Најпознатији балет Петра Илича Чајковског је:**
   а) Бајкалско острво
   б) Лабудово језеро
   в) Каспијско језеро

9. **Дужд је:**
   а) киша на руском
   б) венецијански владар
   в) човек који дугује

10. **Црвени ветар је:**
   а) заразна болест
   б) олујни ветар у Сахари
   в) терористичка организација у Француској

11. **Антрфиле је:**
   а) антички храм
   б) термин у штампи
   в) хемијски елемент

12. **Оснивач протестантизма је:**
   а) Мартин Крпан
   б) Мартин Идн
   в) Мартин Лутер

13. **Ког је дана после ослобођења Београда, 20. октобра 1944, изашао први број „Политике"**
   а) 28. октобра
   б) 22. октобра
   в) 3. новембра

ОДГОВОРИ:

1–в) Марко Порције Катон Старији (живео од 234. до 149. године пре нове ере) римски војсковођа, политичар и писац је сваки говор у Сенату завршавао речима: „Ceterum censeo Carthaginem delendam esse".
2–б) Фински народни еп у 32 певања са 12.078 стихова, говори о подвизима синова дива и јунака Калеве (Финаца) против Похјоле, земље севера (Лапоније).
3–а) Најдубље је Црвено језеро код Имотског – 300 метара.
4–б) У Лондону, 20. јула 1968. Вера Николић је претрчала 800 метара за 2:00,5 минута и поставила светски рекорд.
5–б) Дрвена греда која пролази читавом дужином волујских кола, од руде до краја.
6–а) Налази се у Калифорнији и њена најнижа тачка је 85 метара испод нивоа мора.
7–в) ПИ = 3,14159265358979323... (изражава однос обима према пречнику круга).
8–б) Лабудово језеро.
9–б) Звање врховног поглавара у Млетачкој Републици.
10–а) Заразно обољење коже.
11–б) Назив за уоквирени део текста који се као део већег текста истиче.
12–в) Мартин Лутер је 1517. године у цркви у Витенбергу истакао проглас од 93 тезе против догми и уређења католичке цркве.
13–а) 28. октобра 1944. године.

УПОЗОРЕЊЕ ГРАЂАНСТВУ: СЛАДИТЕ СЕ НА СОПСТВЕНИ РИЗИК

Американци су своју слабост обрадили и статистички. У последњих десет година амерички грађани повећали су потрошњу крцкавих, грицкавих и сирупастих шећера са 53 килограма и 454 грама на 57 килограма и 78 грама по глави становника.

Толики килограми слаткиша, изузме ли се чиста љубав према њима, ничему не служе. Научно је утврђено да шећер ствара такозване празне калорије које из исхране истискују хранљиве састојке.

Лавови су равнодушни

Сладак, не претерано хранљив и врло често штетан, тек – шећер се навелико једе. Најчешће у виду белог, кристала, сахарозе, која се добија из шећерне трске, али и у виду млечног шећера (лактозе), малтозе која се добија од јечма или фруктозе које има у воћу и меду. Кад их једном унесемо у организам, све ове врсте шећера на крају се претварају у једно те исто –глукозу која нас снабдева енергијом.

Животиње су у том погледу нешто избирљивије. Неке воле само поједине врсте шећера, а некима је баш од тих врста зло. Накљуцају ли се ксилозе, шећера кога има у дрвету, кокошке одједном, где год стигну и како год могу, почињу да чисте кљунове и уз то још и крену да ходају натрашке. Краве ту исту ксилозу воле, али су у погледу малтозе равнодушне. Што краве не воле, пацови обожавају, с тим што их лактоза апсолутно не занима. Ово се нипошто не би могло рећи за опосуме који личе на пацове, али су торбари: њима је лактоза посластица број један. Лавовима, тигровима и домаћим мачкама шећер у животу ништа не значи (изузму ли се неке питоме мачке које су стекле људске пороке).

С нама ствар стоји овако: изгледа да смо од рођења програмирани да нам слатко прија. У једном експерименту новорођенчад је могла да бира између обичне и заслађене воде. Све су бебе испољиле убедљиво већу наклоност према зашећереној води. Ни при узрасту од шест месеци до годину и по дана стање се не мења. Сва испитана деца дала су предност природно слаткој храни, млеку и воћу. Колико за утеху онима којима је до ње, нема никаквих доказа да ће беба којој су давали више слаткиша кад одрсте обавезно да постане роб слатких ђаконија.

Изгледа да по овом питању чак ни гени не одлучују све. Експерименти су показали да у погледу љубави према слатком код идентичних близанаца нема веће подударности него код двојајчаних. Једном речју, наша слабост према слаткишима је непредвидљива.

ШЕЋЕРУ, УБИ МЕ!

ПАЦОВИ ОД ЊЕГА ДОБИЈАЈУ РАК. КОКОШКАМА ПОЗЛИ. ОПТУЖУЈУ ГА И ЗА ВРЛО ТЕШКЕ БОЛЕСТИ КОД ЉУДИ, ЧАК И НЕУРАЧУНЉИВОСТ НА ОСНОВУ КОЈЕ ЈЕ ЈЕДНОМ ДВОСТРУКОМ УБИЦИ УБЛАЖЕНА КАЗНА.

Предвидљива или не, тек огроман број припадника људске врсте беспомоћан је кад се нађе очи у очи с посластичарским излогом. Неки су своју слабост дотерали дотле да им само по себи слатко више није довољно. На тргу Лаример у Денверу налази се посластичарница „Трафл чоколаде". Ту се продају чоколадне печуркице по цени од 24 долара за пола килограма, чоколадни телефончићи и животињице за 16 долара по истој мери, „магнуми" од шампањ-чоколаде по грешној цени од 60 долара

комад (или, у преводу, ове чоколадне пуцаљке стају милион и 656 хиљада динара старих). Обичне, али пробрано крупне јагоде преливене прво белом, а потом обичном чоколадом једу се, ваљда, с ногу и коштају свега долар. По комаду, разуме се.

Уважени суде, криве су чоколадице

Како већина наставља да их грицка, мањина је принуђена да се бави питањем: какве све то опасности вребају из тог мноштва слаткиша које људи гутају на килограме?

Један број лекара специјалиста за клиничку екологију тврди да шећер може да изазове алергијске реакције које доводе до озбиљних менталних поремећаја, укључујући ту и насилно понашање.

Пре шест година Сан Франциско је узбудио случај градског инспектора Дена Вајта који је уместо за убиство са предумишљајем, захваљујући чоколадицама, осуђен за убиство без предумишљаја. Ден Вајт је убио градоначелника Џорџа Москонеа и инспектора Харвија Милка. Адвокат оптуженог засновао је одбрану на „умањеној урачунљивости" свог клијента коју је изазвала дугогодишња зависност од јевтине хране, а нарочито великих количина чоколаде. Одбрана Дена Вајта ушла је у судске анале под називом „Твинки одбрана", при чему је „Твинки" назив чоколадица које је овај годинама гутао у великим количинама.

Суд има пуно право на потпуну независност, али већина стручњака сматра да за сада нема довољно научних доказа да шећер изазива озбиљне психолошке поремећаје. Никаквих недоумица, међутим, нема када је реч о каријесу. Шећер квари зубе.

Шећер такође може да буде опасан за дијабетичаре чији организам једноставно није у стању да у току метаболизма на одговарајући начин разгради угљене хидрате. Није, међутим, тачно веровање да шећер изазива шећерну болест.

Кад је о гојазности реч, ту је донедавно владала свеопшта сагласност: гојазни су гојазни зато што обожавају слаткише. Најновија испитивања, међутим, показују да шећер у овоме игра далеко мању улогу него што се претпостављало. Експеримент који је изведен на Рокфелеровом универзитету у Њујорку показао је да неки гојазни људи осећају чак мање потребу за слатким од особа нормалне тежине!

Прави кривац за гојазност је маст. У граму масти има девет калорија, у граму шећера четири. Гојазни у ствари далеко више жуде за масним него за слатким, што је потврдио експеримент у коме су се у великој већини определили за павлаку са 3,4 процента масти и само 4 процента шећера. Контролна група мршаваца изабрала је павлаку са 7,7 процената масти и чак 20,7 процената шећера. Тужно откриће за оне који у исцрпљујућој борби са килограмима уместо правог гутају хиљаде таблета синтетичког шећера.

Кад ти је тешко, заслади чај

Тај синтетички шећер појавио се на тржишту почетком века, звао се сахарин и требало је да коначно представља онај чаробни штапић за тесање линије. Испоставило се да су сувишни килограми углавном остали тамо где су и раније били, а да је нафтин дериват сахарин врло вероватно опасан по људско здравље.

С експерименталним пацовима сумње није било: сахарин је код њих изазвао рак бешике. Истина, погубна је дневна доза која одговара количини од 800 конзерви вештачки заслађеног газираног пића. Толико дијеталног пића за сада још нико није успео да испије у једном дану, ако је то некаква утеха.

Углавном, сахарин је први пут забрањен још далеке 1912, под претњом нове забране нашао се 1972. године, али се и даље производи и гута. На кутијицама које се пакују пише да нема калорија и да је триста пута слађи од правог шећера. Упадљиво одштампаним словима чита се и упозорење о лабораторијски доказаној вези између сахарина и рака код пацова.

Тржиште су у међувремену преплавили нови синтетички шећери. Тако рећи ни један од њих није прошао баш без привремене забране због сумње да изазива рак, тешка ментална оштећења, оштећења хромозома.

Док научници не пронађу онај идеално слатки, некалорични и нешкодљиви вештачки шећер, људи се сладе. Важно да је слатко, потицала та сласт из шећерне трске или хемијске лабораторије.

Тако је од памтивека. Враћајући се из крсташких ратова витезови су својим верним дамама доносили грумење шећера. У Индији свечани обед обавезно почиње слатким предјелом. Као и поводом толико тога, Кинези и за ово имају пригодну изреку: „У часовима искушења, заслади чај". Ако смеш.

Приредила
Мина Илић

ПРОСЛАВЉЕНЕ СЛАБОСТИ

Славни римски војсковођа Лукул био је непоправљиви сластољубац. Трпезе на његовим гозбама просто су кипеле од слатких ђаконија па је тако Лукул кумовао новој речи: лукулски, што значи богат, раскошан.

Од Лукула наовамо, славни су боловали од слатких слабости. За првог председника САД, човека који је прославио вештачке вилице, Џорџа Вашингтона, искушење се звало зашећерени бадеми. Наручивао их је у издашним количинама из иностранства што је нацију могло скупо да кошта да Вашингтон ипак није био већи родољуб од сладокусца. Иако их је увозио из Енглеске, повео је рат за независност од В. Британије, а своје бадемчиће наставио да добија из пријатељских земаља.

Чувени аустријски диригент Карл Бем волео је мед готово колико и музику. Легендарни џез пијаниста Дјук Елингтон није могао да одоли двема стварима: кока-коли и шећеру. Када их помеша.

Јесу ли славни скупо платили своје слабости? Неки јесу, неки не. Својеглава енглеска краљица Елизабет јела је слаткише и то непрекидно. Један немачки дипломата овако је описао шездесетпетогодишњу владарку: „Краљевског изгледа; лице издужено, светле пути, али изборано, очи ситне, но црне и пријатне; нос помало крив, усне уске, зуби црни".

ХИТ

КРАТКА ИСТОРИЈА ИГРАЊА

ОД ВАЛЦЕРА ДО БРЕЈКДЕНСА

Елвис Присли је унео много новог у музику али и у игру. Ово је једна од његових карактеристичних поза.

Брејкденс се игра на улици, уз велике касетофоне и публику. Неке од фигура су једноставне, а неке захтевају праве акробатске способности, као што је ова на слици.

МУЗИКА ЗА ИГРУ НИКАДА НИЈЕ БИЛА ТАКО ПОПУЛАРНА МЕЂУ ЉУБИТЕЉИМА ПОП МУЗИКЕ КАО СРЕДИНОМ ОСАМДЕСЕТИХ ГОДИНА. ВИШЕ ОД ПОЛОВИНЕ ПЕСАМА С БРИТАНСКЕ ТОП ЛИСТЕ ИМА ЈЕДНУ ЗАЈЕДНИЧКУ КАРАКТЕРИСТИКУ – УЗ ЊИХ СЕ ИГРА. ДА ЛИ ЗНАТЕ КАКО ЈЕ И КАДА СВЕ ТО ПОЧЕЛО? КАКО СУ СЕ МЕЛОДИЈЕ И СТИЛОВИ МЕЊАЛИ?

Играчка грозница је први пут протресла свет почетком деветнаестог века. Балске сале су тада биле данашње дискотеке. Велики оркестри су свирали, а мушкарци су се вртели у ритму валцера, загрљени (али на приличном одстојању) и бројали: „Један, два, три". Пазили су на своје кораке и ципеле партнера. Ово је, уједно, био играчки правац који је најдуже опстао. Непостојање радија, плоча и телевизије, успоравало је промене у овој области тако да су валцер и њему сличне игре владали готово један век играчким подијумима света.

Утицај црних робова

Иако дуго сматрани нижом расом, црнци су извршили велики утицај на културу белих људи. Тај утицај ја највише дошао до изражаја у музици и игри. На прелазу из деветнаестог у двадесети век, захваљујући мешању музике белаца и афричког наслеђа, настали су темпераментни плесови као што су танго, румба и самба. После је дошао и мање интимни и неуглађени фокстрот, игра која као да је била створена за конзервативно друштво.

Сада већ ослобођени, бивши робови су се двадесетих година овог века наметнули као најкреативнија снага у западној музици. Тада је стигао полетни, разуздани и окретни – чарлстон.

Но, сада су се промене много брже догађале. На играчким маратонима, смишљеним као забава за народ у време велике економске кризе, парови су почели да се раздвајају и играчи су почели да импровизују, стварајући нове покрете и трудећи се да тако разбију монотонију. Прва појединачна креација, такозвани линди-хоп, био је у ствари изговор играчу да чини све што му падне на памет, а да се то на неки начин слаже уз брзи џез великих бендова.

Линди-хоп је, опет, врло брзо прерастао у осмишљенији џитербург, чија је главна фигура било бацање, при чему је (да ли то треба рећи) мушкарац имао активнију улогу. Саставни део ове игре било је и дрмусање. То је у Британији прерасло у нови стил – џајвинг. Он је владао све до почетка рок'ен'рол ере, раних педесетих година.

Елвис и његови кукови

Њихање куковима, како га је изводио Елвис Присли, имало је отворено еротични смисао и изазивало је отворено згражање конзервативнијих људи и протесте црквених власти, али то није много вредело. Млади су били одушевљени, Елвисово њихање куковима изазвало је хистерију и масовно прихватање какво тешко да је забележено икада пре. А ни после тога. Иако је тај стил релативно брзо, већ крајем шездесетих, нестао са подијума за игру, његова је душа остала присутна на овај или онај начин, у мањој или већој мери, у свим стиловима који су се од тада појавили.

Следећи битан правац био је твист – убрзана и допунска варијанта Елвисовог плеса. Кључна песма била је Чаби Чекерова (Chubby Checker) „Твист" („Twist"). Зној је текао потоцима, а парови су, иако су се ретко додиривали, били у до тада најприснијем контакту.

У време модерне ере, шездесетих година, играло се уз пулсирајуће ритмове Кариба, ска и блу-бит доминирају међу музичким правцима, али се и мешају с традиционалним ритам и блузом, који је типично америчка творевина. Шездесете су донеле и соул у његовим најразличитијим варијантама. Била је то врло погодна музика за игру, али су је, почев од друге половине шездесетих, истиснуле супергрупе с типичним рок звуком: Битлси, Ролинг стоунси и Ху. Њихова је музика била изузетна за слушање, али не и нарочито погодна за игру.

У време психоделичне музике, које је наступило поткрај шездесетих, дискотекама је претило изумирање. Такозвани „идиотски стил" који подразумева љуљање на сасвим самосталној бази и без икакве логике, био је у то време распрострањен.

Поновни узлет дискотека

Најпре је средином седамдесетих, поново једна економска криза, овог пута знатно блажа од оне пре педесетак година, вратила људе игрању и дискотекама. Па и звуку соула који готово да је био заборављен. Џејмс Браун, Џорџ Клинтон, Слај Стоун, „Стајлистикс", „Таварес" и други соло извођачи поново су ушли у моду.

Прави успон дискотеке су доживеле у Њујорку, преко ноћи су отворене стотине нових простора за игру. Порториканци су играли уз салса музику а Црнци уз соул. Филм „Грозница суботње вечери" је заиста изазвао грозницу, свет је полудео за Траволтом, тим у бело одело обученим, плавооким и црнокосим момком. Не треба заборавити и дебели, златни ланац око врата.

Хасл, игра која је тада запалила свет је била индивидуална по карактеру али и масовна јер је у њој учествовало много људи, који су свако за себе изводили исте кретње по подијуму.

Последње раздобље

Панк, музика која је обележила крај седамдесетих, уједно је донео пого, једноставно и агресивно скакање увис. Више је подсећало на формацију за тучу и антииграње него било који стил до тада. Ипак, ни то није било нешто сасвим ново. Пого је енергичнија врста „идиотског плеса" из касних шездесетих.

Осамдесете године донеле су смрт панка и појаву нове електронске музике. Њујорчани афричког и хиспаноамеричког порекла, заморени класичним и преозбиљним соулом, створили су нов плесни звук. Засновали су га на електронском бубњу или ритам машини у „скречу", посебној техници успоравања плоча уз употребу игле на грамофону. Као подлога послужила је музика европских група електронског опредељења, „Крафтверка" на пример, обогаћена још и соул-бит звуцима.

Рођен је и брејкденс, играчки стил настао на улицама, који укључује најразличитије егзибиције. Окретање на раменима и глави, салто унапред и уназад, „ход робота" или „ход по Месецу" и многе друге. Брејкденс се проширио невероватном брзином и снагом. То је први играчки стил који је постао, у правом смислу те речи, културни феномен па и више од тога. Постао је начин живота огромног броја младих – највише Американаца и то оних црне коже. Брејкденс је донео оригиналну одећу, обућу, говор и место за игру. Јер, ово је иначе и прва игра којој је улица природна средина и која не зависи од просторије. Брејкденс се игра уз звуке касетофона постављеног на тротоар и одврнутог до даске. То је заправо (уз касету са одговарајућом музиком) једини реквизит без којег се не може. Све остало се импровизује.

Уместо краја

Највећа звезда музике за игру '84. године био је Мајкл Џексон, чији је ЛП „Трилер" („Thriller") продат у преко тридесет милиона примерака.

Ове године, његову позицију је врло убедљиво преузела Мадона с музиком и плесним стилом који је благи повратак класичнијем диско игрању. Она је најпопуларнији и најтиражнији извођач ове године. Њен стил нема име, али има централно место.

Шта ће бити следеће године? Не питајте то сада. Пустите музику и трудите се да будете у току.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

НЕМИ МУШКАРЦИ

На британској топ-листи, тачно пре два месеца догодила се врло необична појава. Међу пет првопласираних песама на званичној листи ни у једној се није могао да чује мушки глас. Првих пет места држали су Мадона (коју и видите на слици), Тина Тарнер, „Систер Селџ", „Јуритмикс" и Харолд Фалтермејер. Ствар су, као што видите, одлучујуће закомпликовали Дејв Стјуарт – друга половина дуета „Јуритмикс", који је овог пута само свирао гитару и Харолд Фалтермејер који је аутор и извођач своје песме, но, она је без његовог гласа. Ради се о инструменталу.

РЕКОРДИ

Photo: Eric Watson

ОПЕТ ИСТА ПЕСМА

Бивши гитариста групе „Тин Лизи" („Thin Lizzy") Гери Мур (Gary Moor) ушао је недавно међу првих 40 на британској топ листи с песмом „Празне собе" („Empty Rooms"). Он је с првобитном верзијом ове песме био на 51. месту исте листе у августу прошле године. Тако је постао први извођач који је у року од годину дана два пута ушао на британску листу с истом песмом.

Занимљиво, списак оних којима је то успело у САД прилично је дуг, на њему су: Гледис Најт (Gladys Knight), Џејмс Браун (James Brown), група „Кис", („Kiss") и Боби Џентри (Bobbie Gentry).

УПОЗНАВАЊА

„ЏОЛИ ЏОКЕР" („JOLLY JOKER")

Група „Џоли Џокер" долази из Ријеке и има, заправо, само једног члана. Он се јавности представља искључиво именом своје групе. Недавно је ПГП РТБ објавио прву ЛП плочу „Џоли Џокера", под истим називом. На њој се налази десет нумера рађених у поп маниру за које је музику и текст написао Џоли уз сарадњу Андреја Баше, његовог дугогодишњег сарадника који је и аранжер и извођач на свим инструментима на плочи.

Посебна занимљивост је да је ова ЛП прва компјутерска плоча код нас. Цео материјал одсвирао је компјутер „комодор 64", претходно напуњен одговарајућим информацијама преко Штајнберг (Steinberg) програма, а компјутерском техником, преко Коала пејнтер (Coala Painter) програма, је урађена и насловна страна омота.

Џоли Џокер се претежно бави љубавним темама, а од понуђених песама најзанимљивије звучи „Свјетло на истоку" које је највећи потенцијални хит са ове плоче.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

EVERY TIME YOU GO AWAY (СВАКИ ПУТ КАД ОДЕШ)

Take it
Hey, if we can solve any problems
when why do we lose so many tears?
Oh, so you go again
when the leading man appears
always the same thing
Can't you see we've go everything
going on and on

Every time you go away
you take a piece of me with you
every time you go away
you take a piece of me with you

Go and go free, yeah
maybe you're too close to see
I can feel you body move
doesn't mean that much to me
I can't go on saying the same thing
'cos can't you see we're got everything
baby even though you know

Every time you go away...

Can't go on
saying the same thing
'cos baby can't you see we got everything
going on and on

Every time you go away...

Схвати
Не треба лити сузе
над проблемом који не постоји.
Одлазиш
јер је он дошао по тебе
увек иста песма
Зар не видиш да се све понавља
још један пут

Сваки пут када одеш
односиш и део мене
сваки пут кад одеш
односиш и део мене

Иди и буди слободна, да,
вероватно не схваташ
да ме твој одлазак
не погађа као некад
не могу више да понављам
исте речи
јер не желиш да схватиш да
смо били срећни
нећеш, иако знаш

Сваки пут кад одеш...

Не могу више
да понављам исте речи
јер не желиш да схватиш да
смо били срећни
још један пут

Сваки пут кад одеш...

текст: Д. Хол, изводи: Пол Јанг

ШАМАНИ ИЛИ СПРЕМНОСТ НА НЕМОГУЋЕ

После изласка из вреле воде на телу овог младића није било ни трага од опекотина.

ШТА МЕНИ МОЖЕ ВАТРА!

ДА БИ ОСТВАРИО СВОЈ САН И ПОСТАО СВЕШТЕНИК НАЈНИЖЕГ РЕДА, ЈАПАНАЦ МОРА ДА ПРОЂЕ КРОЗ ПАКАО ЈАВЕ

На вратима храма појавио се младић обучен у бело, са свиленим повојем око главе: знак одлучности. Завладао је тајац. Сви присутни погињу главе.

Човек у белом изгледа спокојан. Сигурним кораком прелази стазу и неколико степеника. Затим застаје за тренутак – пред статуом Фудоа. Застрашујуће изгледа црна фигура светиње обавијена пламеном: лице сатанско, очи крваве и продорне; у руци мач – прети злоћудним силама. Ту су и два котла под којима гори ватра; вода увелико ври. Учитељ прилази једном, а ученик другом. У сваку руку узимају по свежањ лиснатих гранчица. Спуштају их у котлове.

Околином се проламају уобичајени крици и одмах почиње прскање врелом водом.

Понека врела кап пада и на гледаоце. Повлаче се у средишту остају две усамљене фигуре које се пуше. Заустављају се само да предахну, а онда крећу изнова, још већом жестином. Сви се напрежу не би ли на равнодушним лицима угледали трагове бола.

Године одрицања, строгости и вежби завршавају се последњим призором страве – уласком у врелу воду...

Све се добро завршило. Младић је показао да је потпуно овладао својим унутрашњим снагама. По шаманској верској традици-

ји стекао је право да разговара с боговима – да буде посредник између овог и оног света, да води душе у царство мртвих, да види прошлост и будућност, да чини чуда. Али...

По традицији, аскета у Јапану стиче право на чин који смо вам описали тек пошто савлада вежбе самосавлађивања и „очишћења". Будући шаман мора да стигне до крајњих граница физичке издржљивости, до могућег разарања свести и нервног слома. Смрт доживљава као симболично путовање душе кроз пакао.

Ритуал који за будућег шамана и његовог учитеља значи „очишћење". Изводе га поводом отварања једног храма у месту Шигемори Шинмаки, у северном Јапану.

Истог дана искусни шамани изводили су друге опасне игре с ватром.

У једном тренутку будући специјалист за екстазу пада у болест. То је за њега знак да је постао изабраник божанства. Затвара се у неку колибу или мрачну пећину. Све мање једе и све мање пије. Избегава спавање. Непрестано размишља и пази на дисање, своди га на најнужније.

Понекад будућег шамана обесе за ноге изнад неког понора или га натерају да се попне уз степенице начињене од самих оштрица. Мора да упозна технику савладавања веома топлог и веома хладног. Дању и ноћу ритуално се купа у леденој води и често стоји на снегу потпуно наг. Босих ногу мора да пређе преко ватре. Не сме да се боји пламена. Мора да научи да у руци – без последица – држи усијано жељезо... Тек тада је спреман за „посвећење". Пре тога учитељ ће га полити водом по глави означавајући да се поново родио.

Вероватно да у то верује и младић који је, улазећи у врелу воду, прешао границе могућег. Или је реч о нечем другом што узмиче нашем разуму!?

* * *

Бављење екстазом често се држи у тајности, јер јој се противи хијерархија великих „шинто" храмова. Тврди се, такође, да откриће сопствених могућности у савлађивању неких сила може да претвори аскету у опасну личност. Тада се повлачи у себе и бави се врачбинама и тајним ритуалима.

Приредио Диего Варагић

ТРИ ПОМОРА

– Постоје и другачији светови у којима време, простор, старост, туга, могу да се мењају, као распоред намештаја у соби – рекла му је девојчица из снова.

ОЛИВЕР ЋИРИЋ

Сада, кад га нема, верујем у сваку реч коју сам прочитао у његовом дневнику. Камо среће да сам од првог тренутка озбиљно схватио чудне забелешке тог дечака. У ствари, тај дечак је мој син Никола. Имао је петнаест година кад је, пре десет дана, нестао без трага.

Све је почело прошлог месеца. Никола, дотле прави ветропир, постао је замишљен и престао је да се игра. Из дана у дан био је све повученији, убледео, престао да једе.

Знам да се дечаци у тим годинама чудно понашају, али ово је било превише. Одлучио сам, уз много гриже савести, да завирим у његов дневник не бих ли схватио шта се с њим дешава. Последње странице те свеске најнеобичније су што сам икада прочитао, а најлуђе је што сада знам да је све било истина.

Белешке почињу 16. јула:

„Ноћас сам опет сањао ту необичну девојчицу лaненоплаве косе и сивих очију. Другови би ми се смејали, зато ћу то записати у дневник. Она је заиста лепа и мислим да сам се помало заљубио. (Само да друштво не сазна. У девојку која не постоји!) Али, није то само због њене лепоте. Има нечег веома необичног у њој мада не знам тачно шта. И чудно је како је живо сањам. Само, кад год покушам да јој приђем, она нестане и ја се пробудим".

24. јул

„Ноћас смо први пут разговарали. Стајала је испред наше школе и ја сам се осмелио, пришао јој и упитао је како се зове.

– Отвори очи и пробуде се, поспанко, па ћу ти рећи – рекла је чудно зурећи у мене. Схватио сам да спавам, отворио очи и на тренутак као да сам био у два света: у тами сам препознавао познате обрисе своје собе, а опет, у исто време, видео сам чудан предео са палмама осветљен наранџастом светлошћу. Онда је слика моје собе надвладала и ја сам се пробудио у кревету".

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

простор, старост, туга, бол... ствари које по вољи можеш мењати, као распоред намештаја у својој соби.

Кад је изговорила „у својој соби", помислио сам да ипак само сањам у свом кревету и у том тренутку као да ме је нека невидљива рука повукла и завитлала кроз нешто неизмерно пространо и тамно. Испао сам из кревета".

27. јул

„Опет сам је сањао. Испрва сам чуо само њен глас:

– Желиш ли да пођеш са мном?

Климнуо сам главом том гласу.

– Онда мисли на оне палме на жалу ружичастог сунца и полако отвори очи.

Само што сам помислио на тај призор, нашао сам се на песку меканом као полегла трава, са осећањем да сам се управо пробудио из дубоког сна. Стајала је поред мене и смешила ми се.

– Збуњен си? Не чуди се, свако се осећа необично кад први пут промени димензију свог постојања. Али, за почетак, да се упознамо. Зовем се Оха.

Лагано смо кренули ивицом жала. Ноге нам је запљускивало бледолубичасто море. Тачније, запљускивало је само моје ноге, јер је Оха, уместо да хода, једноставно лебдела десетак сантиметара изнад тла. Глупо је шетати а при томе не померати ноге и чак не дотицати ни земљу, размишљао сам, кад њена стопала пљуснуше тик уз моја.

– Извини – рекла је – нисам знала да не волиш бестежинске шетње. Привикнућеш се".

29. јул

„Ноћас ме је глас опет одвео на жал. Овог пута кренуо сам са Охом у шуму палми. Шетајући између циновских стабала непрестано сам се упињао да схватим њене приче о неким другим световима, али од неког притиска у глави нисам могао јасно да мислим. Као да је погађала моје муке, рекла је:

– Не можеш јасно да мислиш, јер сада си само делимично овде. Тело ти и даље спава у твом тродимензионалном свету.

– Какве димензије? Зашто је овде све тако необично? – наслонио сам се на једну палму и једноставно прошао кроз њу као кроз густу пену. Пад ме није заболео.

Слатко се насмејала мојој неспретности и села поред мене.

– Ти мислиш да је свет у којем живиш једини који постоји. Али, постоје и другачији светови, са много више димензија, у којима су време, простор, старост, туга, бол... ствари које по вољи можеш мењати, као распоред намештаја у својој соби.

30. јул

„Само што сам спустио главу на јастук, већ сам спавао дубоким сном. Чекала ме на нашем жалу и одмах узела за руке:

– Морам да те држим јер си нестабилан. Можеш опет испасти из димензије. А можда и из кревета – задиркивала ме.

– Зашто ме чекаш сваке ноћи?

– Видела сам твоје снове, једном, док си спавао. Сањао си узбудљиве пустоловине и необичне пределе, па сам пожелела да се упознамо. Да ти покажем пределе какве до сада ниси видео ни у најлуђим сновима. И можда још због нечег... – тихо је додала и оборила главу. И ја сам поцрвенео. Неко време смо ћутали.

– У ствари, ово место није мој прави свет – проговорила је Оха. – Ово је међупростор, нешто као предсобље, ходник између светова. Да бих дошла овамо, морам потрошити много енергије. Наши чести састанци су ме потпуно исцрпли и, бојим се, више нећу моћи да долазим. Следио сам се при помисли да је можда више никада нећу видети.

– Зашто се онда не састајемо у том твом свету? – упитао сам је.

– Ово је најудаљенија тачка до које ти можеш доћи у својим сновима. Да уђеш у мој свет, морао би потпуно заборавити време и простор. Али, то човек не може – тужно је погнула главу. А онда, као да се сетила нечег спасоносног, викнула је:

– Осим ако... – За тренутак је нестала а онда се, уз блесак, опет појавила поред мене држећи нешто у руци. – Осим ако не поједеш ову поморанџу, она садржи еликсир заборава. Узмеш ли је, заборавићеш сва ограничења свог тродимензионалног света и тада ћеш моћи да пођеш са мном у пустоловину. Размисли да ли то желиш. Скупићу сву енергију и чекаћу те сутра. – Код последњих речи била је још само блесак.

Данас је недеља, 30. јул. Размишљао сам целог дана и одлучио: одлазим.

* * *

Ово је последња забелешка у дневнику мога сина, написана ноћ уочи његовог нестанка. Од тада, свих ових десет дана, жена и ја били смо пометени од туге. А јутрос! Пробудио ме некакав шум. Придигао сам се и на ноћном сточићу угледао две поморанџе како подрхтавају као да их је неко управо бацио на сточић.

Размишљао сам и одлучио. После доручка поделићу воће са женом. Ипак смо ми Николини родитељи.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ОСМОМЕРНИ МОЗАИК

(Реке у Југославији)

У овој осмосмерци се налазе називи 57 река у Југославији који су распоређени у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху). Кад прецртате све називе остаће вам седам непрецртаних слова која читана водоравно дају коначно решење – назив још једне реке у Југославији, десне притоке Јужне Мораве.

А	Ц	И	В	А	К	А	Л	А	В	И	Р	К
Ц	В	А	З	Р	И	Н	Р	Ц	А	К	Р	К
И	Р	А	Н	А	Ц	И	Н	Е	С	А	Ј	У
Н	Б	Н	Р	Е	Б	Л	Ш	Т	П	Р	А	П
Л	А	А	И	О	П	К	А	И	В	А	Д	А
А	С	Н	С	Д	М	Е	Н	Н	М	Ш	А	Ц
Г	У	У	А	Т	Р	А	Л	А	И	А	Р	И
Е	Т	Б	Т	Ч	А	И	К	Л	А	С	Т	М
Р	Л	А	Е	Ј	О	Р	М	И	А	Њ	А	У
Б	А	Б	С	У	Е	С	А	И	Л	В	И	Р
У	Н	А	К	Ж	Ђ	С	Е	Р	Р	Е	А	Т
Т	М	Н	А	Н	Е	Е	К	П	Е	У	В	С
И	И	А	Ч	А	Р	П	Т	А	Е	К	Ш	А
Ш	Л	С	Т	М	Ц	У	А	И	Р	Ц	А	А
Н	О	А	А	О	К	И	С	В	Њ	А	К	Ч
И	В	Р	В	Р	П	Ћ	Н	А	А	А	Ш	А
Ц	А	Е	И	А	А	Л	Е	А	В	С	И	Њ
А	Н	Н	В	В	Н	Д	И	О	Љ	А	Е	И
Н	А	А	А	А	А	Р	Р	Ц	Т	Б	Р	Р
У	Л	Ш	К	О	М	И	Т	А	А	И	У	Д
М	И	С	Л	И	Њ	А	П	И	В	А	Н	Љ
Н	Е	Р	Е	Т	В	А	Т	Р	Е	С	К	А

Попис река:

БАБУНА, БОСУТ, БРЕГАЛНИЦА, БУТИШНИЦА, ВАРДАР, ВЕЛИКА МОРАВА, ВРБАС, ДРАВА, ДРИЊАЧА, ЖЕПА, ИЛОВА, ЈАДАР, КАСЕНИЦА, ЈУЖНА МОРАВА, КАРАШ, КЛИНА, КРАПИНА, КРИВА ЛАКАВИЦА, КРКА, КУПА, ЛЕПЕНАЦ, ЛИМ, ЉУБЉАНИЦА, МИРУША, МИСЛИЊА, МЛАВА, НЕРА, НЕРЕТВА, НИШАВА, ПЕСОЧАНА, ПЕЦКА, ПИВА, ПРАЧА, РАСИНА, РЕСАВА, САВА, САНА, САТЕСКА, СТАРА РЕКА, СТРУМИЦА, СУТЈЕСКА, СУТЛА, ТАМИШ, ТИМОК, ТИЊА, ТИСА, ТОПЛИЦА, ТРЕСКА, ТРНАВА, ЋЕОТИНА, УКРИНА, УНА, УНАЦ, ЦЕТИНА, ЦРНИ ДРИМ, ЦРНИ РЗАВ.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Фредерик Шопен, 13) род, 14) ватромети, 15) Абадан, 17) Аладин, 18) немаран, 19) олако, 20) цревар, 21) охоле, 22) штрас, 23) пловити, 25) уш, њ, 26) подварак, 27) бурек, 30) „Др", 31) жа, в, 32) Еме, 33) аквизитер, 36) разобличити, 38) ТН, 39) слој, 40) Ди, 41) СП, 43) блокада, 44) Ото, 45) киловат, 47) рубин, 49) око, 50) иницијали.

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

НЕКУ НИКОМЕ НИШТА АКО МИ КАЖЕТЕ КАКО ЈЕ ИС- ПАРИО МОЈ ЛОСИОН ЗА БРИЈАЊЕ!?
ВРУУУ!
© 1982 Tribune Company Syndicate Inc

КРЕМЕНКО
BY W. HANNA & J. BARBERA

КУЋНИ ЉУБИМЦИ СУ МИ НАВРХ ГЛАВЕ! АРЧИ- БАЛД ЈЕ НАП- РАВИО ЧАК И ПО- СЕБАН УЛАЗ ЗА КУЋНО ЉУБИМ- ЧЕ!
АЛИ, ДОБРО ЈЕ КАД МУШКАР- ЦИ ИМА- ЈУ НЕКУ ЗАНИ- МАЦИ- ЈУ!

САЧЕКАЈ МАЛО, ВИЛМА, ПА ТЕК ОНДА РЕЦИ ДА ЛИ ЈЕ БАШ ДОБРО!

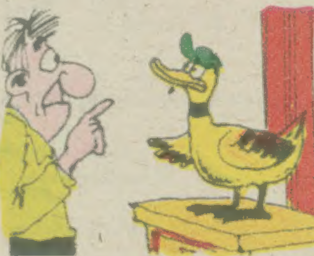
10 × 10
ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

ЈЕДНО АЛИ ВАЖНО СЛОВО

По једна реч у свакој од ових реченица има једно слово више или мање.

1. Пред одлазак из хотела собарици дајте 500 динара напојнице, а келнеру мало имање.

2. Опозиција сматра да ће нови закон деловати као патак на грађанске слободе.

3. Тим је састављен од руинираних играча које публика добро познаје.

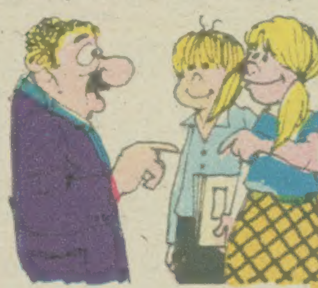

4. Јесте ли већ пробали очајне бисквите фабрике „Слаткиш"?

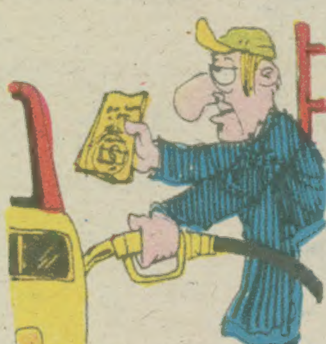

5. После друге инјекције, ако све буде ишло као што се научници надају, пацијент ће постати лимун.

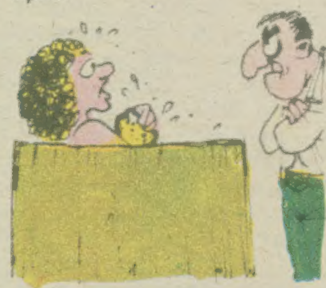

6. За ваше кћерке је најбоље да се што више сунчају и да остану дужне на мору.

7. Наравно, ако нема обичног бензина, можете у ауто сипати супе.

8. И док се краљица купа, блудно око телохранитеља прати сваки њен покрет.

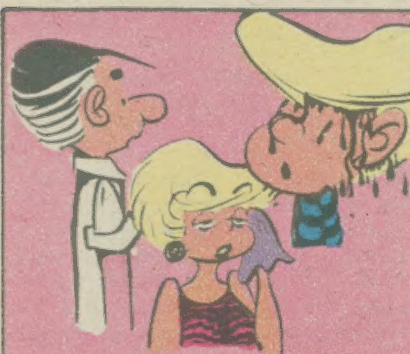
9. Разговарали смо с некима од страшних гостију у кампу.

10. Америчке клинке сличне су нашима, само имају савршеније уређаје.

РЕШЕЊА: 1. мање, 2. атак, 3. рутинираних, 4. чајне, 5. имун, 6. дуже, 7. супер, 8. будно, 9. страних, 10. клинике.

Илустровао Зоран Петковић Петко

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

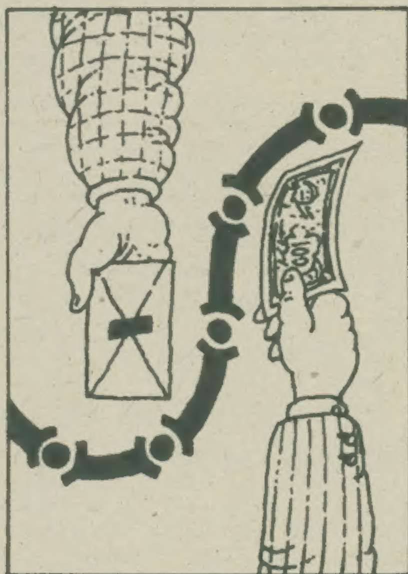
11001 БЕОГРАД МАКЕДОНСКА 29

СЛОБОДНА ПРОДАЈА

Чуо сам од старијих, посебно оних који често иду у иностранство, да често помињу фри-шоп. Кажу да тамо обавезно свраћају јер је јевтиније. Желео бих да ми објасниш шта је то фри-шоп?

МИЛОШ ПЕРИЋ
Јелачићева 14
54000 Осијек

Фри-шоп или, правилније, дјути фри-шоп, (duty free shop) заправо су продавнице на граничним прелазима у којима се, искључиво за конвертибилна средства плаћања, продаје роба ослобођена царинских дажбина. Отуд и фри-шоп што у преводу, отприлике, гласи „слободна продаја". Код нас су се, доскора, искључиво налазили на међународним аеродромима, у тзв. транзиту, а сада их има и на јахтинг-маринама дуж Јадранске обале.

Роба не само да је јевтинија (на пример, како нам рече Стана Костић, комерцијалиста на Аеродрому „Београд", један парфем Шанел у дрогерији у граду је око 15 нових хиљада, а исти у фри-шопу, на аеродрому 25 долара), него има и оне које нема у нашој земљи. Од најмодернијих техничких апарата до џинса и нових модела патика.

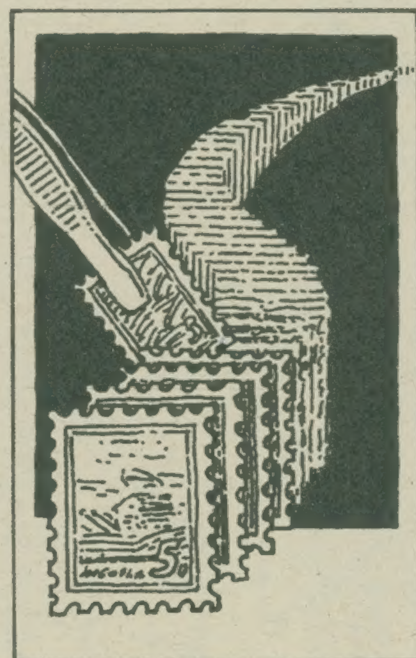
До пре два месеца наши грађани су у аеродромским фри-шоповима могли да тргују једино кад прођу пасошку и царинску контролу, односно у одласку из земље. Сада су добили прилику да тргују и по повратку из иностранства, пре пасошке и царинске контроле. Занимљиво је да постоји и тзв. такс фри-шоп у коме се продаје домаћа роба и за динаре. То су углавном ексклузивни модели текстила, из Сирогојна или „Зеленгоре".

Постоји предлог да се фри-шопови организују и на граничним прелазима друмског, железничког и воденог саобраћаја. Чак и дуж међународних друмова где би могло да се тргује искључиво уз пасош, односно страни држављани на пропутовању или у току боравка код нас.

СВРСТАТИ ИХ АЛИ КАКО?

Имам доста поштанских марака и желео бих да их некако сврстам али не знам како. Зато те молим да одговориш где бих могао да набавим неки каталог.

ГОРАН ПРОДАНОВИЋ
Сињска 14
78430 Прњавор

Каталоге марака које се издају у нашој земљи можеш да набавиш (наручиш) у „Југофилателији", Таковска 7 у Београду. Међутим, каталога страних марака код нас нема: покушај да замолиш неког ко путује у иностранство да ти их донесе или се обрати увозном одељењу „Југословенске књиге", Трг Републике 5.

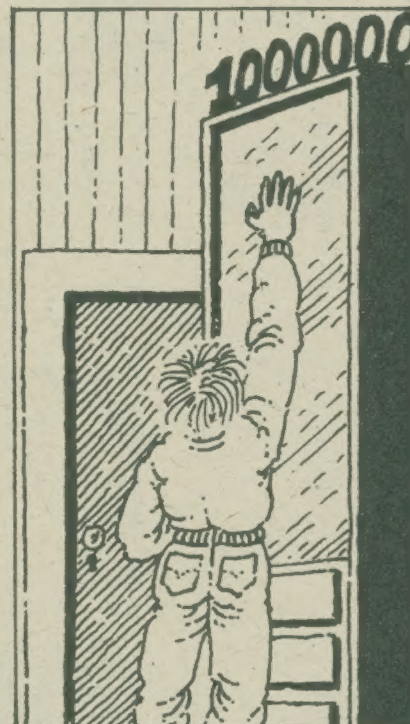
КОЈИ ЈЕ НАЈВЕЋИ БРОЈ

У јубиларном броју „Забавника" „Срце од лубенице" објавили сте да је највећи број којим се служимо ДОДЕКАЛИОН – јединица са 72 нуле. У једном од последњих бројева одговорили сте читаоцу из Сплита да је највећи број ГУГОЛ – јединица са сто нула.

Молим вас одговорите ми који је заиста највећи број.

Поздравља вас

ЉУБИЦА БРЗАК
Саве Љубојева 3
21000 Нови Сад

Највећи број не постоји, јер ако било ком броју додамо још само једну јединицу он је већи од претходног. Међутим, и dodekalion и gugol су имена бројева, који се иначе не употребљавају. Иначе, први има 72 нуле како смо и написали, а други 100 нула.

ЗАШТО ЗАПОСТАВЉАТЕ ДЕДЕ И БАКЕ?

Читајући у „Политици" писмо ваше редакције „Поводом десет хиљада старих", морала сам да вам напишем ову примедбу. Овај лист није наслеђе од „ваших родитеља", него је то наслеђе, сад већ од „ваших бака и дека". Јер, ја сам једна од бака која је читала Забавник још пре него што сам пошла у основну школу.

Не љутимо се на вас и не знамо како да вам помогнемо, али нека вам ово писмо буде бар морална подршка.

Једна БАКА
из Београда

Хвала.

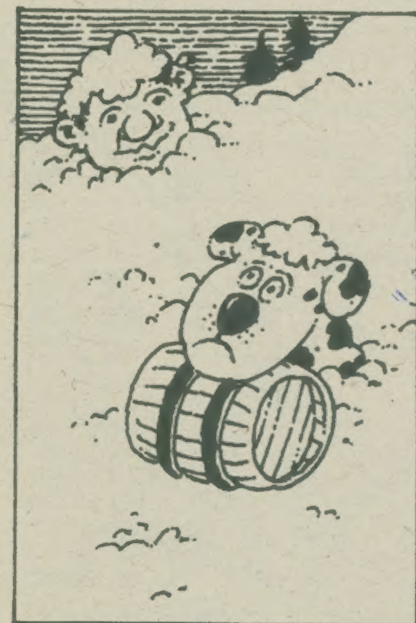
Један Забавник

СПАСИЛАЦ С БУРЕНЦЕТОМ

У многим филмовима гледала сам бернардинце како спасавају људе затрпане лавином или залутале у снежним беспућима. Занима ме кад је и како овај пас постао спасилац?

МАГДАЛЕНА ЈЕЛЧИЋ
Палмира Тољатија 12
58000 Сплит

Бернардинац је стари швајцарски пас чувар, потомак римског молосуса. Славу најбољег алпског спасиоца на своје потомке је пренео бернардинац Бари који је средином прошлог века живео у, за путнике намернике, нарочито изграђеном планинском склоништу манастира Свети Бернар на истоименом тешко проходном превоју на тромеђи Француске, Швајцарске и Италије.

Кад би планином затутњала лавина, Бари је тужно завијао покушавајући да шапама отвори врата своје кућице. Тако је приморавао чуваре да га пусте. Излетео би и појурио у правцу лавине. Једном је из снега извукао и спасао једну девојчицу. Касније је наставио да спасава људе затрпане снегом и рачуна се да је спасао четрдесетак људских живота. Бари је настрадао у једној снежној лавини. После њега име Бари добијао је редовно најснажнији и најбољи пас склоништа на Сен Бернару.

Његови наследници Бари II и Бари III наставили су да спасавају људе у алпским беспућима. Тако је бернардинац постао чувени алпски спасилац, добио буренце пуно вискија око врата за окрепљење настрадалих од лавине...

НОВИ САРАДНИК ЗАБАВНИКА

Какве су моје шансе да постанем ваш сарадник?

ДАРКО МАРИЈИЋ
Владимир Гортана 25
65000 Славонски Брод

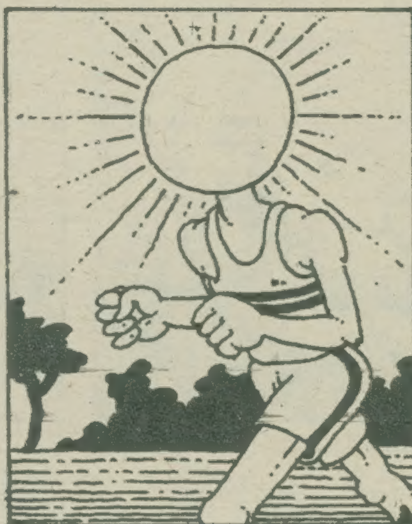

Па ми, Дарко, већ сарађујемо. Од оног часа откад си ти наш читалац. Ово је – твоје питање и наш одговор – мала новина у нашој сарадњи. Можда учествујеш у неком од наших наградних конкурса. А једном ћеш, можда, да напишеш и такав текст – по теми и по томе како је писан – који ће да се изабори за место у листу. Није искључено да једног дана постанеш наш новинар, или уредник. У сваком случају, одговор на овакво питање је – заједнички.

ТРЧАЊЕ ПО ТОПЛОМ ДАНУ

Волим да трчим. Овог врућег лета су ме плашили. Наводно прете ми три опасности: губитак течности из тела, сунчаница и топлотни удар. Једном ће ми се, кажу, десити да не издржим трку до краја.

ГОРАН ИЛИЋ
71000 Сарајево

Претње нису без основа. За сваки напор, потребна је енергија. А мишићи је добијају из шећера (глукозе) и масти (липида). Осамдесет одсто те енергије претвара се у топлоту, 10% остаје у организму, а 10% се елиминише преко зноја који производи три милиона знојних жлезда. Са повећањем напора, повећава се количина зноја, тако да код „врелог" маратона достиже шест литара на сат. Губитак воде често доводи до дехидрирања (губитак течности) организма. Симптоми: сањивост, осећање слабости, хладна и влажна кожа, затим неспособност да се настави с напором, понекад праћена повраћањем и тахикардијом (убрзан рад срца).

Француски лекар Монденар, специјалиста за спортску медицину, сматра јединим начином да се спречи дехидрирање: пити пре напора 1,5 литара воде за време напора, око 1,5 литара сваких двадесетак минута и после напора (колико год човеку прија). Кад се зло већ догоди, понекад је потребно вратити организму тако велике количине течности, да се морају давати инфузије.

Сунчаницу, која је друга опасност, не изазива топлота, него зрачење сунца на главу и потиљак. Предзнаци: зујање у ушима, „ослепљење", главобоља, мучнина, тешко дисање, убрзан пулс. Тркач не може више да настави да трчи и пада. Како избећи сунчаницу? Треба носити лагани качкет, најбоље бели, а око врата на потиљак треба ставити сунђер натопљен водом. Ако и поред првих знакова сунчанице тркач тврдоглаво жели да настави да трчи, може добити топлотни удар. То је незгода која се ретко догађа, али је веома опасна. Топлотни удар је у ствари нагло отказивање система за регулисање телесне температуре: престанак знојења спречава елиминисање топлоте и долази до „прегревања". Препознаје се по високој температури (која може бити и преко 42°), по топлој, сувој и црвеној кожи и по церебралним поремећајима (посртање у ходу, главобоља, вртоглавица, стање лаке збуњености). У поодмаклијем стадијуму, може доћи до губитка свести. И ту незгоду можеш избећи ако носиш белу одећу, која треба да буде комотна, да би зној брже испаравао. За лечење топлотног удара постоји једна једина метода: расхлађивање. Нарочито су корисне ледене купке.

Тркачи, било професионалци или аматери, не би смели да потцењују деловање топлоте. Године 1912, у Стокхолму, Португалац Лазаро умро је од топлотног удара за време олимпијског маратона. А 1978. године, маратонца Алверта Салазара су после исцрпљујуће трке по топлом и влажном времену морали да ставе у каду пуну леда. Имао је температуру 41,5°!

СЕДАМ СВЕТСКИХ ЧУДА

Знамо да постоји седам светских чуда али не знамо која су. Стога те молимо да их објавиш.

ЛИДИЈА, АЛЕКСАНДРА АНЂЕЛА и САЊА
из Пожаревца

СЕДАМ СВЕТСКИХ ЧУДА – у старом веку седам грађевинских и уметничких дела, чувених по величини и уметничкој вредности: Кеопсова пирамида, висећи Семирамидини вртови у Вавилону, Артемидин храм у Ефесу, Фидијина статуа Зевса Олимпијског, маузолеј у Аликарнасу, колос са Родоса и светионик на Фару.

Неко рече: Јадни људи – још увек нису успели да измисле осмо светско чудо!

СВЕТЛАНА – НА ТУРСКОМ

Недавно сам се упознала са девојчицом која се зове Хајдана. Пошто то име никада раније нисам чула, волела бих да ми одговориш чије је.

ЈЕЛИСАВЕТА МИЛЕТИЋ
Проте Матеје 3
11000 Београд

Хајдана је име неизвесног порекла, можда потиче од арапског хајдар – лав или од турског ајдин – светао, јасан, весео. У том случају одговарало би нашем имену Светлана.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Миливан Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јешовић, Мирјана Маринковић и Петар Милетовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јешовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милетовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Стешић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

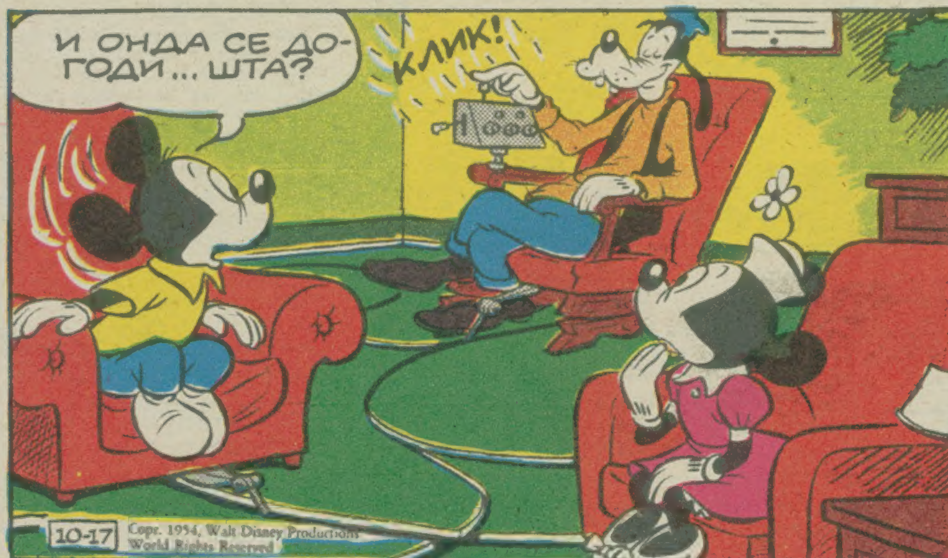

ЧЕКАЈТЕ... МИСЛИМ ДА БИ ИПАК БИЛО БОЉЕ КОД ПРОЗОРА!
ЗАБОГА, МИНИ, ЦИМАМО ОВУ СТВАР ЦЕЛО ЈУТРО!
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

АХ, ТЕ ЖЕНЕ... СВАКИ ДАН БИ ПРАВИЛЕ НОВ РАСПОРЕД!
ХМ... ПИТАМ СЕ...

ПА, ДА ВИДИМО...
АЛАТ

МОЖДА ЈЕ ИДЕЈА БЕЗ ВЕЗЕ, АЛИ ТРЕБА ПОКУШАТИ!

...САМО ЈЕ РЕКАО ДА ЈЕ НА ПРАГУ ЕПОХАЛНОГ ОТКРИЋА!

И ОНДА СЕ ДОГОДИ... ШТА?
КЛИК!
10-17 Copr. 1954, Walt Disney Productions World Rights Reserved

ПРИТИСНЕМ ОВО ДУГМЕ И НАМЕШТАЈ САМО КЛИЗИ!
ДА НИЈЕ ИПАК МАЛО ПРЕБРЗО, А?

СТАНИ! СТОЈ! ЈАО!
САМО БЕЗ ПАНИКЕ!

ПА, ЧИНИ СЕ ДА ИДЕЈА ТРАЖИ ЈОШ МАЛО УСАВРШАВАЊА...